

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta biomedicínského inženýrství

Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

**TERORISMUS JAKO VÁŽNÁ BEZPEČNOSTNÍ HROZBA
PRO EVROPSKOU SPOLEČNOST**

**TERRORISM AS A SERIOUS SECURITY THREAT FOR EUROPEAN
SOCIETY**

Diplomová práce

studijní program: Ochrana obyvatelstva
studijní obor: Civilní nouzové plánování

vedoucí práce: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Bc. Anežka Nekovářová

Kladno, 2017

Z a d á n í d i p l o m o v é p r á c e

Student: **Bc. Anežka Nekovářová**
Studijní obor: Civilní nouzové plánování
Téma: **Terorismus jako vážná bezpečnostní hrozba pro evropskou společnost**
Téma anglicky: Terrorism As a Serious Security Threat for European Society

Zásady pro vypracování:

Cílem diplomové práce bude komparace protiteroristické politiky Velké Británie a České republiky. Teoretická část diplomové práce bude soustředěna na tzv. měkké cíle současného terorismu, tj. místa velké koncentrace osob. Teoretická část rovněž přiblíží protiteroristickou politiku EU a její politické a právní nástroje, včetně protiteroristické politiky vybraných unijních zemí, které mají zpracovanou strategii ochrany míst s velkou koncentrací osob. Praktická část diplomové práce se bude zabývat implementací protiteroristické politiky ochrany měkkých cílů ve Velké Británii a České republice. Dále se bude tato část zabývat modelovými situacemi ochrany měkkých cílů, jejich aplikací v ČR a zhodnocením současné ochrany měkkých cílů v ČR za pomoci SWOT analýzy. Zde se mimo jiné bude autorka věnovat architektuře, urbanizaci a dále transformaci měkkých cílů na cíle tvrdé. Výstupem diplomové práce bude stanovení doporučení pro zvýšení efektivity nástrojů protiteroristické ochrany měkkých cílů v ČR.

Seznam odborné literatury:

- [1] ČEJKA, Marek, Encyklopedie blízkovýchodního terorismu, ed. 1., Brno: Barrister & Principal, 2007, ISBN 978-80-87029-19-0
- [2] KOLEKTIV AUTORŮ, Encyklopedie - Světový terorismus od starověku až po útok na USA, ed. 1., Praha: Svojtka, 2001, ISBN 80-7237-340-4
- [3] PIKNA, Bohumil, Evropský prostor svobody bezpečnosti a práva. (Prizmatem Lisabonské smlouvy), ed. 1., Praha: Linde, 2010, ISBN 978-80-7201-114-6
- [4] HM GOVERNMENT, Crowded Places: The Planning System and Counter-Terrorism, ed. 1., Home Office, 2010, ISBN 978-1-84987-147-1
- [5] HM GOVERNMENT, Protecting Crowded Places: Design and Technical Issues, ed. 1., Home Office, 2010, ISBN 978-1-84987-148-8

Vedoucí: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Zadání platné do: 20.08.2018

.....
vedoucí katedry / pracoviště

.....
děkan

V Kladně dne 12.12.2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem **Terorismus jako vážná bezpečnostní hrozba pro evropskou společnost** vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Praze dne 15. května 2017

.....
Anežka Nekovářová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu práce doc. Ing. Dr. Štefanu Danicsovi, Ph.D. za jeho podporu, trpělivost, cenné rady, kritické a konstruktivní připomínky. Jeho přístupu si nesmírně vážím. Můj dík patří také konzultantovi práce Ing. Zdeňku Kalvachovi. Jeho praktické připomínky byly pro práci velice přínosné.

Obsah

1 Úvod.....	9
2 Současný stav	12
2.1 Vymezení pojmu terorismu	12
2.1.1 Definice terorismu podle EU	17
2.1.2 Oběti teroristických útoků.....	18
2.2 Protiteroristické nástroje Evropské unie	19
2.2.1 Politické protiteroristické nástroje EU	21
2.2.2 Právní protiteroristické nástroje EU.....	28
2.3 Protiteroristické nástroje České republiky	37
2.3.1 Politické nástroje.....	38
2.3.2 Právní nástroje.....	60
2.3.3 Meziresortní projekty, projekty územní samosprávy, projekty soukromé sféry	67
2.4 Modus operandi evropských teroristických útoků	71
2.4.1 Přehled teroristických útoků v Evropě v letech 2015 – doposud	74
2.5 Definice měkkých cílů	77
2.6 Ochrana míst s vysokou koncentrací osob v podobě měkkých cílů (soft targets).....	79
2.7 Příklady dobré praxe z Velké Británie	81
3 Cíle práce	89
4 Metodika práce.....	90
5 Výsledky	92
5.1 SWOT analýza	92
5.2 Matice SWOT analýzy.....	94
5.3 Kvantitativní vyjádření SWOT analýzy.....	96
5.4 Doporučení pro zefektivnění ochrany měkkých cílů v České republice.....	99
6 Diskuze.....	102
7 Závěr	110
8 Seznam použitých zkratk.....	111
9 Seznam použité literatury.....	113
10 Seznam použitých obrázků	122
11 Seznam použitých tabulek.....	123
12 Seznam příloh	124

Abstrakt

Ústředním tématem práce je ochrana měkkých cílů, které jsou v posledních letech vyhledávanými cíli pro teroristy. Vyznačují se vysokou koncentrací civilních osob, téměř nulovým zabezpečením a snadným přístupem. Útoky na taková místa jsou snadné, budí masivní mediální odezvu, o níž teroristé tolik usilují, a šíří strach. Pro ucelenou představu, kde a jak teroristé útočí, jsem vypracovala souhrn evropských útoků, či pokusů o ně od roku 2015 až doposud. Takový přehled nikde jinde dostupný není. Práce se podrobně věnuje ochraně měkkých cílů v ČR, analyzuje všechny významné koncepční a strategické dokumenty a informuje o různých fungujících českých projektech týkajících se ochrany měkkých cílů, které by mohly a měly být implementovány na národní úrovni. Zároveň se věnuje příkladům dobré praxe z Velké Británie, která má s touto problematikou bohaté zkušenosti, a proto by bylo přínosné se touto zemí inspirovat.

Na základě výše uvedených poznatků jsem provedla SWOT analýzu systému ochrany měkkých cílů v ČR v porovnání s Velkou Británií. Analýza jasně identifikuje slabá a nejpálčivější místa v systému, která je třeba řešit. V této části práce lze také najít praktická doporučení na posílení systému ochrany měkkých cílů. Z těchto doporučení bych zde ráda zdůraznila nutnost propojení architektury a urbanistiky s ochranou měkkých cílů. Takový druh spolupráce v ČR zcela chybí. Jako první krok navrhuji spolupráci v podobě studie či pilotního projektu fakult ČVUT a dále návrh pilotního projektu ochrany měkkých cílů Evropskému parlamentu. Obě myšlenky považuji za originální a přínosné. Práce dále rozebírá protiteroristické politické a právní nástroje EU pro boj s terorismem. Tato část práce nabízí možnost vytvořit si obrázek o tom, jaké kroky EU podniká v boji s terorismem a nakolik jsou tyto mechanismy a opatření funkční.

Klíčová slova: terorismus; měkké cíle; ochrana; příklady dobré praxe; boj s terorismem; Evropská unie.

Abstract

The central theme of this thesis is the protection of soft targets, which have become an increasingly popular target for terrorists in recent years. Soft targets are characterised by a high concentration of civilians, minimal security, and easy access. Attacks on such places are easily feasible, attract the massive media attention that terrorists strive for, and spread fear. For a complete overview of where and how terrorist attacks were conducted, I have compiled a summary of European attacks - or attempted attacks - from 2015 onward. Previously, no such summary was available. This thesis deals in detail with the protection of soft targets in the Czech Republic, analyses all relevant conceptual and strategic documents, and informs about various current Czech projects concerning the protection of soft targets that could and should be implemented at the national level. Concurrently, this thesis is devoted to examining best practices in Great Britain, which has strong experience in this field and can serve as an important example of how to address the issues surrounding the protection of soft targets.

Based on these findings, I conducted a SWOT analysis of the soft target protection system currently in place in the Czech Republic as compared to that in Great Britain. This analysis clearly identifies the weakest and most challenging aspects of the system that need to be addressed. It is in this part of the thesis that practical recommendations for strengthening the system of protection for soft targets are proposed. From these recommendations, I would like to emphasise the need to link architecture and urban planning with the protection of soft targets. There is currently no such interplay in the Czech Republic. As a first step, I propose a cooperative study or pilot project between faculties of the Czech Technical University in Prague, as well as a proposal for a pilot project on the protection of soft targets to be submitted to the European Parliament. Both proposals are original and advantageous. This thesis further analyses existing European Union policies and legislative counter-terrorism instruments in place to combat terrorism. This part of the thesis offers an opportunity to explore how the European Union tackles counter-terrorism initiatives and whether these mechanisms and measures are effective.

Key words: Terrorism; soft targets; protection; best practices; counter-terrorism; European Union.

1 Úvod

Tato diplomová práce se zabývá terorismem jako hrozbou pro evropskou společnost se zvláštním zaměřením na místa s vysokou koncentrací osob, kam spadají tzv. měkké cíle, chceme-li soft targets v anglickém jazyce.

Měkké cíle se vyznačují přítomností velikého počtu osob, svou otevřeností, snadným přístupem a prakticky nulovým zabezpečením, což činí tato místa nesmírně zranitelná a pro teroristy také patřičně atraktivní. Zaútočit na obchodní dům, restauraci, promenádu, městskou dopravu či školu je poměrně snadno proveditelné a ekonomicky nenáročné. Stačí najet nákladním vozem do davu, což je v poslední době mezi pachateli extrémního násilí oblíbený způsob zabíjení civilistů. Bitevní pole se přesunula do škol, nemocnic, nákupních center a promenád. Ve všech případech velkých evropských útoků v posledních dvou letech teroristé útočili výhradně na měkké cíle. Takové útoky vyvolávají šok, zděšení, šíří strach, který je inherentně přítomný v evropských společnostech. Někde více, jinde méně, ale semínka strachu z teroristického útoku již byla zaseta a klíčí. Evropa čelí nové asymetrické hrozbě a hledá cesty, jak na ni reagovat a zajistit tak bezpečnost svých obyvatel.

Terorismus je složitý multidimenzionální problém dotýkající se mnoha oblastí lidského života a oborů od zahraniční politiky přes sociologii, psychologii a náboženství. Abychom s ním dokázali bojovat, měli bychom pochopit jeho kořeny, přijmout i nepříjemné pravdy o nás samých a činit nepříjemná opatření. Evropská společnost stojí na hodnotách, které teroristé považují za naši slabost. Demokracii pohrdají a chtějí ji zničit. Tím nejkřiklavějším způsobem porušují veškeré mezinárodní dohody chránící civilní obyvatelstvo. Jednoznačně představují hrozbu pro evropskou společnost, protože nás nutí vzdávat se našich svobod a hodnot ve jménu naší bezpečnosti.

Pravděpodobně bude nutné, abychom hrozbu terorismu začali považovat za každodenní realitu a snažili se této hrozbě maximálně předcházet. Jedním z takových preventivních opatření je ochrana měkkých cílů, která nemusí nutně představovat bezpečnostní rámy a ozbrojené civilisty na každém rohu. Ochranu lze provádět tak, že s ochrannými prvky

budeme počítat již od začátku projektu, nebo je zakomponujeme do nějaké stavby, náměstí nebo ulice později, pokud toto místo bude vyhodnoceno jako měkký cíl. Taková opatření pracují i s okolím měkkého cíle, urbanistikou a architekturou samotných budov či s řízením dopravy v okolí a vytvářením takových podmínek, aby automobil nemohl jet příliš vysokou rychlostí pomocí zataček či retardérů. Obrovskou roli také hraje připravenost personálu měkkých cílů a také jejich návštěvníků. Umět reagovat na tento typ krizové situace může zachránit mnoho životů. Například Velká Británie představuje na tomto poli zkušeného hráče a bylo by moudré zkušenosti Británie přenést do České republiky.

Z výše uvedených důvodů jsem se rozhodla zpracovat toto téma. Je až bolestivě aktuální a pojmenování problému a otevřená diskuse je prvním krokem k úspěchu. Musíme si připustit naši zranitelnost a hledat nové cesty a přístupy, jak se chránit a jak s terorismem bojovat.

Teoretická část práce, kterou představuje kapitola Současný stav, nejdříve rozebírá definici terorismu, neboť bez definice těchto činů není možné s extrémním násilím bojovat. Dále nahlíží na protiteroristické nástroje Evropské unie jako celku. Česká republika jakožto člen EU by měla plně reflektovat politické a právní nástroje evropského hegemonu. Jednotlivé podkapitoly se tedy dále týkají protiteroristických nástrojů České republiky, ale také různých projektů v oblasti ochrany měkkých cílů ve státní i soukromé sféře. Poslední podkapitola teoretické části práce pak vyjmenovává a popisuje příklady dobré praxe Velké Británie, které lze využít i v Česku.

Empirická část se zabývá zhodnocením přístupu a faktickou ochranou měkkých cílů v České republice pomocí SWOT analýzy. Analýza tedy vyhodnocuje silné a slabé stránky celého systému a hledá hrozby a příležitosti ve vnějším prostředí. Jednotlivé položky jsou ohodnoceny na pětistupňové stupnici, takže jsou patrné více a méně závažné prvky analýzy. Na základě SWOT analýzy jsou vypracována doporučení pro zlepšení a posílení ochrany měkkých cílů v ČR.

Mimo to jsem se také pokusila o několik dalších doplňujících empirických šetření v podobě dotazníků, které byly zaslány na Bezpečnostní odbor MV ČR, Odbor krizového

řízení Magistrátu hl. m. Prahy, Institut rozvoje a plánování hl. m. Prahy a Odbor krizového řízení Prahy 7. Bohužel, ochota spolupracovat ze strany těchto subjektů byla minimální.

2 Současný stav

V této obsáhlé kapitole se čtenář seznámí s určitým výsekem tématu terorismu, neboť jak zmiňuji v úvodu práce, terorismus představuje složitý a komplexní fenomén. Terorismus je nepochybně obrovskou hrozbou pro evropskou společnost, na kterou lze ovšem nahlížet z mnoha úhlů. Budu se zde zabývat problematikou boje s terorismem, zejména tedy přístupem k celé věci ze strany Evropské unie a České republiky se zvláštním důrazem na měkké cíle. Evropská unie disponuje mnoha jak politickými, tak právními nástroji, které se problematikou terorismu zabývají. Nástroje zde budou detailně popsány a bude možné si vytvořit obrázek o tom, jak dobře a efektivně fungují. To samé platí pro následující podkapitulu, jež se věnuje politickým a právním nástrojům České republiky. Kapitola je navíc obohacena o různé pilotní projekty ze státní a soukromé sféry dobře aplikovatelné na další měkké cíle. Česká republika se snaží krůček po krůčku přiblížit západním státům a na hrozbu teroristického útoku chce být dobře připravena. Jak to zvládá, nám právě ukáže tato kapitola. Za vzorovou zemi v oblasti ochrany měkkých cílů lze považovat Velkou Británii, a proto se budu zabývat i příklady dobré praxe této země.

2.1 Vymezení pojmu terorismu

V této podkapitole bude vymezen pojem terorismus. Podíváme se na to, proč je tento pojem tak složité definovat. Jak se na definici pojmu dívají různí odborníci a také na to, co za terorismus považuje Evropská unie.

Vymezení pojmu terorismu je zcela základní a zásadní nutností. Bez jasné definice je složité rozpoznat, co je a co není terorismus, není možné provádět výzkumy a porovnávat data. Bez jasné vymezené definice také není možné s terorismem účinně bojovat na základě mezinárodní spolupráce a také určit a shodnout se, jak tento závažný čin trestat. Bez definice si pojem každý může propůjčit ke svým zájmům či účelům, tedy jej zneužít a zpolitizovat, a také jej postupem času vyprázdnit. Tady je důležité upozornit na média, která slovo terorismus používají kvůli honbě za senzaci často v naprosto nesprávném kontextu. Média a teroristé existují v synergickém vztahu a dalo by se říci, že bez médií

by terorismus nemohl existovat v takové podobě, v jaké dnes existuje. Masmédia nesou poselství teroristů a jejich ultimativní požadavky [1, str. 33].

Je důležité si uvědomit, že taková definice má moc ovlivnit celou společnost. Buď povede k zefektivnění boje s terorismem, nebo společnost poškodí překročením hranic občanských svobod, neboť lidé jsou ochotni se vzdát některých svých práv výměnou za domnělý pocit bezpečí [2]. Vymežit terorismus není pouze akademickou záležitostí, protože podoba definice terorismu ovlivňuje podobu praktické protiteroristické politiky. Jinak řečeno, tak jak budu terorismus chápat, tak budu proti němu bojovat.

Genezi slova terorismus lze najít v latinských slovech terror či terroris, tedy nahánět strach, děsit, zastrašovat apod. Najít původní kořeny slova je tedy poměrně jednoduché a význam slova, včetně jeho vnímání, zůstává v dnešní době stejný, zatímco z odborného, úředního či dokonce právního hlediska se jedná, jak ještě uvidíme, o pojem značně problematický [3].

Teror je součástí každého ozbrojeného konfliktu, neboť jako takový v sobě vždy obsahuje terorizaci, tedy zastrašení obyvatel i protivníka. To se děje za pomoci užití zbraní či hrozeb jejich použití. Na základě výše uvedeného však nelze tvrdit, že ozbrojené konflikty či války lze řadit či přirovnávat k terorismu [3]. Ve většině takových násilných konfliktů násilí směřuje ke komбатantům (vojákům v boji) a obě strany respektují válečné konvence. Naproti tomu politický terorismus cílí výhradně na civilní obyvatelstvo a vyznačuje se svou dechberoucí brutalitou, která naopak válečné konvence zcela záměrně popírá. Ve válce by tyto činy byly považovány za válečné zločiny, které však teroristé povýšili na rutinní praktiky [4, str. 20]. Logika terorismu totiž zahrnuje moment naprostého překvapení, porušování všech konvencí a na tom je také založena jeho účinnost. Teroristé svůj modus operandi neustále inovují, neustále hledají nové cesty, jak společnost šokovat a oněmět. Útoky na školy, nemocnice a kostely jsou toho důkazem a pravděpodobně se v budoucnosti dočkáme momentu, kdy opět budeme nevěřicně kroutit hlavou nad krutostí pachatelů extrémního násilí [5, str. 16, 6, str. str. 26].

Pro úplnost uvádím, že k rozšíření politického terorismu došlo až po zavedení metod psychologické války v první polovině 20. století. S určitým zjednodušením tedy lze tvrdit, že terorismus představuje jednu z forem psychologického boje [6, str. 16].

Terorismus představuje taktiku či metodu, součást určité strategie, jak dosáhnout celé řady cílů:

- a) svržení politických režimů či států (např. získání území pro vlastní stát – Palestina, Kurdistán);
- b) omezení či zastavení určité politiky (izraelsko-palestinský konflikt, stažení vojsk z Afghánistánu či Iráku);
- c) upozornění na určitý politický problém (např. situace Palestinců);
- d) dosažení teologických cílů (vybudování chalífátu nebo jiné formy teokracie, Islámský stát);
- e) získání podpory spřízněných radikálních skupin [7].

Mezi další cíle je také vhodné zařadit pokus o delegitimizaci vlád, donucení vlád provést radikální opatření, která povedou k omezení svobod. K tomu dochází zejména v autoritářských státech, ale jako zajímavý příklad lze uvést záliv Guantanámo, kde byli vězni drženi mimo standardní právní systém, neboť byli USA označeni za teroristy [2]. Cílem Islámského státu je mimo jiné také poštvat obyvatele proti sobě, menšinu proti většině, a tím zvýšit počet lidí, kteří jsou frustrovaní a marginalizovaní, díky čemuž jsou jednodušeji rekrutovatelní do řad teroristů, byť se nemusí aktivně podílet na teroristických činech.

Terorismus není nic nového a v různých formách jej lze vystopovat až k biblickým příběhům. Lidé terorismu čelí celá tisíciletí, přesto či právě proto neexistuje platná definice terorismu. Složitost tohoto fenoménu snad jen dokreslí fakt, že v současné době existuje přes dvě stě definic terorismu. Důvodů této roztržitosti je hned několik. S dobou se mění samotná definice či vnímání tohoto fenoménu. Činy, které bychom dnes jednoznačně označili za teroristické, nebyly v jiných dobách či za jiných podmínek takto vnímány, respektive označovány. Velkou roli hraje také ten, kdo se terorismus snaží definovat. Jinak na věc nahlízejí politici, přičemž někteří z nich si pojem půjčují k diskreditaci svých protivníků, s čímž také souvisí legitimizace, delegitimizace a kriminalizace určitého

chování, osob a skupin. Objevit se na seznamu teroristů či teroristických skupin znamená mnoho vážných a nepříjemných následků. Pojem také jinak vnímá akademická obec, mezinárodní a neziskové organizace a úplně jinak ti, kteří se těchto zločinů dopouštějí, či ti, kteří se stali jejich oběťmi. Problém zcela jasně vystihuje tolik používaná věta: „*Pro jednoho teroristu, pro jiného bojovníka za svobodu*“, ba dokonce stačí dvě slova; Yassir Arafat. Terorista a držitel Nobelovy ceny za mír v jedné osobě.

Další překážku představuje multidimenzionalita terorismu, která vykazuje politické, právní a sociální znaky. Alex Schmid, uznávaný akademický odborník na terorismus, jako poslední problém uvádí, že existuje mnoho typů terorismu. Každý z nich má jinou formu a jinak se manifestuje [8]. Schmid v nedávné době zrevidoval přes sto odlišných definic a našel 12 základních komponent, na kterých se poměrně velké množství odborníků a akademiků dokázalo shodnout.

Definice by měla obsahovat následující atributy [8]:

Tabulka 1 Atributy definice terorismu.

Atributy definice terorismu			
Měla by zdůraznit, že terorismus je ideologií a zároveň praxí.	Měla by poukazovat na kontext, ve kterém je terorismus používán jako taktika.	Měla by obsahovat myšlenku fyzického násilí nebo pouhé hrozby použití násilí.	Měla by hovořit o způsobu komunikačních procesů založených na hrozbě
Zdůraznit fakt, že terorismus nastoluje strach, paniku a hrůzu.	Měla by hovořit o přímých obětech.	Měla by zdůraznit, že oběti útoků nejsou konečným cílem.	Měla by hovořit o pachatelích.
Zmínit, že terorismus je především politický.	Měla by zmínit záměr teroristických činů.	Měla by obsahovat motivaci, proč se jednotlivci k terorismu uchylují.	Měla by říci, že teroristické útoky spoluvytvářejí násilnou kampaň.

Zdroj: Coursera.org

Při prvním pohledu na tabulku je zřejmé, že pokud bychom měli vytvořit definici obsahující všech 12 komponent, vznikla by složitá, kostrbatá definice, jež by se mohla zařadit do zástupu nepovedených pokusů. Zároveň na některé z komponent sami neznáme odpověď a nová vlna útoků v Evropě celou věc činí ještě o něco složitější. Například

o motivaci útočníků, tzv. osamělých vlků, nevíme prakticky nic. Většina odborníků výběr komponent dokáže ještě zúžit a definici tak minimalizovat, přičemž nejdůležitější roli hraje fakt, že se jedná o ideologii a taktiku, jež využívá násilí na nevinných obětech pro dosažení politických cílů. Walter Laqueur používá jednoduchou širokou definici: *“terorismus je nelegitimní použití síly na nevinné lidi za cílem dosažení politických cílů”* [9, str. 5] a sám namítá, že snad jediná odsouhlasená charakteristika terorismu je užití násilí nebo hrozba násilím [9, str. 6]. Laqueur systematizuje definici do 3 základních prvků:

1. nezákonný násilný aktivismus;
2. s politickým, náboženským či ideologickým záměrem;
3. zacílený na civilní cíle – osoby nebo objekt [9 str. 6].

Výše uvedená definice ovšem nepracuje s velice důležitým atributem terorismu, a tím je strach. Strach je produktem terorismu a zároveň komunikačním nástrojem jeho nositelů. Ti se snaží vytvořit nestabilní atmosféru nejistoty, zmatku, strachu střídající se s obdobím klidu [4]. Jedinec pak může zažívat pocity úzkosti, ptát se sám sebe, kdy se on sám či jeho blízcí stanou obětí útoků. Je tím narušen určitý společenský stav, důvěra ve stát, který je primárním nositelem bezpečí. Danics s Tučkem výše uvedené shrnují následovně: *„Teroristický útok komunikuje jako čirý akt násilí devastujícím způsobem v psychosomatické struktuře adresátů. Vyvolává v této skupině fyzické změny, jimiž přizpůsobuje nebo se snaží přizpůsobit vnímání tak, aby mohl komunikovat záměry aktérů násilí”* [7].

Spojíme-li výše uvedenou definici Laqueura s prvkem strachu, tak jak jej popsali Danics s Tučkem, dostáváme základní teze o terorismu dále využitelné pro diplomovou práci:

- 1) Terorismus je nezákonný politický aktivismus, politicky, nábožensky nebo ideologicky či jinak zaměřený, zacílený na civilní obyvatelstvo či civilní objekty.
- 2) Jedná se o metodu či strategii, jak produkovat strach a jak jej zneužít pro dosažení svých cílů.
- 3) Teroristický útok je nástrojem komunikace s devastujícími účinky na skupinu adresátů, který vyvolává psychické i sociální změny v této skupině, což napomáhá komunikovat záměry aktérů násilí [7].

2.1.1 Definice terorismu podle EU

EU se definicí terorismu začala zabývat až po útocích 11. Září 2001. Definici zveřejnila Rada EU ve společném dokumentu, nazvaném Společný postoj Rady EU pro užití zvláštních opatření pro boj s terorismem. Dodejme, že se nejedná o definici „terorismu“, ale o právní definici „teroristického činu“. Teroristický čin je zde právně chápán jako celá množina vyjmenovaných úmyslných činů, včetně jejich hrozby, které mohou svou povahou či na základě souvislostí vážně poškodit některou zemi či mezinárodní organizaci [10, str. 15–16].

1. Vážné zastrašování obyvatelstva.
2. Neoprávněné nucení vlády či mezinárodní organizace k určitému jednání nebo upuštění od určitého jednání.
3. Vážná destabilizace nebo rozvrácení základní politické, ústavní, ekonomické či společenské struktury státu nebo mezinárodní organizace, a to:
 - a. útoky na lidské životy, které mohou zapříčinit smrt;
 - b. útoky na psychickou integritu osob;
 - c. únosy nebo braní rukojmí;
 - d. způsobení rozsáhlého zničení vládních nebo veřejných zařízení, dopravních systémů, infrastrukturních zařízení, pevných ploch na kontinentálním šelfu, veřejných míst nebo soukromých vlastnictví, ohrožující lidské životy nebo mající za následek rozsáhlé ekonomické ztráty;
 - e. zmocnění se letadel, lodí nebo jiných prostředků osobní či nákladní dopravy;
 - f. výroba, držení, opatrování, doprava, dodávka nebo používání zbraní, výbušnin nebo jaderných, biologických nebo chemických zbraní, jakož i výzkum a vývoj chemických a biologických zbraní;
 - g. rozšíření nebezpečných látek nebo žhářství, způsobení výbuchů nebo záplav, v jejichž důsledku dojde k ohrožení života;
 - h. narušení nebo přerušení dodávek vody, elektřiny či jiného základního zdroje, v jejichž důsledku dojde k ohrožení lidského života;
 - i. hrozba spáchání kteréhokoli z výše uvedených činů.

4. Vedení teroristické skupiny.
5. Účast v teroristické skupině, a to i ve funkci informátora, poskytovatele finanční či materiální podpory, s vědomím, že tato činnost napomůže páchání zločinných aktivit této skupiny.

2.1.2 Oběti teroristických útoků

Přímé oběti útoků jsou vybrány buď náhodně a může se jimi stát kolemjdoucí jednotlivec, který je napaden např. nožem, či typicky místa s vysokou koncentrací osob, tzv. měkké cíle, kterými jsou letiště, nádraží, obchodní centra, stadiony apod. Důležitá je snadná dostupnost a minimální ochrana těchto cílů, ale i jejich hodnota jakožto symbol západní kultury. V opačném případě si teroristé své oběti vybírají záměrně. Útočí na symboly a archetypy, se kterými je většinová společnost nějakým způsobem spojená, a pokud jim někdo ublíží, občané to berou jako útok na sebe samé. Může se jednat o politické aktéry, sportovce, herce či jinak veřejně známé osobnosti, ale také osoby, které jsou naší společností považovány za nejzranitelnější součást, jako jsou děti, duchovní či senioři. Popřípadě budovy, jako notoricky známé americké obchodní centrum. V obou případech však tyto oběti nesou poselství těm, kteří útoky přežijí, zejména pak vládním činitelům, aby něco udělali nebo nedělali, podle požadavků teroristů.

Teroristé jsou maximálně úspěšní v momentu, kdy se jim podaří vykonat celou sérii útoků, tak jak jsme to viděli při útocích v Bruselu a Paříži v letech 2015 a 2016, což v lidech vzbuzuje pocit naprosté bezbrannosti a nekontrolovatelnosti. Tyto útoky také představují obrovskou zátěž pro IZS [10, str. 85].

2.2 Protiteroristické nástroje Evropské unie

Mnoho odborníků dělí svět na svět před útoky 11. září 2001 a po nich. Obhájit či vyvrátit tuto hypotézu by bezesporu vystačilo na další diplomovou práci, nicméně je pravdou, že tento bezprecedentní útok ovlivnil postoj k terorismu v rámci EU. V 90. letech se boj proti terorismu odehrával pouze na politické úrovni a až začátkem 21. století se dala protiteroristická opatření do pohybu. Rada EU byla sice schopna dosáhnout shody v celé řadě citlivých záležitostí, zároveň si ale mnoho států rozhodnutí vyložilo jinak, či je prostě plně neimplementovaly do právního systému [11].

V prosinci 2001 byla přijata definice teroristického činu a byla zpracována celá řada návrhů, jak zlepšit výměnu informací. Obecně byly členské státy nakloněny řešit a přijmout protiteroristická opatření, která byla před 11. zářím značně kontroverzní a citlivá. Jako příklad lze uvést Evropský zatýkácí rozkaz, v předchozích letech velice těžce prosaditelný, neboť značně zasahuje do suverenity států v oblasti justičního systému. I tak je ale třeba říci, že formování těchto opatření je stále pomalý a bolestivý proces. Velký problém například představuje sdílení informací, které je pro boj s terorismem klíčové. Problém přesně vystihuje nejmenovaný vysoký EU představitel, který říká: *„Každý je pro koordinaci, ale nikomu se nelíbí být koordinován“* [11]. Členské státy nejsou ochotny sdílet informace ohledně terorismu s Europol, který pak opakovaně skončil v situaci, kdy nebyl schopen vyhodnotit aktuální stupeň hrozby či mezinárodní spojení mezi podezřelými teroristy [11]. Problematice spojené s Europol se budu věnovat samostatně.

Dominantou EU pro boj s terorismem je prostor svobody, bezpečnosti a práva. Tyto tři komponenty jsou neoddělitelné a mají jednoho společného jmenovatele, kterým je občan či jednotlivec. Prostor svobody se manifestuje v zajištění volného pohybu osob na bázi Schengenu a zároveň ochranou základních práv a svobod. Patří sem také azylová a cizinecká politika stejně jako ochrana osobních údajů. Prostor bezpečnosti představuje potírání trestné činnosti, a to zejména terorismu a všech forem závažné trestné činnosti. Zde hraje významnou roli Europol. Prostor práva řeší problematiku postupného odstraňování trestněprávních a občanskoprávních rozdílů, přičemž hlavním aktérem je Eurojust a Společné vyšetřovací týmy.

S tím také úzce souvisí přísné dodržování lidských práv, bez něhož by prostor svobody, bezpečnosti a práva nebylo možné budovat. Zajímavé ovšem je, že 80% přijatých aktů se týká bezpečnosti a zbylých 20% je rozděleno mezi svobodu a právo [12, str. 154].

Protiteroristickou politiku EU zpracovává a odráží celá řada dokumentů a zabývá se jí na určitých úrovních hned několik evropských institucí – Rada EU, Evropská komise, Evropský parlament, zejména pak některé specifické výbory, a další evropské agentury jako Europol či Eurojust. Každá z těchto institucí plní jiné úkoly na jiné úrovni. EU spolu s členskými státy postupem času vytvořila komplexní a propojený systém orgánů, opatření, zákonů, dokumentů a databází, jejichž ambicí je boj s terorismem zefektivnit na nejvyšší možnou míru. Většina současných instrumentů byla vytvořena v reakci na úspěšné útoky v Evropě, a to zejména v Madridu a Londýně v letech 2004 a 2005. Od té doby až do začátku roku 2015 míra úspěšných útoků klesla na minimum, díky čemuž funkčnost a efektivitu opatření nebylo možné v praxi prověřit. Dalo by se říci, že nástroje pro boj s tímto druhem kriminality jsou vytvářené ad hoc, což pachatelům umožňuje být vždy o krok napřed. V posledních dvou letech jsme svědky rapidního nárůstu teroristických útoků v zemích EU. V některých obdobích k útokům docházelo i několikrát za týden za pomoci bomb i běžně dostupných zbraní (nože, sekyra) a prostředků (kamion).

Z toho vyplývá, že se bezpečnostní prostředí v EU proměňuje a také je čím dál jasnější, že všem útokům se zabránit nedá [13]. Je však zřejmé, že členské státy i samotná EU na teroristickou hrozbu reagovat musí. Chránit obyvatele a vytvářet společný bezpečný prostor je povinností každého členského státu vůči svým občanům a také závazkem EU. Je ale také třeba zmínit, že jsme a budeme svědky dynamického procesu, jehož konec je zatím v nedohlednu, a výsledek ovlivňuje mnoho proměnných faktorů. Velice významnou roli také sehrávají občané. Záleží, zda podlehnou strachu a panice, teroristy záměrně šířených, zda dojde k radikalizaci společnosti vůči muslimským komunitám v Evropě, což je podle odborníků jedním z cílů Islámského státu. Hrozí, že společnost vyslyší hlasy populistů nabízející jednoduchá řešení a krátký proces s cizími elementy v evropské žido-křesťanské společnosti. Lidé mohou mít tendenci se vzdát některých práv a svobod výměnou za pocit bezpečí. Představitelé Evropské unie, politické elity a odborníci nejen z oblasti bezpečnosti musí reflektovat i tento psychosociální aspekt terorismu, který je

pro západní demokratickou společnost více nebezpečný než samotní teroristé. Bez nadsázky lze říci, že nadcházející léta, kdy se budou formovat nové nástroje a opatření pro boj s terorismem, mohou výrazně ovlivnit naše životy na dlouhou dobu. Zda pozitivně či negativně záleží také na nás.

Tato podkapitola se podrobněji zaměří na nástroje EU pro boj s terorismem na dvou základních úrovních. První z nich jsou politické nástroje, kam řadíme různé základní koncepční dokumenty jako např. Evropská bezpečnostní strategie, Strategie vnitřní bezpečnosti EU, Strategie EU pro boj s terorismem, Stockholmský program a jeho akční plán, či Ochrana kritické infrastruktury proti terorismu. Politické nástroje přijímají příslušné orgány EU, zejména pak Evropská rada. Nemají právní závaznost, ale závaznost politickou. Na jejich základě pak příslušné orgány vydávají akty evropského práva [12, str. 396]. V zásadě lze říci, že politické nástroje jsou koncepční dokumenty, které udávají směr, jak si zákonodárci představují prostor svobody, bezpečnosti a práva, jak by boj s terorismem měl vypadat, a doporučují různá specifická opatření, která se posléze promítají do právních nástrojů. Pokud bychom se ovšem na věc dívali ze širšího hlediska, mezi takové dokumenty může patřit i Lisabonská smlouva, kde je pojem terorismus zmíněn v článcích 75, 88, 222 SFEU [11], či Listina práv a svobod EU garantující občanům bezpečnost. V práci se budu zabývat jen těmi nejdůležitějšími nástroji.

Právní nástroje pak představují již konkrétní kroky a akce, a to zejména v oblasti policejní a justiční spolupráce. Mezi nejdůležitější právní nástroje řadíme Europol, Eurojust, Evropský zatýkací rozkaz, Společné vyšetřovací týmy a Prümskou smlouvu.

2.2.1 Politické protiteroristické nástroje EU

Evropská bezpečnostní strategie

Evropská bezpečnostní strategie představuje základní bezpečnostní dokument EU, který byl přijat Evropskou radou v roce 2003, nicméně dokument podléhá pravidelným revizím a aktualizacím. Strategie poprvé stanovila zásady a jasné cíle pro prosazování bezpečnostních zájmů EU na základě společných hodnot, jako jsou svoboda, volný pohyb, právní stát, tolerance, ochrana osobních údajů atd. Vypracováním bezpečnostní strategie dala Unie najevo, že je mezinárodním hráčem zejména na ekonomickém poli, ale také

přijímá aktivní roli v oblasti bezpečnosti. Strategie klade důraz na mezinárodní politický dialog, diplomatický nátlak, monitoring situace a teprve následně, pokud to je nezbytně nutné, je možné se uchýlit k donucení včetně vojenského zásahu. Ten je ovšem možné pouze s mandátem OSN. Všeobecně lze říci, že pomocí této strategie se EU vymezuje i v oblasti bezpečnosti, avšak je třeba zdůraznit, že tuto oblast nepojímá pouze z hlediska vojenského, jako například USA, ale snaží se zjistit kořeny, reaguje na příčiny a následek, bezpečnostní situaci pojímá z holistického hlediska. EU se spíše spoléhá na nástroje soft power. Dokument mimo jiné stanovuje tři základní strategické cíle, kterými jsou:

1. rozšíření zóny bezpečnosti v okolí Evropy;
2. posilování mezinárodního právního řádu (OBSE, OSN);
3. schopnost Unie reagovat na nové hrozby ještě dříve, než k nim dojde [12, str. 398–400].

Strategie také vymezila hlavní bezpečnostní hrozby a výzvy, kam patří:

- terorismus;
- proliferace zbraní hromadného ničení;
- regionální konflikty;
- nefunkční státy – korupce, zneužívání moci, nefunkční instituce;
- organizovaný zločin [11].

Stockholmský program

Dokument, schválený Evropskou radou v prosinci 2009, plně odráží Lisabonskou smlouvu a de facto ji rozšiřuje. Jedná se o poměrně rozsáhlý, široce pojatý dokument věnující se výše zmíněnému prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Unie dedikovala jeho vzniku hodně pozornosti a spolupracovala na něm se všemi členskými státy. Byl aplikován od ledna 2010 do roku 2015. Evropská rada v něm vyzývá Komisi, Parlament a členské státy k přijetí různých opatření zejména právních nebo ve formě hodnotících analýz.

Stockholmský program se skládá ze sedmi základních oblastí označených následovně:

1. Evropa občanů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva;
2. podpora práv občanů: Evropa práv;

3. usnadnit život občanům: Evropa jako prostor práva a spravedlnosti;
4. Evropa jako ochránce;
5. přístup k Evropě v globalizovaném světě;
6. Evropa jako prostor odpovědnosti, solidarity, partnerství v záležitostech migrace a azylu;
7. Evropa v globalizovaném světě – vnější rozměr svobody, bezpečnosti a práva.

Oblast *Evropa jako ochránce* se zabývá terorismem, závažnou trestnou činností, obchodem s drogami, korupcí, obchodováním s lidmi, převaděčstvím, obchodem se zbraněmi a další trestnou činností. Plně si uvědomuje, že trestná činnost se vyznačuje nadnárodním charakterem, a proto je nutné se před ní chránit na evropské úrovni. Bezpečnost Společenství si vyžaduje, aby se spolu jednotlivé prvky stále více integrovaly a zároveň braly v potaz dynamický vývoj technologií. Veliký důraz je samozřejmě kladen na výměnu informací, jakožto esenciální nástroj pro předcházení teroristických činů, dopadení jejich pachatelů či zamezení financování těchto aktivit. Rada podporuje mimo jiné efektivnější využívání Průmského rámce a nabádá k zavedení Evropského informačního systému rejstříku trestů (ECRIS) [12, str. 156–174].

Strategie vnitřní bezpečnosti EU

Celý název tohoto velice zásadního dokumentu je Strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie: Směrem k evropskému modelu bezpečnosti. Navazuje na Stockholmský program, byla přijata Radou v únoru 2010, a představuje nepostradatelný doplněk Evropské bezpečnostní strategie. Alfou omegou tohoto dokumentu je posílení integrovaného přístupu v otázkách vnitřní, ale i vnější bezpečnosti – posílení policejní a justiční spolupráce, správy hranic a civilní ochrana.

Strategii tvoří tři základní části:

1. Chránit obyvatele Evropy v rámci globální společnosti, s podtitulem:
Společné hrozby: hlavní výzvy pro vnitřní bezpečnost EU, reakce na tyto výzvy.
2. Směrem k evropskému modelu bezpečnosti, s podtitulem:
Strategické kroky pro činnost.
3. Další kroky.

Implementace této strategie byla delegována na Stálý výbor pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti – COSI. Za zajištění vnitřní bezpečnosti jsou zodpovědné členské státy, ale povaha současných hrozeb vyžaduje spolupráci na evropské úrovni. Mezi nejvýznamnější nástroje této spolupráce patří analýza situací a také scénářů předvídajících hrozby s významnou rolí Europolu. Patří sem tedy plánování, programování a zvládání následků terorismu, efektivní činnost agentur, orgánů a subjektů EU, zejména pak Europolu, Eurojustu a Frontexu, a také úřadu protiteroristického koordinátora v terénu. V neposlední řadě sem také patří nástroje pro sdílení informací, jako jsou různé informační systémy a formy trestněprávní spolupráce.

Dokument stanovuje společné hrozby a výzvy, kterým je nutno čelit, stanovuje společnou politiku EU v oblasti vnitřní bezpečnosti a definuje evropský model bezpečnosti.

Strategie opět stanovuje nejvýznamnější hrozby, které jsou takřka totožné s hrozbami stanovené v Evropské bezpečnostní strategii. Je však zřejmé, že vnitřní bezpečnost je úzce propojena s vnějším rozměrem hrozeb.

- Všechny formy terorismu;
- závažná a organizovaná trestná činnost;
- počítačová trestná činnost;
- přeshraniční trestná činnost;
- násilí samo o sobě;
- přírodní katastrofy a katastrofy způsobené lidmi (zde je kladen důraz na systémy civilní ochrany) [12, str. 403–406].

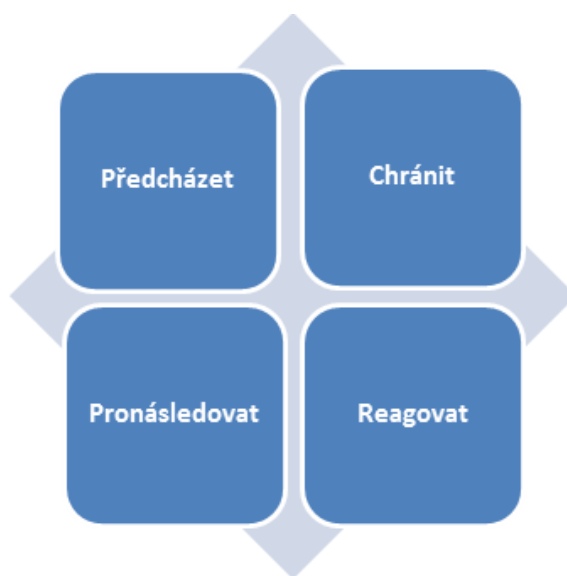
Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu

Tento dokument byl vytvořen v roce 2005 a v rámci rotace předsednictví v EU je každého půl roku revidován. Představuje závazek EU „*celosvětově bojovat proti terorismu a zároveň udržovat lidská práva, učinit Evropu bezpečnější a umožnit občanům žít v prostoru svobody, bezpečnosti a práva*“ [13]. Strategie zdůrazňuje, že za boj s terorismem je zodpovědný každý členský stát, zároveň však uznává zvláštní roli EU v boji proti terorismu na několika úrovních. Důležitá je také pozice, již evropský hegemón zastává ve vztahu ke zbytku světa. EU je významným globálním politickým hráčem

a z této pozice vyplývá odpovědnost a povinnost přispívat ke globální bezpečosti a vytvářet bezpečnější svět. Samotné rozdělení agendy v rámci Unie vypadá následovně:

- Evropská rada vykonává zejména politický dohled.
- Evropský parlament a Evropská komise vytvářejí podmínky pro dialog na vysoké úrovni zaměřený na boj proti terorismu.
- Samotný pokrok v provádění Strategie sleduje COREPER (Výbor stálých zástupců), který představuje klíčový orgán Rady. Schází se jednou týdně a připravuje agendu jednání Rady [14].

Samotná strategie stojí na čtyřech základních pilířích představujících *komplexní a přiměřenou odpověď na mezinárodní teroristickou hrozbu* [15], které zde budou všechny detailně přiblíženy.

Obrázek 1 Pilíře Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu.

Zdroj: Vlastní

Předcházet – V tomto kontextu hovoříme o předcházení radikalizace mladých muslimů žijících v Evropě. EU schválila komplexní strategii a akční plán pro boj proti radikalizaci a náboru teroristů. Tento pilíř vychází z premisy, že terorismus je odporný kriminální čin, který odsuzuje drtivá většina občanů žijících v evropských zemích bez ohledu na vyznávané náboženství. V boji proti radikalizaci je podle strategie důležité rozpoznat metodologii propagandy a podmínky, které lidi

k terorismu přivádí, a bojovat s nimi. Nárůst radikalizace je také jedním z výsledků globalizace. Ta umožňuje jednoduché cestování, nespočet možností komunikace a převádění finančních prostředků. Typ tohoto chování je potřeba rozpoznat, a to například pomocí policejní práce v komunitě a sledováním cest do oblastí konfliktů. Pozornost musí také být věnována těm, kteří se na radikalizaci podílejí, je nutné zabránit přístupu k teroristickému výcviku a zavést silný právní rámec za účelem předcházení podněcování a náboru, dále najít způsob, jak nábor teroristů přes internet narušit. Aby tyto palčivé otázky mohly být vyřešeny, Strategie klade důraz na spolupráci s občanskou společností a náboženskými skupinami, které násilí a extremistické myšlenky veřejně odmítají, a také zajistit, aby v rámci politik nedocházelo k prohlubování rozdělení. Autoři tohoto dokumentu uznávají, že určité prostředí a podmínky radikalizaci podporuje či umožňuje její vzkvět. Mezi tyto podmínky patří slabá vláda či autokratický styl vlády, neřízená modernizace, nedostatek politických a ekonomických vyhlídek a vzdělávacích příležitostí. Jedním dechem však dodávají, že k výše uvedeným problémům v EU takřka nedochází [15].

Chránit – Tento pilíř se soustředí na obranu klíčových cílů, a to snížením jejich zranitelnosti vůči útokům a omezením výsledného dopadu útoku. Zabývá se bezpečností hranic, dopravy a dalších přeshraničních infrastruktur. Pozornost je věnována i ochraně evropské kritické infrastruktury vůči fyzickým a elektronickým útokům, za jejímž účelem vznikl Evropský program na ochranu kritické infrastruktury (EPCIP). Místa s velkou koncentrací osob, tedy měkké cíle, jsou zmíněny jen letmo, a to v kontextu potřeby rozvoje metodiky pro ochranu těchto míst před útoky.

Je třeba zvýšit ochranu našich vnějších hranic, abychom známým teroristům nebo podezřelým osobám znesnadnili vstup a činnost na území EU. K tomu má sloužit zlepšení technologií v oblasti získávání a výměny údajů cestujících včetně biometrických údajů. Další důležitý nástroj představuje Vízový informační systém a Schengenský informační systém, které mají zajistit výměnu informací mezi orgány. Ty v případě potřeby budou moci odepřít vstup do schengenského prostoru. Zároveň je velice důležité zvyšovat standardy v oblasti bezpečnosti dopravy; zvýšit

ochranu letišť, námořních přístavů a ujednání ochrany letadel za účelem odrazení teroristů od útoků [15].

Pronásledovat – Tato část Strategie se zaměřuje na samotné pachatele teroristických činů a jejich pronásledování. Vyzdvihuje nutnost narušovat jejich činnost, znemožňovat plánování útoků, rozbít jejich sítě, zastavit financování a také přístup k útočnému materiálu a postavit je před soud za současného dodržování lidských práv a mezinárodního práva. Jeden z nejdůležitějších nástrojů, pomocí kterého lze výše uvedených cílů dosáhnout, je výměna informací a spolupráce zpravodajských služeb a orgánů činných v trestním řízení a spolupráce s Europolem, ale také legislativní rámec při mezinárodní spolupráci, pronásledování a vyšetřování teroristů. Terorismus má mezinárodní charakter a jeho potírání a pronásledování musí tento fakt brát v potaz. Svou roli hraje Evropský zatýkací rozkaz důležitý pro přeshraniční pronásledování a vyšetřování a také zásada vzájemného uznávání soudních rozhodnutí. Mezi další opatření patří Evropský důkazní příkaz, který umožňuje členským státům získat odkudkoliv z EU důkazní materiál napomáhající usvědčit teroristy, a dále praxe Společných vyšetřovacích týmů. Dalším aspektem boje proti teroristům je zamezit jejich financování. Celé problematice financování se věnuje Strategie EU pro boj proti financování terorismu [15].

Reagovat – Riziko útoku nelze snížit na nulu a je stále důležitější, abychom na útoky dokázali reagovat a mírnit jejich následky. Reagovat na útoky musíme stejně efektivně jako na jiné katastrofické události, ať již naturogenní či antropogenní povahy, neboť průběh je podobný. Měli bychom tedy být připraveni použít stávajících struktur krizového řízení, včetně mechanismů civilní ochrany, které EU vyvinula v reakci na další závažné evropské a mezinárodní krize [15].

Protiteroristický koordinátor

V reakci na madridské útoky v roce 2004 přijala Evropská rada prohlášení o boji proti terorismu, kde jedním z opatření bylo vytvoření funkce protiteroristického koordinátora. Tento post zastává od roku 2007 Gilles de Kerchove, který zodpovídá za koordinaci

činnosti Rady v boji proti terorismu, předkládá politická doporučení na základě analýzy hrozeb a monitoruje implementaci strategie EU pro boj proti terorismu [16]. Při návštěvě webové stránky šéfa pro boj s terorismem se však návštěvník nemůže ubránit pocitu chaosu a pochyb, co vlastně takový koordinátor pro boj s terorismem přesně dělá. Poslední zprávy o jeho činnosti pocházejí z prosince 2016 (k 11. 5. 2017). Chybí kalendář jeho činností, prohlášení, zprávy, reporty, ba dokonce není k dispozici jediná informace týkající se teroristických útoků v Bruselu, Mnichově, Berlíně, Londýně. Pokud člověk pátrá na internetu dál, setkává se s podobným nedostatkem informací. To je poněkud překvapivé vzhledem k tomu, že se terorismus stal nejzávažnější bezpečnostní, bolestivě reálnou hrozbou.

2.2.2 Právní protiteroristické nástroje EU

Společné vyšetřovací týmy – Joined Investigation Teams

Společné vyšetřovací týmy (dále SVT) představují jeden z dalších nástrojů, které posilují a ulehčují spolupráci mezi jednotlivými členskými státy. Jedná se o týmy, které jsou vytvořeny za konkrétním účelem a pouze na určitou dobu. Vznikají dohodou dvou a více členských států, přičemž nečlenské státy se mohou do Společného vyšetřovacího týmu zapojit se souhlasem všech jeho členů. Projekt je zastřešen Eurojustem a Europolem mající za úkol vytvořit prostředí a podmínky pro fungování mezinárodních týmů [17].

Projekt přináší následující výhody:

- Možnost sdílet informace přímo mezi členy SVT bez potřeby formálních žádostí.
- Možnost požadovat vyšetřovací opatření mezi členy týmu přímo, bez potřeby žádosti o právní pomoc. To se vztahuje i na žádosti o donucovací opatření.
- Možnost členů být přítomen domovním prohlídkám, výslechům apod.
- Možnost koordinovat úsilí na místě a možnost neformální výměny odborných poznatků.
- Možnost budovat a podporovat vzájemnou důvěru mezi odborníky z praxe různých soudních příslušností a pracovních prostředí.
- SVT zajišťuje nejlepší platformu pro určení optimálních strategií vyšetřování a stíhání.

- Možnost zapojení Europolu a Eurojustu s přímou podporou.
- Možnost požádat o dostupné finanční prostředky EU, Eurojust a Europol [17].

Evropský rejstřík trestů

Evropský rejstřík trestů je nástroj umožňující soudním orgánům přístup k informacím o odsouzeních v trestních řízeních mezi členskými státy. Účelem tohoto nástroje je, aby pachatel nebyl schopen uniknout své kriminální minulosti do jiného členského státu a soudy mohly adekvátně reagovat na pachatelovu kriminální minulost. Z tohoto důvodu byl vytvořen systém ECRIS, který propojuje databáze rejstříku trestů všech členských států [18].

EUROJUST – Evropská jednotka soudní spolupráce – The European Union's Judicial Cooperation Unit

Eurojust byl do Smlouvy EU začleněn v niceské verzi, je orgánem EU sídlícím v Haagu a jeho hlavní úkol spočívá v dorovnání úrovně soudní spolupráce s tou policejní. Tím má zajistit rovnováhu a soudní cíl policejní a soudní spolupráce na dostatečném právním základě. Primárním úkolem Eurojustu je poskytovat okamžitou právní pomoc vyšetřovatelům, žalobcům a soudcům z různých členských států v případech mezinárodního vyšetřování či stíhání. Sám o sobě však nemá žádnou právní moc vyšetřování zahájit či přímo jej provádět, a prakticky se jedná o tým kvalifikovaných úředníků, žalobců, soudců a dalších expertů v oblasti práva, kteří jsou podporováni svými členskými státy. Nicméně Eurojust je zmocněn jednat prostřednictvím svých národních členů či kolegia a žádat o zahájení vyšetřování příslušné orgány dotčených členských států, souhlas s tím, že jeden z nich je lépe schopen vést vyšetřování nebo stíhání daných trestných činů, koordinaci své činnosti s příslušnými orgány daných členských států, sestavení společných vyšetřovacích týmů a poskytnutí jakékoli informace potřebné k jeho činnosti [19, str. 336–339].

Eurojust se podle Bureše potýká se stejnými potížemi jako Europol. Členské státy se opět zdráhají plně využívat této instituce a plně s ní spolupracovat [11].

EUROPOL – Evropský policejní úřad – European Police Office

Evropský policejní úřad byl založen na základě Maastrichtské smlouvy v roce 1994 původně jako Protidrogová jednotka Europolu. Smlouva byla všemi státy ratifikována v roce 1995 a v platnost vstoupila v roce 1998. Svou činnost v plném rozsahu Europol zahájil v roce 1999 se sídlem v Haagu. Jedním ze správních orgánů Europolu je správní rada, v níž je zástupce každého členského státu a jedná podle vlastního jednacího řádu. Zasedá minimálně dvakrát ročně a je zodpovědná za schválení obecné zprávy o činnosti Europolu v minulém roce a schvaluje činnosti pro další rok. Statutárním orgánem je ředitel, volený na čtyři roky a odpovědný správní radě. Za kontrolu hospodaření Europolu je zodpovědný finanční kontrolor, opět složený ze zástupců členských zemí, který připravuje podklady pro rozpočet a další finanční otázky. Europol nyní zaměstnává kolem 500 osob [18].

Cílem Europolu je spolupráce členských států při předcházení terorismu, nedovolenému obchodu s drogami, při odhalování legalizace trestné činnosti, tedy praní špinavých peněz, ekologické kriminality a jiných závažných forem mezinárodní trestné činnosti a při boji s nimi v případě, že jsou těmito činy dotčeny dva a více států. Hlavní formu spolupráce představuje zejména výměna informací mezi členskými státy a Europolem, které pak ovšem dále zpracovává, třídí a analyzuje, informuje státy EU o trestné činnosti, pokud se jich týká, napomáhá vyšetřování a spravuje celou řadu databází podporujících výše uvedenou agendu. Jako příklad lze uvést Evropský informační systém (EIS) či Secure Information Exchange Network Application (SIENA). Dalším důležitým systémem je SIS II – Schengenský informační systém II, ke kterému má momentálně Europol, díky právním nástrojům EU, velice omezený přístup s limitovaným využitím. Pro odhalování závažné trestné činnosti je ale naprosto zásadní a v jeho rámci by mělo dojít k propojení mezi členskými státy, Europolem a Frontexem. Europol do něj nyní má přístup, nicméně v něm může vyhledávat pouze manuálně, vložená data nemůže porovnávat se svými databázemi a nesmí do něj žádná data vkládat [20].

V teoretické rovině představuje Europol velice účinný nástroj pro boj s terorismem, nicméně praxe je jiná. Stále nedošlo ke shodě mezi státy, jak by tento orgán měl vypadat. Některé státy jej vidí jako nezávislý vyšetřovací orgán a rádi by jej připodobnily

k americké FBI, jiní preferují Europol jako koordinační orgán. Národní zpravodajské služby a orgány činné v trestním řízení občas nespolupracují s Europolem, jak by měly. Některé členské státy upřednostňují bilaterální spolupráci před tou kolektivní [11].

Nástroje Europolu

1. European Counter Terrorism Centre

Jedním z výsledků Evropské bezpečnostní agendy 2015–2020, kterou v dubnu 2015 předložila Evropská komise, je vytvoření Evropského centra pro boj s terorismem (European Counter Terrorism Centre, dále též „ECTC“). Jeho úkolem je posílit schopnost EU bojovat s terorismem a se zahraničními bojovníky, zajistit úzkou spolupráci mezi institucemi EU a dalšími agenturami a dále Europolu s členskými státy. Evropská bezpečnostní agenda 2015–2020 definuje ECTC jako platformu, jež má zejména sloužit ke sdílení informací a koordinaci na operační úrovni, tedy k efektivnějšímu boji s terorismem na evropské úrovni [21].

Ambicí tvůrců tohoto projektu je vytvořit centrální informační síť, která by mohla pomoci v boji s terorismem. Dále poskytovat analýzy a podílet se na koordinované reakci na největší teroristické útoky. Centrum se soustředí na zahraniční bojovníky, sdílení zpravodajských informací, financování terorismu, online teroristickou propagandu a extremismus, nelegální obchod se zbraněmi a mezinárodní spolupráci, která by měla vést ke zvýšení efektivity a prevenci [21].

European Counter Terrorism centre spadá do struktur Europolu, který již nyní hraje v boji s terorismem významnou roli.

V rámci ECTC, v prosinci 2015 v reakci na pařížské útoky v listopadu 2015, byla vytvořena na žádost francouzských orgánů pracovní skupina Fraternité s cílem dlouhodobě podporovat příslušné vyšetřovací orgány. Hlavním posláním skupiny je podpora vyšetřování po teroristických útocích, k nimž došlo v Paříži 13. 11. 2015. V současném okamžiku skupinu trvale podporuje 21 pracovníků Europolu, avšak pro rok 2016 nebyly vyhrazeny žádné finanční prostředky, tudíž ani pracovní místa [20]. Pro rok 2017 nejsou dostupná data.

2. Financial Intelligence Units (FIU)

Jedním z největších výdobytků EU je volný pohyb osob, zboží a kapitálu, nicméně otevřené hranice také umožňují neomezený pohyb zločincům a teroristům, jednodušší páchaní trestné činnosti a zajišťování finančních prostředků pro tyto aktivity. Proto má každý členský stát povinnost vytvořit agenturu, jež sleduje podezřelé finanční toky, a tyto skutečnosti oznámit národním orgánům činným v trestním řízení. Tyto informace rovněž putují do centrální „finanční jednotky“, tedy EU FIU. Pro tyto účely Europol vytvořil neustále se zvětšující počítačovou síť pod názvem FIU.net, jejímž hlavním posláním je usnadnění bezpečné výměny informací týkající se podezřelých finančních toků. Tento systém dokáže propojit informace získané jednotlivými národními FIU s informacemi týkajícími se kriminální činnosti získané Europolem, a díky tomu identifikovat a vyšetřovat možné vazby mezi teroristy a kriminálními aktivitami. V tento okamžik všech 28 členských států systém využívá [22].

3. Secure Information Exchange Network Application – SIENA

SIENA je vysoce rozvinutý nástroj určený k rychlé, bezpečné a uživatelsky přívětivé komunikaci a výměně provozních a strategických informací souvisejících s trestnou činností mezi Europolem, členskými státy a třetími stranami majícími dohody o spolupráci s Europolem. Klade velký důraz na interoperabilitu s dalšími systémy v Europolu a dalšími spolupracujícími státy a organizacemi [23]. Report protiteroristického koordinátora uvádí, že v prosinci roku 2015 systém využívalo pouze 15 členských států. V současné době jej využívá 25 států s tím, že zbývající 3 státy se přidají v nejbližší době. Na konci ledna 2016 se přidalo 6 třetích stran [20].

4. Europol Information System – EIS

Informační systém Europolu představuje rozsáhlou databázi, v níž se sbíhají všechna data týkající se trestných činů, osob, které se na páchaní takových činů podílejí, a další relevantní údaje pomáhající členským státům, Europolu a spolupracujícím partnerům bojovat proti organizovanému zločinu, terorismu a dalším formám závažné trestné činnosti [24]. Nicméně je nutné podotknout,

že tato data nelze volně používat bez souhlasu členského státu, či států, které určitá data poskytly. V základním nastavení databáze slouží ke křížové kontrole výskytu určitého záznamu a nejvíce slouží k analytickým činnostem. Analytik sice vidí výskyt určité informace, ale již nemá možnost informaci dále sledovat a pomyslně kousky skládačky propojit. Vlastník dat, tedy členský stát, rozhoduje o tom, jakým způsobem mohou být data využita, a kdo s nimi může operovat. Pokud tedy vezmeme v potaz informace od několika členských států, může trvat týdny až měsíce se k detailním informacím dostat. Členské státy se k informacím dostanou o několik týdnů později, což má samozřejmě dopad na samotné vyšetřování. Navíc Europol nemůže produkovat zpravodajské výstupy o zločincích, teroristech a jejich vazbách, byť právě ty mohou být nezbytné pro vyšetřování vedená členskými státy [25].

EIS je účinný nástroj s velkým potenciálem proniknout do činností zločineckých organizací, ale díky složitému ochrannému systému je poněkud těžkopádný a méně efektivní, než je při boji s terorismem třeba. Report EU protiteroristického koordinátora uvádí, že v roce 2014 vložily členské státy do EIS informace o 18 zahraničních bojovnících, do ledna roku 2016 to bylo již 1473 zahraničních bojovníků. Počet vyhledávání ze strany členských států se zvýšil o 63%. Přestože se jedná o významný nárůst, stále není ani zdaleka využíván potenciál tohoto systému [20].

Evropský zatýkací rozkaz – European Arrest Warrant

Dle Rámcového rozhodnutí o Evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy je EZR soudní rozhodnutí, které vydal některý členský stát proto, aby jiný členský stát zatkl a předal hledanou osobu za „*účelem trestního stíhání, výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření*“ [12, str. 332]. Toto rámcové rozhodnutí bylo Radou EU přijato v roce 2002 a ČR jej implementovala do trestního řádu v roce 2004. Zatýkací rozkaz je prvním konkrétním institutem, který realizuje princip vzájemného uznávání na poli trestního práva a funguje díky vzájemné důvěře státu v řádné fungování justičních systémů a ve schopnost zajistit spravedlivý proces [12, str. 332]. Vlastně se jedná o realizaci evropského právního prostoru.

Cílem EZR je ve své podstatě kompenzovat volný pohyb přes vnitřní hranice EU, a to zrychlením a zjednodušením vydávání osob mezi členskými státy. Výhodou tohoto nástroje je, že proces extradice z jednoho státu do druhého probíhá na úrovni justičních orgánů, čímž se vylučuje možnost zásahu výkonné moci, tedy ministra spravedlnosti, který dříve o vydání rozhodoval. Dále se uplatňuje zásada vzájemného uznávání, což znamená, že dožádaný orgán nezkoumá trestní řízení per se, pouze kontroluje, zda jsou splněny podmínky pro realizaci EZR (např. věk osoby). Navíc je za určitých podmínek možné vydat i vlastního občana. Znamená to tedy, že není možné se před trestním stíháním jiného státu schovat ve svém domovském státě. Celá realizace probíhá v poměrně krátkém časovém úseku a je administrativně maximálně zjednodušená [26]. Nicméně každý členský stát má stále možnost postupovat klasickou extradicí. Opět je ale nutné zmínit, že prosadit tento nástroj bylo náročné a zdouhavé a před 11. zářím vlastně nemyslitelné. Osm členských států ještě v roce 2014 nevytvořilo patřičnou legislativu. Evropský zatýkácí rozkaz bude součástí SIS II, takže jej bude možné zasílat elektronicky [20].

Jmenná evidence cestujících – Passenger Name Record

Tato směrnice byla schválena Evropským parlamentem a Radou v dubnu 2016 a členské státy nyní mají dva roky na to, aby uvedly v účinnost patřičné předpisy transponující směrnici. Cílem systému je omezení a potírání přeshraniční trestné činnosti, a to uchováním osobních údajů a dalších informací leteckými dopravci, které posléze budou poskytnuty donucovacím orgánům. Vznikne tak databáze obsahující jména cestujících, termíny cest, itineráře, zvolená sedadla, údaje o zavazadlech, přehled kontaktních údajů a způsob platby všech pasažérů cestujících mimo země EU. Tyto údaje budou pak dále zpracovány pro prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání terorismu a závažné trestné činnosti [27].

Na jednoduchém příkladu si můžeme ukázat, jak evidence může v boji proti terorismu pomoci. Představme si občana EU, který se rozhodl odletět do Turecka, a odtud překročit hranice do Sýrie za účelem přidání se k Islámskému státu. Pokud odletí z Paříže a cestu zpět zvolí přes Prahu, pak ani francouzská policie ani česká nemá šanci zjistit, že se může jednat o potenciálně nebezpečnou osobu. I kdyby francouzská policie měla nějaké informace o radikalizaci této osoby, nebyla by schopna se ani dozvědět, že je tato osoba

zpět v Evropě. Tento nástroj by tedy měl pomoci identifikovat osoby napojené na IS ještě před tím, než spáchají teroristický útok [28].

Celá směrnice je kontroverzní. Proces schvalování trval přes 5 let, neboť jej některé parlamentní frakce záměrně bojkotovaly. Letecké společnosti a donucovací orgány budou disponovat veškerými osobními údaji, což je v rozporu s právem na soukromí a ochranou osobních údajů a samozřejmě se nabízí otázka, jak budou tyto údaje chráněny, aby se zabránilo jejich zneužití, popřípadě krádeži.

Prümská smlouva

V roce 2005 Belgie, Německo, Španělsko, Francie, Lucembursko, Nizozemí a Rakousko podepsaly smlouvu o vystupňování přeshraniční spolupráce, zejména při potírání terorismu, přeshraniční trestné činnosti a nelegálnímu přistěhovalectví, tedy tzv. Prümskou úmluvu, kterou lze najít i pod tituly Smlouva z Prüm či Schengen III. Je však třeba zdůraznit, že tato smlouva byla primárně přijata jako mezinárodní smlouva uzavřeného typu pro země mimo EU a zároveň otevřená pro ostatní členské státy EU. V roce 2008 bylo ovšem přijato rozhodnutí Rady o posílení přeshraniční spolupráce, zejména v boji proti terorismu a přeshraniční trestné činnosti, díky kterému bylo možné převést některé podstatné části Prümské smlouvy do právního rámce EU. To má za následek výrazné posílení policejní spolupráce, přičemž někteří dokonce hovoří o revoluci v policejní spolupráci. Smlouva umožňuje, aby policejní jednotky s povolením operovaly na území jiných států. Cílem smlouvy je zintenzivnit spolupráci v oblasti boje proti terorismu, nelegální migrace a přeshraniční kriminality mezi členskými i nečlenskými státy EU [12, str. 282–284].

Smlouva se zejména soustředí na zlepšení postupů při výměně informací, ale také dbá na ochranu osobních údajů, neboť se dotýká snad nejcitlivějších informací o jedinci, tedy DNA a otisků prstů. Smluvní strany dle této smlouvy zřizují kontaktní místa, jejichž prostřednictvím poskytují některé údaje z databází DNA a daktyloskopických otisků a stop. Dále získávají molekulárně genetický materiál a předávají profily DNA, zpřístupňují databáze registru vozidel, předávají informace do zahraničí v rámci akcí velkého rozsahu s přeshraničním prvkem, předávají informace za účelem zabránění teroristických trestných činů, provádějí bezpečnostní doprovody pro leteckou bezpečnost

a opatření k potírání nelegální migrace. Národní kontaktní místa disponují přímým online vstupem do výše uvedených databází. Státy také poskytují pomoc při událostech velkého rozsahu, katastrofách a při závažných haváriích. Pro doplnění opět uvádím data z reportu EU koordinátora pro boj s terorismem. Nyní tento systém používá 22 členských států, nicméně valná většina států plně nevyužívá jeho potenciál. Příčinou jsou zejména technické nebo organizační problémy, které by měly být řešeny na vnitrostátní úrovni [20].

Ochrana kritické infrastruktury proti terorismu

V roce 2004 vypracovala Evropská komise Sdělení o ochraně kritické infrastruktury v boji proti terorismu. Sdělení předložilo návrhy, jak by se mohla zvýšit evropská prevence, připravenost a odezva na teroristické útoky zahrnující kritické infrastruktury. V další fázi následovaly přípravné semináře, vydání Zelené knihy a jednání se subjekty kritické infrastruktury, která vyústila v “Evropský program na ochranu kritické infrastruktury” (EPCIP) schválený Evropskou komisí v prosinci roku 2006. Cílem EPCIP je zajistit, aby v rámci celé Evropské unie existovala přiměřená a rovnoměrná úroveň bezpečnostní ochrany kritické infrastruktury, eliminace selhání a rychlá, vyzkoušená nápravná opatření. Úroveň ochrany by měla reflektovat efekt dopadu případného selhání [29]. Program na ochranu kritické infrastruktury se týká jen energetického a dopravního sektoru a finanční zdroje jsou směřovány k vytvoření metodologie, jak identifikovat a ohodnotit prvky EKI, jak je lépe chránit, vytvoření Výstražné informační sítě kritické infrastruktury (CIWIN), financování více než 100 projektů zaměřujících se na ochranu KI mezi lety 2007–2013 a v neposlední řadě mezinárodní spolupráci se zeměmi Evropského hospodářského prostoru, Evropského sdružení volného obchodu, Spojenými státy americkými a Kanadou [30].

2.3 Protiteroristické nástroje České republiky

Česká republika problematiku terorismu nepodceňuje a zejména v posledních dvou letech věnuje terorismu značnou pozornost, a to i přesto, že na jejím území k útokům splňujícím kritéria teroristického útoku nedošlo. Hrozba teroristického útoku v ČR je však trvale vysoká. Nelze také opomenout tragédie v Uherském Brodě (střelba v místní restauraci), Žďáru nad Sázavou (útok nožem na střední škole) a Obchodním centru Smíchov (útok nožem v obchodním centru), které si svým modem operandi s teroristickými útoky nezdaly. Navíc je ČR oblíbeným tranzitním místem nebo dokonce jakýmsi krátkodobým útočištěm využívaným osobami napojenými na radikální teroristické skupiny, podpůrné organizace, respektive se jedná o jednotlivce s radikálním zaměřením. Právě proto se ČR chce co nejvíce učit a inspirovat od států, které jsou v této oblasti zkušené, a tyto znalosti pak přenést a přizpůsobit českým podmínkám. Přístup ČR k boji s terorismem a ochraně měkkých cílů odráží úsilí našich hlavních strategických partnerů, tedy Euroatlantické aliance a Evropské unie za využití řady klíčových dokumentů jako jsou Evropská protiteroristická strategie a s ní spojený Akční plán Evropské unie pro boj s terorismem, Stockholmský program a jeho Akční plán, Sankční seznamy EU vytvářené v souvislosti se sankcemi proti financování terorismu, Strategie boje proti radikalizaci a rekrutování a její akční plán, pravidelná půlroční zpráva protiteroristického koordinátora atd. Je také třeba zdůraznit, že Česká republika v boji s terorismem zrcadlí právní nástroje EU, které jsou detailně popsány v předchozí kapitole, a to formou mezinárodní spolupráce, výměny informací, zřizováním národních kontaktních míst apod. Rozhodně pozitivně lze hodnotit kroky vlády a Ministerstva vnitra vedoucí ke zpracování Bezpečnostního auditu ČR, Koncepce ochrany měkkých cílů nebo zřízení Centra proti terorismu a hybridním hrozbám a hotline linky, kde se provozovatelé měkkých cílů mohou informovat o možnostech jejich ochrany. V tento okamžik lze jen těžko zhodnotit, zda tato opatření přinesou pozitivní dopad, neboť většina z nich byla uvedena do provozu v roce 2016, který byl na protiteroristická opatření bohatý.

Co ovšem vnímám jako velice negativní krok, je návrh zákona, který by umožňoval občanům ČR vzít svou obranu do vlastních rukou. Ministerstva vnitra a obrany totiž navrhla, aby bylo do Ústavy ČR ukotveno právo zastřelit teroristu při bezprostředním

ohrožení. Z mého pohledu se jedná o obcházení směrnice EU a zneužívání boje terorismu, o kterém je zmínka v předchozí kapitole. Samotná představa takové možnosti vyvolává obavy a postrádá ve směru k posílení vnitřní bezpečnosti jakýkoli smysl. Stát je nositelem bezpečnosti, nikoli občan hrající si na vojáka. Nejenom, že se takový zákon zcela vymyká evropské právní kultuře a Čechy by byly jediným státem s podobnou legislativou, ale neodborné použití zbraně v případě teroristického útoku na měkký cíl by mohlo způsobit více škody než užítu [31].

Česká republika prozatím zůstává na okraji pozornosti skupin a jedinců prosazující své cíle za pomoci extrémního násilí, nicméně různé dokumenty upozorňují na skutečnost, že pozornost teroristických skupin se přesouvá do států, které až doposud nepatřily mezi primární cíle. Díky své mezinárodní pozici a postavení by se ČR mohla stát cílem útoků. V této souvislosti bych také ráda připomněla, že Praha se stává pro turisty stále atraktivnějším místem a počet návštěvníků každým rokem roste. Mnozí turisté se z bezpečnostních důvodů raději vydali před Vánoci 2016 do Prahy, než například do Paříže. To může být další proměnná hrající významnou roli při předcházení útoků a realizaci ochranných opatření.

Tato kapitola je strukturována stejně jako ta předchozí. Zabývá se politickými a právními nástroji ČR, je ovšem obohacena o různé meziřesortní, krajské či soukromé projekty a zkušenosti, z kterých lze čerpat inspiraci nebo je přímo aplikovat na národní úrovni.

2.3.1 Politické nástroje

Bezpečnostní strategie České republiky

Bezpečnostní strategie ČR představuje základní strategický dokument, který má sloužit jako efektivní nástroj pro vládu ČR k zajišťování bezpečnosti obyvatel, ochraně svrchovanosti a územní celistvosti země. Jedná se tedy o zcela základní dokument, na nějž navazuje celá řada dalších strategických a koncepčních dokumentů. Strategie vznikla ve spolupráci s Kanceláří prezidenta republiky, Parlamentem ČR a bezpečnostní komunitou a jejím základním rysem je její nadstranický přístup. Bezpečnostní strategie byla poprvé vypracována v roce 2003, v roce 2011 byla aktualizována a v roce 2015 vznikla její poslední verze, která plně reflektuje dynamický vývoj bezpečnostního prostředí

a geopolitické realie, které se od roku 2014 výrazně proměnily. Bezpečnostní strategie ČR představuje „základní hodnoty, zájmy, přístupy, ambice a nástroje ČR pro zajišťování své bezpečnosti“ [32] s důrazem na členství v mezinárodních strukturách, jako jsou OSN, EU a NATO. Při aktualizaci brala v potaz novelizaci Strategie vnitřní bezpečnosti EU z roku 2010. Vláda si plně uvědomuje komplexnost, provázanost, ale i jednotlivé vrstvy současných hrozeb a také to, že bezpečnost nekončí na českých hranicích, ba dokonce vnějších hranicích EU. V souvislosti s terorismem akcentuje regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí, „schopnost nestátních aktérů ohrožovat státní zájmy, nahrazovat prvky státního systému svými strukturami, realizovat územní ambice a za pomoci extrémního násilí ohrožovat bezpečnost obyvatel a stabilitu a integritu zasažených států“ [32]. Fenomén zahraničních bojovníků jen dokresluje palčivost celého problému, a to i přesto, že ČR zatím neviduje, až na ojedinělý případ, občany odcházející bojovat do zón zmítaných válkou. Naši sousedé, včetně Slovenska se však s tímto problémem potýkají a navíc je ČR teroristy využívána jako tranzitní země.

Oproti předchozím verzím Strategie je nyní terorismus zařazen „až“ na třetí příčku, ačkoli hrozba užití terorismu jako metody násilného prosazování cílů je trvale vysoká. ČR se aktivně zasazuje o potírání všech forem terorismu na národní i mezinárodní úrovni a mezi její priority patří opatření proti financování terorismu, proti radikalizaci a rekrutování, ochrana obyvatelstva, ochrana kritické infrastruktury a dalších cílů ohrožených teroristickým útokem. Opatření na preventivní a legislativní úrovni jsou implementována plně v souladu s Protiteroristickou strategií EU. Zvláštní význam patří ochraně kritické infrastruktury, která si vyžaduje zvyšování ochrany a odolnosti prvků kritické infrastruktury a spolupráci s jejími vlastníky/provozovateli. Strategie rovněž poukazuje na potřebu vzdělávání občanů v oblasti předcházení hrozbám stejně jako v oblasti sebeochrany a vzájemné pomoci, pokud k mimořádné události dojde [32].

Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013

Strategie České republiky pro boj proti terorismu plynne navazuje na Bezpečnostní strategii a reflektuje zájmy a cíle vnitřní bezpečnosti Evropské unie. Jedná se o dokument obecné povahy, který si klade za cíl seznámit čtenáře s obecnými principy boje s terorismem a zároveň se také vymezit vůči terorismu a deklarovat postoje ČR

k problematice terorismu [33]. I zde se hovoří o potřebě mezinárodní spolupráce při snaze eliminovat teroristickou hrozbu ještě před hranicemi EU. Pozornost by se měla upírat na ochranu kritické infrastruktury, perspektivu užití CBRN látek teroristy, moderní komunikační technologie, které jsou těmito skupinami hojně zneužívány k radikalizaci, rekrutování a šíření strachu přes celé kontinenty. Velikou výzvou, dle Strategie, představují měkké cíle, za které jsou považována obecně všechna místa s vysokou koncentrací osob. Zapomínat bychom však neměli ani na tzv. cíle tvrdé představující zahraniční mise, jaderné elektrárny, letiště a objekty nezbytné pro chod státu. Dokument také upozorňuje na skutečnost, že pozornost teroristických skupin se přesouvá do států, které až doposud nepatřily mezi primární cíle. Díky své mezinárodní pozici a postavení by se ČR mohla stát cílem útoků.

Strategie se dotýká pěti oblastí, které zde budou postupně popsány:

1. spolupráce zainteresovaných subjektů v boji proti terorismu;
2. ochrana obyvatelstva a dalších potenciálních cílů;
3. bezpečnostní výzkum a komunikace s veřejností;
4. prevence radikalizace a rekrutování do teroristických skupin;
5. legislativní ukotvení problematiky boje s terorismem.

1. Zlepšení komunikace a spolupráce mezi subjekty, zapojení do boje proti terorismu a zkvalitňování podmínek pro výkon jejich činnosti

Jak nám ukazuje předchozí kapitola, pro úspěšný boj s terorismem a především prevenci teroristických útoků jsou klíčové informace, tedy jejich sběr, analýza, výměna mezi zainteresovanými složkami doma i v zahraničí. Zpravodajské i policejní složky jsou zapojeny do mezinárodní spolupráce. Nicméně kapitola pojednávající o právních nástrojích EU nám ukazuje, že současný stav výměny informací a spolupráce není optimální a jistě zde existuje prostor pro zlepšení. V případě dobře fungujícího systému je velká šance, že koordinované přípravy budou odhaleny a útok zmařen. To ovšem neznamená, že dobře fungující tok informací a spolupráce mezi jednotlivými složkami je samospásná. Jen těžko lze odhalit člověka, který není napojen na radikální skupinu a k jehož radikalizaci dojde na internetu během krátké doby. Takový člověk si může

zvolit jako prostředek k útoku něco tak obyčejného jako kuchyňský nůž či osobní nebo nákladní vozidlo. Další velice těžce odhalitelnou skupinou jsou psychicky narušení jedinci napodobující teroristické útoky pro svou vlastní slávu.

V oblasti výměny informací hraje významnou roli Společná zpravodajská skupina, která je trvalým pracovním tělesem Výboru pro zpravodajskou činnost. Členy této skupiny jsou zástupci Úřadu vlády, zpravodajských služeb České republiky, Ministerstva vnitra, Policie ČR a Ministerstva zahraničních věcí. Koordinace zpravodajských služeb ČR se zvláštním zaměřením na boj proti terorismu se řídí usnesením vlády č. 1060 z roku 2006, které zavazuje Úřad pro zahraniční styky a Vojenské zpravodajství k tomu, aby poskytovaly informace a součinnost Bezpečnostní informační službě. Ta pak získané informace vyhodnocuje a informuje předsedu vlády [33].

Dalším významným subjektem v oblasti spolupráce a komunikace je Národní kontaktní bod pro terorismus (NKBT) spadající pod nově vytvořenou Národní centrálu organizovaného zločinu. Tento kontaktní bod funguje od 1. června 2009 v nepřetržitém režimu. Tato platforma umožňuje spolupráci mezi policií a zpravodajskými službami ČR vztahující se k boji proti terorismu. Hlavním posláním je sbírat, vyhodnocovat, analyzovat a zpracovávat informace relevantní z pohledu policie pro boj proti terorismu a radikalismu, dále funguje jako kontaktní centrum pro Interpol, Eurojust, Europol a také jako místo, kam se mohou občané obrátit s případnými podněty [33].

Hrozba terorismu je velice specifická a boj s tímto fenoménem vyžaduje specifické nástroje a oprávnění. S tím úzce souvisí oprávnění policejních a zpravodajských složek, de facto rozšíření jejich pravomocí. Strategie boje proti terorismu se momentálně pouze dotýká financování terorismu, kde referuje o rozšíření nástrojů zpravodajských složek, které si v odůvodněných případech mohou vyžádat od bankovních institucí informace, za normálních okolností podléhajících bankovnímu tajemství. Tato oprávnění by však měla jít ruku v ruce s kontrolními mechanismy, typicky dohledem orgánů nezávislé soudní moci [33].

Autoři Strategie si jsou vědomi střetu mezi navyšováním pravomocí zpravodajských a policejních složek a osobními svobodami jednotlivce. S tímto dilematem se nyní potýká EU a další moderní demokratické státy.

2. Ochrana obyvatelstva, kritické infrastruktury a jiných cílů, potenciálně zranitelných teroristickým útokem

Tato kapitola Strategie se zabývá preventivními aktivitami v souvislosti s odstraňováním následků či samotným odstraňováním následků, pokud k útoku přes veškerá opatření dojde. V tom případě má hlavní úlohu Integrovaný záchranný systém a Strategie klade důraz na „*metodickou a koordinační úlohu PČR na operační střediska složek integrovaného záchranného systému s cílem zlepšit komunikaci s oznamovateli a nezkresleně a včas přenášet informace o teroristickém útoku dalším složkám IZS*“ [33]. Tady lze zmínit typové plány konkrétních činností, popisující nastavené procesy a jednotlivé kroky složek IZS při záchranných a likvidačních pracích.

Základním dokumentem charakterizujícím současný stav ochrany obyvatelstva v ČR a také nabízející řešení stávajících problémů je Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030. Navazující dokument představuje Harmonogram realizace opatření ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020, který rozpracovává konkrétní úkoly v určeném časovém rámci.

Stát jako takový nemůže zajistit ochranu všem prvkům kritické infrastruktury či dalším potenciálním cílům. Zejména u měkkých cílů (soft targets) to je velice komplikované vzhledem k tomu, že jsou v soukromém vlastnictví. Tématem soft targets se zabývá samostatný dokument, schválený usnesením Výboru pro zpravodajskou činnost z roku 2012, Současný stav ochrany potenciálních cílů včetně prevence teroristických útoků na vybraných místech, jejich slabé a silné stránky a návrhy zlepšení jejich ochrany [33].

Ochrana dopravy – Bezpečná doprava je relativně samostatným tématem, avšak útoky 11. září, v Madridu (2004), Londýně (2005) a Bruselu (2016) nám ukázaly, jak je tato oblast pro teroristy atraktivní a nesmírně zranitelná. Mezi priority v oblasti

dopravy patří ochrana civilního letectví, městská a příměstská doprava a bezpečnost pozemní dopravy vysoce rizikových nebezpečných věcí. Dalo by se říci, že oblast civilního letectví je poměrně dobře pokrytá vzhledem k tomu, že byla již od 70. let minulého století častým cílem teroristů. Této oblasti se již dlouhou dobu věnuje legislativa Evropské unie a bezpečnost letišť a dopravních letadel je na stále vyšší úrovni, kterou ČR splňuje. Mnohem složitější problém představuje městská doprava, která se vyznačuje obrovskou vytižeností a snadnou přístupností. Různé dopravní prostředky a sítě jsou ve vlastnictví různých státních i soukromých entit, a proto je velmi složité zaujmout jednotný postoj směrem k jejich zabezpečení. V zajištění bezpečnosti městské dopravy neexistují žádná opatření či právní rámec stanovený mezinárodními organizacemi, tak jak je tomu u letectví, námořní přepravy a přepravy nebezpečných látek. Z tohoto důvodu Komise schválila postup a soubor hlavních opatření EU v oblasti zajištění bezpečnosti městské dopravy před teroristickými útoky, tj. zvýšit zabezpečení systémů městské dopravy při současném zachování plného a neomezeného rozsahu služeb. Pro tyto účely Komise zřídila zvláštní pracovní skupinu pro bezpečnost městské dopravy, která vyhodnocuje příklady dobré praxe, napomáhá k jejich sdílení a postupné tvorbě pravidel, kritérií a postupů, které umožní orgánům státní správy a dopravcům zavádět kontroly své činnosti a sestavovat bezpečnostní plány [33].

3. Bezpečnostní výzkum, vzdělávání a informování veřejnosti ve vztahu ke konkrétním aspektům boje proti terorismu

Strategie definuje bezpečnostní výzkum jako proces, který umožňuje bezpečnostním složkám účinně reagovat na existující bezpečnostní hrozby vůči životu, zdraví a majetku obyvatel České republiky. Boj s terorismem byl zařazen do dvou programů, a to do *Programu bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2010–2015* a *Bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu v letech 2010–2015*. Oba programy byly v gesci Ministerstva vnitra. Boj proti terorismu je také zahrnut do *Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací*. Tyto priority jsou pak zahrnuty do bezpečnostních výzkumů pro období 2015–2020 [33].

V oblasti vzdělávání je kladen důraz na střední a vyšší policejní management, zodpovědný za ochranu zájmových objektů a plnění úkolů v případě teroristického útoku, nicméně nemohou být opomenuty i další složky Integrovaného záchranného systému jako jsou zdravotníci a hasiči, ale také ostatní složky IZS, např. humanitární organizace. Rovněž je nutné vzdělávat soudce a státní zástupce v oblasti aktuálních trendů a postupů v boji proti terorismu. Problematika vzdělávání v oblasti ochrany člověka a zdraví se samozřejmě úzce dotýká žáků mateřských, základních a středních škol a dochází k jejímu postupnému včleňování do školních osnov. Pro tento účel byl vytvořen podpůrný materiál, na jehož tvorbě se podílelo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Generální ředitelství HZS ČR a Ministerstvo zdravotnictví. Existují i vzdělávací programy pro učitele vyučující tento předmět [33].

Velmi důležitý aspekt protiteroristické agendy představuje včasné, odborné a koordinované informování veřejnosti v případě mimořádné události. Problematika informovanosti musí zůstat trvalou prioritní činností bezpečnostních složek v rámci ČR.

4. Prevence radikalizace ve společnosti a boj proti rekrutování do teroristických skupin

Česká republika patří mezi země s několika poměrně dobře integrovanými menšinami, které nepředstavují bezpečnostní hrozbu. I přesto by bylo pošetilé zcela opomenout možnost radikalizace některých jejích členů, a v tomto ohledu se ČR inspiruje hořkými zkušenostmi západní Evropy, jež se nyní s radikalizací a rekrutací pro terorismus potýká. ČR vypracovává různé dokumenty týkající se integrace cizinců a snahy přiblížit jejich životní úroveň, možnosti a příležitosti na úroveň českých občanů. Existuje zde mnoho projektů na národní, regionální a místní úrovni, které přispívají k integraci cizinců. Nesmíme také zapomenout, že radikalizace jde ruku v ruce s extremismem. Bezpečnostní složky dlouhodobě monitorují českou extremistickou scénu, Ministerstvo vnitra má samostatnou Strategii pro boj s extremismem a každý rok ji aktualizuje. Velké nebezpečí představují uzavřené přistěhovalecké komunity v konkrétních regionech či lokalitách. Je tedy nutné zabránit jejich vzniku. Důležitou roli hraje komunikace mezi orgány veřejné správy s představiteli konkrétních

přistěhovaleckých a náboženských skupin. Veškeré kroky opět odráží aktivity EU a OSN a je nutné plně využít jejich potenciál a zkušenosti. [33]

5. Legislativní a mezinárodně-smluvní otázky

Dle Strategie současný Právní řád České republiky umožňuje stíhání teroristických aktivit v celé jejich šíři. Postihuje nejen samotné útoky, ale také jakoukoli logistickou podporu s důrazem na financování. Adekvátně pokryta je i oblast ochrany, odškodnění a pomoci obětem terorismu a ochrany svědků a dalších osob zúčastněných v trestním řízení. Aby ČR mohla plnit své mezinárodní závazky a být v souladu s Rámcovým rozhodnutím Evropské unie o boji proti terorismu, došlo k úpravám odpovědnosti právnických osob v českém právním systému. Trestní odpovědnosti podléhají nejen právnické osoby, ale také nadace, spolky nebo registrované církve [29].

Audit bezpečnosti České republiky

Audit bezpečnosti České republiky je dokument, který vznikl na základě zadání premiéra vlády jako reakce na doporučení Bezpečnostní rady státu. Cílem dokumentu je posoudit, do jaké míry je Česká republika schopna čelit hrozbám současného globalizovaného světa, jak dobře je nastavená legislativa a jak dobře a pružně dokáže na hrozby reagovat náš bezpečnostní systém. Vypracování Auditů mělo v gesci Ministerstvo vnitra, které ke spolupráci přizvalo zástupce Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR, Úřadu pro zahraniční styky a informace i zástupce Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva obrany, Úřadu vlády, BIS a Národního bezpečnostního úřadu. Ministerstvo vnitra také oslovilo domácí akademická pracoviště, která měla zajistit objektivitu Auditů, konzultační roli měly i zahraniční akademické subjekty. Dále prověřuje schopnost komunikace a spolupráce jednotlivých složek a to, zda jsou adekvátně zapojeni všichni důležití aktéři podílející se na bezpečnosti státu [34].

Audit vydefinoval a zanalyzoval 11 bezpečnostních témat, přičemž bere v potaz jejich provázanost. Každá hrozba, potažmo kapitola evaluuje hrozbu a z ní vyplývající rizika pro ČR, zabývá se odpovědnými institucemi v bezpečnostním systému ČR a základními nástroji, kam spadá legislativa, strategie a koncepce. Na základě těchto informací předkládá SWOT analýzu a na závěr navrhuje doporučení k posílení odolnosti.

Bezpečnostní témata řešená v Auditě:

1. terorismus;
2. extremismus;
3. negativní aspekty migrace;
4. organizovaný zločin;
5. energetická, surovinová a průmyslová bezpečnost;
6. stabilita měny a finančních institucí;
7. hrozby v kyberprostoru;
8. působení cizí moci proti zájmům ČR;
9. antropogenní hrozby;
10. přírodní hrozby;
11. hybridní hrozby a jejich vliv na bezpečnost občanů.

Problematika terorismu se úzce dotýká i dalších kapitol jako je Extremismus, Hrozby v kyberprostoru a Hybridní hrozby. Audit hodnotí hrozbu terorismu zejména ve vztahu ČR berouc v potaz, že terorismus nerespektuje hranice a je jasné, že ačkoli v ČR k útokům tohoto druhu nedošlo, má vliv na životy českých občanů. Audit se na téma terorismu dívá z několika úhlů pohledu, kterými jsou:

1. teroristická hrozba z hlediska původce;
2. teroristická hrozba z hlediska cíle útoku;
3. teroristická hrozba z hlediska nástrojů terorismu [35].

1. Teroristická hrozba z hlediska původce

Islámský radikalismus

Zhodnocení relevance hrozby pro ČR: Nízká.

Výchozí body pro hodnocení:

- ČR je v odlišném postavení, než země západní Evropy.
- Muslimská komunita je výrazně méně početná, než je tomu např. v Belgii a Francii.

- Naprostá většina členů muslimské komunity je ekonomicky dobře integrována a nedochází zde k vytváření sociálně vyloučených lokalit, které vytvářejí podhoubí pro radikalizaci.
- ČR doposud byla na okraji zájmu mezinárodních teroristických organizací.
- Hrozba však není nulová, neboť je ČR součástí mezinárodních struktur a globální koalice proti Islámskému státu.
- Na českém území se nacházejí z hlediska terorismu přitažlivé objekty – židovské objekty, Rádio Svobodná Evropa.
- Rozhodně nelze vyloučit radikalizaci jednotlivců či malých skupin inspirovaných radikální islamistickou ideologií [35].

Politický extremismus, ostatní teroristické skupiny

Zhodnocení relevance hrozby pro ČR: Nízká

Výchozí body pro hodnocení:

- V ČR působí velké množství skupin pravicového (PEX) a levicového (LEX) terorismu, které páchají trestnou činností, někdy i násilného charakteru.
- Riziko spáchání teroristického útoku však není vyšší, než v případě islámských radikálů.
- Aktivity PEX a LEX scény jsou dlouhodobě monitorovány bezpečnostními složkami.
- Pravděpodobnost, že by tyto skupiny použily teroristické metody je spíše nízká.
- Extremistická scéna je názorově roztržštěná.
- Použití extrémního násilí by mohlo uškodit obrazu těchto skupin, které se snaží získat veřejnost na svou stranu.
- Nelze vyloučit radikalizaci jedince či malé skupiny [35].

Teroristé jednající samostatně (osamělí vlci)

Zhodnocení relevance hrozby pro ČR: Střední

Výchozí body pro hodnocení:

- ČR nezažila klasický teroristický útok, ale existují případy napadení ze strany samostatně jednajících aktivních útočníků.

- Ačkoli útočnickova motivace nevede k nějaké ideologii, modus operandi se neliší od útoku na redakci Charlie Hebdo.
- Útoky psychicky narušených jedinců mohou mít stejné dopady jako teroristické činy.
- Je pravděpodobné, že pokud k útoku dojde, bude spáchán jednotlivcem či malou skupinou, kdy akce může být teroristickým útokem inspirována, ale nemusí mít na něj nutně vazbu.
- K radikalizaci může dojít u osoby vyznávající islám, stejně jako u pravicově zaměřeného extremisty, viz Anders Breivik.
- K radikalizaci může dojít u osoby, která nemá přímé vazby na danou komunitu, může k tomu dojít například na internetu.
- Je důležité pečlivě sledovat všechna extremistická hnutí a jejich program, nemusí nutně násilí páchat, ale pouze k němu nabádat.
- S tím souvisí riziko islamofobních skupin, v Česku poměrně hojně rozšířených, s vlivem na média a širokou veřejnost.
- Útoku samostatně jednajících jedince nelze zabránit, proto je důležité, aby zejména policie byla připravena a dovedla rychle reagovat.
- Je důležité implementovat opatření přijatá po útoku v Uherském Brodě (posilování a vybavení prvosledových hlídek, procvičení co největšího počtu příslušníků pořádkové policie pro události typu Amok, úpravy spojené s vydáváním a odnímáním zbrojních průkazů, vznik registru přestupků [35]).

Zahraniční bojovníci

Zhodnocení relevance hrozby pro ČR: Střední

Výchozí body pro hodnocení:

- Tento problém se týká zejména států západní Evropy, tisíce lidí již odešlo bojovat do Sýrie a Iráku, kde se občané těchto zemí ještě více radikalizují a získávají bojové zkušenosti, které mohou po návratu uplatnit ve svých domovských státech v podobě teroristických útoků.
- Ačkoli se jedná o celoevropský problém, ČR není nijak významně zasažena,
- Byly ovšem zaznamenány případy, kdy tito lidé použili ČR jako tranzitní zemi,

- V oblasti prevence je nutné bojovat s radikalizací a nábořem bojovníků na internetu prostřednictvím sociálních médií [35].

2. Teroristické hrozby z hlediska cíle útoku

Útok na kritickou infrastrukturu

Zhodnocení relevance hrozby pro ČR: Střední

Výchozí body pro hodnocení:

- Ochrana vlastní kritické infrastruktury je jedním z klíčových úkolů každého státu.
- Tato oblast je poměrně dobře legislativně ošetřena.
- Kritická infrastruktura představuje pro teroristické organizace až druhotný cíl a to i přesto, že její narušení by mělo závažný dopad na životy a zdraví osob.
- Útok na běžnou populaci bude mít mnohem vyšší traumatizující následky, což je cílem teroristů.
- I přesto je hrozba hodnocena jako střední, a to pro velice závažné následky, než pravděpodobnost provedení takového útoku [35].

Útok na měkké cíle

Zhodnocení relevance hrozby pro ČR: Střední

Výchozí body pro hodnocení:

- Za měkké cíle jsou obvykle považována místa s vysokou koncentrací osob, která nejsou nijak významně chráněná.
- Míra jejich zabezpečení je obecně nižší a útok na tyto cíle může mít tragické následky pro fyzické osoby.
- Zkušenosti vyplývající z předchozích útoků potvrzují, že teroristé se soustředí na měkké cíle.
- Takové útoky mají značné psychologické následky a jejich proveditelnost je jednoduchá a levná.
- V poslední době jsou nejčastěji využíváni sebevražední aktivní útočníci s ručními zbraněmi. Ukazuje se, že jsou efektivnější, než dříve používané výbušniny.

- Stále častější jsou mnohačetné útoky na více místech najednou, které pak kladou velice vysoké nároky na síly a prostředky zasahujících složek a jejich koordinaci [35].

Zvlášť ohrožené objekty a osoby

Zhodnocení relevance hrozby pro ČR: Střední

Výchozí body pro hodnocení:

- Jedná se o objekty, které mají vysokou symbolickou hodnotu jako například místa s náboženskou symbolikou, budovy zastupitelských úřadů, sídla médií, výstavy, policejní a vojenské objekty atd.
- Zvýšené riziko představují i konkrétní osoby reprezentující určitou instituci.
- Vzhledem k velkým rozdílům mezi teroristickými skupinami je těžké takové budovy či osoby vytipovat, a to zejména v případě osamělých vlků.
- V případě radikálního islamismu, pravicového a levicového extremismu je možné potenciální cíle a oběti předvídat.
- Některé z výše uvedených cílů jsou chráněny – budova Rádia Svobodná Evropa, některé židovské objekty, vybrané zastupitelské úřady, vysocí ústavní činitelé [35].

Ohrožení českých občanů či objektů v zahraničí

Zhodnocení relevance hrozby pro ČR: Střední

Výchozí body pro hodnocení:

- Ohrožení českých občanů či cílů představuje pravděpodobnější scénář, než útok v ČR.
- Rizikové jsou zejména únosy českých občanů, ke kterým v minulosti opakovaně došlo.
- Nebezpečí útoku hrozí českým objektům v zahraničí, zejména tedy zastupitelským úřadům a to zejména v zemích, kde probíhá válečný konflikt [35].

3. Teroristická hrozba z hlediska nástrojů terorismu

Zneužití zbraní hromadného ničení, konvenčních zbraní, výbušnin a položek dvojího užití

Zhodnocení relevance hrozby pro ČR: Střední

Výchozí body pro hodnocení:

- Využití zbraní hromadného ničení teroristy je široce a často diskutovanou otázkou, nicméně je třeba si uvědomit, že k takovým útokům v historii došlo jen výjimečně.
- Užití takových zbraní má závažné a rozsáhlé psychologické dopady, a to i v případě nezdařeného útoku;
- Některé mezinárodní organizace vyhlásily, že chtějí získat zbraně hromadného ničení.
- Jejich využití vyžaduje expertní znalost a jejich získání, převoz a manipulace s nimi je náročná a finančně nákladná.
- Zabezpečení jaderných položek je v ČR na vysoké úrovni.
- Pravděpodobnější riziko představuje užití improvizované chemické zbraně za využití průmyslových toxických látek, případně útok na jejich zásobníky či při jejich přepravě.
- Užití zbraní hromadného ničení má obrovský potenciální ničivý účinek, proto je třeba se této problematice aktivně věnovat.
- Velké riziko plyne z šíření konvenčních zbraní, výbušnin a šíření položek dvojího užití, mezi teroristy jsou oblíbené zejména palné zbraně, a to zejména pro svou snadnou dostupnost.
- Omezení dostupnosti konvenčních zbraní hraje klíčovou roli pro boj s terorismem [35].

Financování terorismu a ostatní podpůrné aktivity

Zhodnocení relevance hrozby pro ČR: Střední

Výchozí body pro hodnocení:

- ČR se nutně nemusí stát terčem útoku, ale nelze vyloučit, že svou nečinností či nedůsledností neúmyslně podpoří teroristické aktivity.

- ČR může být využívána pro získávání a převody finančních prostředků nebo její území jako tranzitní místo, může být také vnímána jako bezpečný přístav.

Odpovědné instituce v rámci bezpečnostního systému ČR a základní nástroje pro eliminaci hrozeb a rizik (legislativa, strategie, koncepce)

Základní dokument v souvislosti s terorismem představuje Strategie České republiky pro boj proti terorismu od roku 2013, který je podrobně popsán a analyzován výše. Podle Auditů je tento dokument plně platný a není třeba, aby podlehl jakékoli aktualizaci. Tu by si mohla vyžádat nějaká událost či skutečnost. K její implementaci ČR v srpnu roku 2016 přijala Akční plán pro boj proti terorismu pro léta 2016 až 2018 rozpadající se do třech dalších dokumentů: Legislativní návrhy v oblasti vnitřní bezpečnosti, Protiteroristický balíček a Návrh opatření ke zvýšení bezpečnosti na mezinárodních letištích.

ČR zatím nemá žádný protiteroristický zákon, avšak problematika trestní odpovědnosti za terorismus je plně postihnuta v Trestním zákoníku, a to zejména v následujících paragrafech:

§ 311 – Teroristický útok, § 312 – Teror, § 272 – Obecné ohrožení, § 290 – Získání kontroly nad vzdušným dopravním prostředkem, civilním plavidlem a pevnou plošinou, § 292 – Zavlečení vzdušného plavidla do ciziny, § 314 – Sabotáž, § 140 – Vražda, § 174 – Braní rukojmí, § 175 – Vydírání, § 289 – Nedovolené ozbrojování, § 280 – Vývoj, výroba a držení zakázaných bojových prostředků, § 281 – Nedovolená výroba a držení radioaktivní látky a vysoce nebezpečné látky, § 282 – Nedovolená výroba a držení jaderného materiálu a zvláštního štěpného materiálu a § 357 – Šíření poplašné zprávy.

Na podzim roku 2016 došlo k novelizaci Trestního zákoníku, jež se pokouší zachytit činy, které souvisejí s aktivitami před samotným útokem, například jeho financování či napomáhání teroristický útok spáchat. Novelizace zavádí nové pojmy, jako je účast na činnosti teroristické skupiny (ta je také v zákoníku definována), financování terorismu, podpora a propagace terorismu a vyhrožování teroristickým trestným činem [35].

Existuje celá řada institucí a orgánů, které jsou odpovědné za boj proti terorismu. Pro úplnost je níže uveden seznam:

- Vláda ČR;
- Bezpečnostní rada státu;
- Ministerstvo vnitra;
- Policie ČR;
- Ministerstvo zahraničních věcí;
- Bezpečnostní informační služba;
- Úřad pro zahraniční styky a informace;
- Vojenské zpravodajství;
- Národní bezpečnostní úřad;
- Ministerstvo spravedlnosti;
- Hasičský záchranný sbor a IZS;
- Ministerstvo financí;
- Ministerstvo dopravy;
- Ministerstvo zdravotnictví.

SWOT analýza

Autoři Auditů si uvědomují postavení ČR a jejích možností. Ačkoli je ČR součástí EU, nemá příliš velký vliv na dění a rozhodování na poli boje s terorismem, neboť teroristické útoky, tak jak je definujeme, se na našem území neudály. To samé platí pro události za hranicemi EU, kde je český vliv zanedbatelný. Tyto faktory jsou v analýze uvedeny jako slabé stránky, avšak v tomto případě by se dalo říci, že díky tomu zatím nejsme v hledáčku teroristů a máme čas se na případné útoky připravit. Ohrožení měkkých cílů není bráno na lehkou váhu a analýza se k tomuto tématu opakovaně vrací v podobě doporučení zvýšené ochrany měkkých cílů a kritické infrastruktury, spolupráce mezi státem a majiteli takových cílů, spolupráce s dalšími zeměmi zkušenými v oblasti boje s terorismem a ochrany měkkých cílů [35].

Doporučení k posílení odolnosti

Série návrhů opatření již byla vládou v roce 2016 přijata v Protiteroristickém balíčku a Legislativních návrzích v oblasti vnitřní bezpečnosti. Další opatření směrem k měkkým cílům se soustředí na posilování opatření ve vztahu k aktivnímu útočníkovi, a to zejména pomocí cvičení pořádkové policie v akcích typu AMOK. Dále je třeba aktivně rozvíjet

ochranu měkkých cílů před teroristickými útoky. Těm lze zabránit či alespoň mírnit jejich následky posilováním jejich zabezpečení, ale také výcvikem personálu těchto míst. Důležité je nastavení efektivní spolupráce mezi státem a privátní sférou, tedy majiteli zranitelných objektů. Ministerstvo vnitra dostalo vládou uloženo vypracovat návrh celonárodního systému podpory zabezpečení vybraných měkkých cílů. Z obecnějšího hlediska boje s terorismem bylo doporučeno se soustředit na zamezení financování terorismu, přijmout novelu Trestního zákoníku, o kterém již byla zmínka, a dále posílit pravomoci zpravodajských složek a orgánů činných v trestním řízení. V konkrétních případech by bylo možné nasadit úkony, za normálních okolností podléhající schválení jiného státního orgánu, ihned s dodatečným schválením do 48 hodin. Má se jednat o případy, kde je možné předejít teroristickému útoku, stejně jako objasnit a minimalizovat škodlivé následky terorismu [35].

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030

Tato Koncepce představuje další strategický dokument navazující na další dokumenty podobného charakteru a doplňující problematiku terorismu a ochrany měkkých cílů, neboť terorismus má v tom nejužším výsledku dopad na životy a zdraví obyvatel. Koncepce představuje poměrně obsáhlý dokument propojující celou řadu oborů a lidských činností. Stanovuje zde strategické cíle a priority ochrany obyvatelstva do roku 2030 v pěti konkrétních oblastech:

- výchova a vzdělávání;
- síly, věcné zdroje;
- úkoly ochrany obyvatelstva;
- krizové řízení;
- věda a výzkum [36].

Koncepce, tak jako ostatní strategické dokumenty ČR, reaguje na komplexnost a mnohvrstevnost hrozeb současného světa. Jako hlavní metodologický nástroj byla využita SWOT analýza, která byla doplněna dalšími prvky. Na jejím vypracování se podílelo GŘ HZS a bylo schváleno Výborem pro civilní nouzové plánování, posléze Bezpečnostní radou státu [37].

„Ochrana obyvatelstva představuje plnění úkolů v oblasti plánování, organizování a výkonu činností za účelem předcházení vzniku, zajištění připravenosti na mimořádné události a krizové stavy a jejich řešení; ochranou obyvatelstva je dále plnění úkolů civilní obrany. Jedná se tedy o plnění úkolů v souvislosti s ochranou života, zdraví, majetku a životního prostředí při mimořádných událostech a krizových situacích jak nevojenského, tak vojenského charakteru“ [37].

Koncepce na problematiku terorismu nahlíží odlišným, praktičtějším prizmatem. Má tendenci navrhnout konkrétní opatření a pojmenovat nebo alespoň naznačit různé nedostatky a úskalí. Zdá se, že jde za jistou politickou korektnost a navrhuje opatření, která by si nikdo nedovolil vyslovit nahlas. Z tohoto pohledu je čtení takového dokumentu osvěžující.

Koncepce navrhuje rozšíření kompetence a oprávnění orgánů státní správy o kontrolní mechanismy, jež by umožnily kontrolovat objekty s potenciální hrozbou pro své okolí a určit povinnosti jejich provozovatelů k přípravě a realizaci vybraných úkolů ochrany obyvatelstva. Dále je důležité spolupracovat s jednotlivými spolky, sdruženími, fyzickými i právnickými osobami v obcích za účelem přesunu určitých úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva na ty, kterých se to bezprostředně dotýká, a efektivně tak využít jejich kapacitu. V přímé souvislosti s měkkými cíli Koncepce opět zmiňuje, že orgány státní správy nemají dostatečné nástroje a oprávnění ke komunikaci a metodické koordinaci těchto subjektů. Provozovatelé měkkých cílů nemají v současné době žádné povinnosti plnit úkoly spojené s ochranou obyvatelstva. Jako řešení Koncepce nabízí vytvořit podobný systém jako v případě státního požárního dozoru či jeho rozšíření o plnění úkolů ochrany obyvatelstva. Ochrana měkkých cílů jde ovšem za ochranu obyvatelstva. Velice důležité je předcházet páchání trestné činnosti, dále je nutné vytvořit spolehlivý systém, který se zaměří na komplexnost této problematiky v rámci vnitřní bezpečnosti. Takový systém by se pak prolínal celou státní správou při respektování gescí předepsaných právními předpisy. Vůči objektům, které představují určité nebezpečí, je potřeba důsledně uplatňovat požadavky na co nejvyšší míru prevence, připravenosti a schopnosti reagovat na vzniklé mimořádné události a krizové situace. Ministerstvo vnitra má za úkol do roku 2018 nastavit systém práv, povinností a státní kontroly u objektů, ve kterých se nachází velké

množství obyvatel, a které mohou být postiženy možnou mimořádnou událostí či krizovou situací [37].

Zkušenosti vyspělých zemí nám ukazují, že pro úspěšné zvládnání mimořádných událostí a krizových situací je nesmírně důležité, jak takovou situaci dokáží řešit samotní občané. Ti si musí uvědomit svůj podíl a místo v bezpečnostním systému a převzít za svou bezpečnost a ochranu zodpovědnost. Proto je důležité v oblasti prevence a sebeochrany poskytovat celoživotní vzdělávání prostřednictvím neziskových organizací a spolků, které by byly koordinovány orgány samosprávy. S tím také úzce souvisí komunikace s širokou veřejností, aby byla dobře informována o tom, proč je důležité přijmout aktivní roli, jak se v této oblasti zlepšovat, kde najít pomoc a informace, ale také informovat o úspěších státu, o vypracovaných dokumentech apod. Komunikace s veřejností je spíše okrajovým tématem, kterým se nikdo příliš nezabývá. To by se mělo v budoucnu změnit za pomoci využití vyspělých technologií, například aplikace do chytrých telefonů [37].

Základy ochrany měkkých cílů – Metodika

Metodika ochrany měkkých cílů byla zpracována Institutem pro ochranu měkkých cílů – Soft Target Protection Institute, který je sice soukromou entitou, avšak svou činnost koordinuje se státními aktéry určenými pro boj s terorismem za účelem dosáhnout co největší synergie. To je nepochybně pozitivní přístup, který by bylo vhodné dále prohlubovat. Metodika se vyznačuje svou všestranností a je aplikovatelná na jakoukoli organizaci (firma, škola, vládní či nevládní organizace) a kriminální činnost, která nemusí být nutně spojená s terorismem, jako jsou násilní extrémisté, osoby s čistě kriminální motivací, či osoby duševně nemocné, jejichž útokům se nevyhnula ani ČR. Metodika se soustředí zejména na prevenci takových útoků a omezování jejich dopadů, neboť zásah proti útočníkovi by měl být vždy ponechán profesionálním složkám. Smyslem ochrany měkkých cílů, a tak k tomu přistupuje i tato metodika, je synergicky doplnit systém veřejného pořádku, za který je primárně zodpovědný stát. Celá problematika terorismu a jeho cílů je popsána tak, aby jí mohli porozumět i lidé, kteří se běžně bezpečnostní problematikou nezabývají. Metodika zde definuje měkké cíle, vyjmenovává a zmiňuje specifika některých z nich a vysvětluje, proč jsou tato místa ohrožena terorismem. Lze ji použít jako průvodce pro základní zabezpečení a zodolnění měkkého cíle, které si může

při troše snahy zajistit majitel či provozovatel sám, a to bez signifikantních finančních nákladů. Dokument nabízí celou škálu praktických doporučení vedoucích k chápání této problematiky, osvojení si dovednosti analyzovat hrozby, identifikovat zranitelné body objektu, účinněji využít již existující bezpečnostní prvky, jako jsou fyzická bezpečnost (bezpečnostní pracovníci, ostatní personál), elektronické prvky (kamerové systémy, poplachové zabezpečovací a tísňové systémy, dohledové a poplachové centrum, vnitřní rozhlas, rentgen, detektory kovů, výbušnin atd.) a mechanické prvky (bezpečnostní dveře, okna, ploty, turnikety, sloupky, betonové bloky). Zabývá se ovšem i krizovými situacemi, kdy k útoku právě dochází, či již došlo. Doporučuje postupy, jak reagovat na různé druhy útočníků v podobě standardizovaných bezpečnostních postupů, radí, kdy a kam evakuovat, zda vůbec evakuovat, nebo jak komunikovat a spolupracovat se složkami IZS. Použití tohoto dokumentu je skvělým začátkem pro zabezpečení měkkého cíle [38].

Koncepce ochrany měkkých cílů pro 2017 – 2020

Ministerstvo vnitra ve spolupráci s dalšími aktéry vypracovalo Koncepci ochrany měkkých cílů na žádost vlády v červenci 2016 v rámci Protiteroristického balíčku, který stanovuje ochranu měkkých cílů jako svou prioritu. Vláda ji schválila v dubnu 2017. „*Koncepce shrnuje problematiku měkkých cílů a připravuje základy pro dobře fungující systém ochrany měkkých cílů. Cílem této Koncepce je vytvořit národní systém ochrany měkkých cílů, díky kterému bude možné komplexně a rychle reagovat na hrozby útoků na měkké cíle vyplývající ze situace jak v zahraničí, tak v České republice*“ [39]. Koncepce také zdůrazňuje, že ochrana měkkých cílů spočívá v ochraně osob, které jsou cílem teroristických útoků.

Třicetistránkový dokument nabízí souhrn informací týkající se definice měkkých cílů včetně příkladů měkkých cílů a útoků na ně, dále současného stavu ochrany měkkých cílů, přístupu k ochraně v ČR, právního prostředí ochrany měkkých cílů a seznam úkolů spojených s implementací Koncepce ve stanoveném časovém horizontu. Většinou se však jedná o informace obecné povahy, nebo ty, které v diplomové práci již zazněly, a proto by postrádalo smysl je zde znovu opakovat. Některé části Koncepce jsou totožné s textem Metodiky – Základy ochrany měkkých cílů. Za povšimnutí však stojí kapitola týkající se právního prostředí ochrany měkkých cílů, v níž najdeme informaci, že současný právní

rámec pro ochranu měkkých cílů je ve své podstatě vyhovující a není potřeba vytvářet zákon přímo upravující povinnosti provozovatelů, majitelů či zřizovatelů měkkých cílů. Nicméně Koncepce počítá s novelizací ústavního zákona, který by umožňoval legálním držitelům střelných zbraní případně zastřelit teroristu. Držitelé zbraní mají tedy přispět ke zvýšení bezpečnosti měkkých cílů. Další úprava legislativy se týká soukromých bezpečnostních složek. Ty jsou pro ochranu měkkých cílů důležité, ale nyní fungují pouze jako ostraha [39].

Ministerstvo vnitra ve věci ochrany měkkých cílů navázalo spolupráci s dalšími ministerstvy – školství, mládeže a tělovýchovy, zdravotnictví, dopravy, kultury, průmyslu a obchodu, významnými pořadateli velkých akcí, jako jsou například Český svaz ledního hokeje a Fotbalová asociace. Spolupráce byla navázána i s Federací židovských obcí v podobě memoranda o spolupráci. Tento projekt bude detailně popsán v další kapitole této práce.

Koncepce pracuje se čtyřmi základními principy [39]:

1. Bezpečnost měkkého cíle je věcí všech dotčených subjektů. Tedy státu, ale také majitelů či provozovatelů měkkého cíle a také orgánů samosprávy.
2. Důležitý je také proaktivní přístup ze strany státu a rovněž ze strany měkkých cílů.
3. Spolupráce mezi subjektem měkkého cíle, bezpečnostními složkami, obcemi, popřípadě mezi více subjekty měkkých cílů v dané lokalitě.
4. Důležité je nastavení komunikačních procesů a organizace a koordinace činností osob, které jsou s měkkým cílem nějakým způsobem spjaty.

A dále stojí na čtyřech pilířích systému ochrany měkkých cílů v České republice [39]:

1. Metodické vedení a vzdělávání

Problematika měkkých cílů je poměrně mladou disciplínou, a proto příslušné know-how není ještě rozšířeno a ukotveno. Nicméně právě znalosti jsou důležité pro prevenci útoků na měkké cíle, kde je nutné se zaměřit na analýzu hrozeb měkkému cíli, na plánování reakce měkkého cíle na útok, na detekci podezřelého chování, na způsob komunikace apod. Ministerstvo vnitra připraví sérii vzdělávacích kurzů k ochraně měkkých cílů určených odborné veřejnosti, provozovatelům měkkých cílů

a bezpečnostním složkám. Dále má za úkol vytvořit specializované metodiky k ochraně cílů. Ministerstvo plánuje minimálně dva kurzy pro bezpečnostní složky za rok a dva kurzy ročně pro odbornou veřejnost. Tyto aktivity by dle plánu měly být zahájeny v září 2017.

2. Dotační podpora

Zvyšování bezpečnosti měkkých cílů s sebou v některých případech nese i vynaložení finančních prostředků. Koncepce předpokládá vytvoření dotačních programů, jejichž smyslem je vlastníky a provozovatele měkkých cílů motivovat k proaktivnímu přístupu. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy praxi dotačních programů pro zvyšování ochrany měkkých cílů zahájilo již v roce 2014, a proto se se stalo jakýmsi průkopníkem. Z tohoto důvodu je uloženo Ministerstvu vnitra, spolu s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvem kultury, Ministerstvem dopravy, Ministerstvem obrany, Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem zdravotnictví předložit Vládě České republiky materiál obsahující návrhy vytvoření dotačních programů výše uvedených ministerstev. Tento krok bude mít dopad na státní rozpočet v letech 2019 až 2021, protože zmíněná ministerstva nemají na dotace alokované finanční prostředky.

3. Komunikace, spolupráce, výměna informací a sdílení dobré praxe

Za účelem výměny informací, pravidelné komunikace mezi všemi důležitými aktéry dotčenými problematikou ochrany měkkých cílů bude vytvořen stálý poradní sbor Ministerstva vnitra pro ochranu měkkých cílů složený ze stálých členů (zástupci státních institucí) a dobrovolných členů (odborná veřejnost). Poradní sbor poslouží jako platforma pro výměnu informací o postupu plnění Koncepce, pro výměnu dobré praxe z různých oblastí měkkých cílů. Mezi stanovené úkoly sboru patří tvorba standardizovaných bezpečnostních plánů měkkých cílů a vytvoření návrhu systému zasílání varování o bezpečnostní situaci či některých bezpečnostních incidentech vybraným subjektům, tak aby na nebezpečnou situaci bylo možné účinně a rychle reagovat. Poradní sbor bude vytvořen v září 2017. Standardizované bezpečnostní plány mají být dokončeny v červnu 2018. Je ale třeba zdůraznit, že tyto standardy nebude

možné vynutit právně, dokončení projektu varovných SMS je plánován na prosinec 2018.

4. Aktivní přístup Policie České republiky k ochraně měkkých cílů

Koncepce vyzdvihuje nenahraditelnou roli PČR, a to zejména v zásahu proti násilnému útoku. Zásah proti útočníkovi je vždy přenecháván policii, měkký cíl by takovou činnost zajistil jen obtížně. Policie by měla spolupracovat s měkkými cíli a proškolit je pro případ, kdy bude potřeba jejího zásahu.

2.3.2 Právní nástroje

Protiteroristický balíček

Česká vláda v roce 2016 schválila Protiteroristický balíček, který obsahuje řadu legislativních i nelegislativních podnětů, které mohou v potírání terorismu účinně pomoci. Balíček a jeho projednávání běží ve dvou režimech: veřejném, kam například spadají Legislativní změny v oblasti vnitřní bezpečnosti, Systém vyhledávání stupňů ohrožení terorismem, a utajovaném, kde se řeší nelegislativní návrhy ztěžující teroristům útoky. Bohužel, není dostupná žádná oficiální, ucelená, více rozpracovaná zpráva, co vlastně Protiteroristický balíček je, co obsahuje a co chce vláda jeho implementací dosáhnout.

Legislativní změny v oblasti vnitřní bezpečnosti – Ministerstvo vnitra vypracovalo dokument legislativních změn, které jsou nějakým způsobem spojené s terorismem a jejichž začlenění do našeho právního řádu by pomohla zefektivnit boj s terorismem a postavit se na úroveň dalších západních zemí.

Údaje z telekomunikačního provozu – doporučení se týká změn v uchovávání údajů z telekomunikačního provozu, neboť současná legislativa neřeší moderní komunikační nástroje, které jsou k páchání trestné činnosti hojně využívány. Orgány činné v trestním řízení nemají k informacím z internetu a informačních technologií přístup a často se ocitají v důkazní nouzi, neboť poskytovatelé moderních komunikačních nástrojů podléhají zákonu o některých službách informační společnosti. Ten neukládá povinnost uchovávat a poskytovat údaje potřebné pro vyšetřování a odhalování trestné činnosti, tak jak to ukládá zákon o elektronických komunikacích. Na tento problém upozorňuje již Strategie České

republiky pro boj proti terorismu od r. 2013. Takový problém by vyřešila změna legislativy tak, aby subjekty poskytující služby informační společnosti, měly podobné povinnosti jako ty, které poskytují služby charakteru elektronické komunikace, tedy uchovávat vymezené typy údajů pro potřeby oprávněných orgánů za uchování podmínek pro přístup k těmto údajům a okruhu subjektů oprávněných k jejich vyžádání [40].

Úřad pro zahraniční styky – další doporučení se týká Úřadu pro zahraniční styky a informace, který je civilní zpravodajskou službou rozvědného charakteru. Jeho činnost ovšem neupravuje žádný samostatný zákon, tak jak tomu je v případě ostatních českých zpravodajských služeb. Civilní rozvědku řeší pouze zákon o zpravodajských službách, což má dopad na samotnou činnost a pravomoci úřadu, potažmo kvalitu a rozsah informací, jež je úřad schopen zabezpečit, a tím odvrátit tu nejzávažnější trestnou činnost. Jako řešení se tedy nabízí tvorba samostatného zákona upravující činnost této služby, ale také rozšíření oprávnění ve vztahu ke zpravodajským prostředkům, jejichž použití by ovšem zasahovalo do lidských práv a svobod. Ty by však měly být schvalované soudem [40].

Informace jako důkaz – třetí bod legislativních úprav de facto doplňuje ty dva předchozí, protože se opět týká použití informací získaných zpravodajskými službami jako důkaz. Současná legislativa nedovoluje takové informace použít, přestože zpravodajské služby získaly informace v souladu s příslušnými zákony. Dejme tomu, že zpravodajská služba zjistí konkrétní informace o konkrétní osobě a konkrétním trestném činu, ale prostředky, jimiž toto jednání zdokumentuje, nebudou pro policii použitelné a trestně právní postih takové osoby bude velice problematický, ne-li přímo vyloučený. Bylo by tedy vhodné provést novelizaci Trestního řádu, který by přímo stanovil možnost využití informací získaných v souladu se zákony o zpravodajských službách pro trestní řízení [40].

Cizinci v schengenském prostoru – určitý bezpečnostní problém představují cizinci pobývající v schengenském prostoru. Těm totiž nelze odepřít vstup na území České republiky. Za tímto účelem by bylo nutné rozhodnout o cizincově vyhoštění, a to formou správního vyhoštění podle českého právního řádu. Nicméně proces správního vyhoštění představuje poměrně zdlouhavý a komplikovaný proces, v němž je nutné dodržovat mezinárodní dohody, nesmí přespříliš zasáhnout do cizincova života, nelze vyhostit cizince, kterému by v zemi původu hrozila újma. Je-li vyhoštění oprávněné, často

se nejdříve vede řízení o zrušení pobytového oprávnění (včetně podaných opravných prostředků může trvat až roky) a pokud cizinec dobrovolně neopustí zemi, vede řízení o vyhoštění (opět jsou přípustné opravné prostředky). Současná právní úprava umožňuje cizincům účelově pobyt na českém území prodlužovat, ačkoli splňuje důvody pro vyhoštění. Z toho vyplývá, že by se celý proces měl zjednodušit tím, že pokud se shodují důvody pro zrušení pobytu a důvody pro správní vyhoštění, lze zákonem preferovat řízení o správním vyhoštění cizince [40].

Migrační vlna – další nedostatek odhalila migrační vlna. V případě velkého náporu cizinců na vnitřní hranici ČR by měl existovat nástroj pro zvládnutí takové mimořádné události za dodržení mezinárodních dohod a závazků. V případě, že jsou na hranicích zavedeny kontroly podle zákona o ochraně státních hranic a cizinec podá žádost o mezinárodní ochranu, je nutné podle zákona o azylu provést zrychlené řízení o žádosti o mezinárodní ochranu přímo na vnitřní Schengenské hranici. Opatření navrhuje, aby se pozměnil zákon o azylu, který by umožnil ustavit *rychlý mechanismus prvotního filtru*, zejména pro nepřípustnost nebo zjevnou nedůvodnost žádostí o azyl za dodržení unijního práva. Cílem by bylo zrychlené řízení, při němž by byl žadatel umístěn do uzavřeného provizorního centra na vnitřní Schengenské hranici či jinde a v případě odůvodněné žádosti by se posléze postupovalo dle standardních postupů stanovených v zákoně o azylu. Má-li se naplnit cíl tohoto opatření, zabránění zneužívání institutu azylového řízení ve specifické situaci, bude nutné celé azylové řízení vést s maximální časovou efektivitou [40].

Oprávnění policie – nyní se dostáváme k akcím s větším počtem osob a pravomocemi policie, které mohou v takových situacích využít. Policie se může řídit hned několika zákony, jako je zákon o právu shromažďovacím a zákon o Policii České republiky, přičemž každá akce s velkým počtem osob je sama o sobě specifická. Zdá se, že příslušníci policie, zejména pak jejich velitelé nevědí, podle jakého zákona a jak přesně mohou postupovat. Navrhuje se tedy zpracování analýzy oprávnění policie v souvislosti s hromadnými akcemi, s níž by posléze měli být seznámeni zejména velitelé bezpečnostních opatření [40].

Trestněprávní odpovědnost – trestněprávní postih zahraničních bojovníků byl hojně medializován v souvislosti s Janem Silovským, mladíkem, který se zatím jako jediný občan

ČR pokusil odejít do zahraničí za účelem přidání se k Islámskému státu. Žalobce navrhoval jej soudit dle nového Trestního zákoníku za propagaci terorismu, kde hrozí trest až 12 let odnětí svobody. Silovskému však byly uloženy tři roky a tři měsíce odnětí svobody. Trestní zákoník ještě před jeho novelizací nepracoval s trestnými činy, které by se explicitně týkaly terorismu. Teroristické útoky, jejich propagace či podpora bylo možné soudit dle obecnějších závažných trestných činů, jako účast v organizované zločinecké skupině, podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka, styky ohrožující mír. Proto autoři Legislativních doporučení navrhli zpracování analýzy postihující fenomén zahraničních bojovníků v jeho komplexnosti [40]. Tady je ovšem nutné dodat, že mezitím došlo k novelizaci Trestního zákoníku, který se mimo jiné na trestné činy související s terorismem soustředil.

Aktuálnost právních úprav – s tím úzce souvisí další doporučení v podobě obecného posouzení aktuální právní úpravy v oblasti postihu terorismu a souvisejících bezpečnostních hrozeb. Vznikla potřeba posoudit, zda současné trestní právo plně reflektuje fenomén terorismu a jeho plný právní postih. Stejně tak je nutné se zabývat tím, zdá má policie dostatečné nástroje pro odhalování a vyšetřování všech činů souvisejících s terorismem, jeho financováním, podporou apod. [40].

Financování terorismu – poslední doporučení se týká rozšíření kontrol přeshraničního převozu peněžní hotovosti, tedy financování terorismu. Unijní právo upravuje pohyb hotovosti, která je rovna nebo vyšší než 10 000 EUR. Každá osoba je povinna při vstupu či výstupu do prostoru Společenství takový obnos v hotovosti ohlásit příslušným úřadům v členské zemi. ČR promítla toto nařízení do zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti o financování terorismu. Nicméně toto nařízení se netýká vnitrostátního převozu peněžní hotovosti v rámci EU tzv. intrakomunitárního převozu. Bylo by tedy vhodné zavést taková opatření, která umožňují kontrolu převozu finanční hotovosti přes vnitřní hranice EU za dodržení volného základního unijního pravidla – volného pohybu osob, majetku a zboží. Pro tento účel byla již založena meziřesortní skupina, jejímž posláním je navrhnout příslušnou legislativu [40].

Systém vyhlášení stupňů ohrožení terorismem

Začátkem roku 2016 vláda schválila systém vyhlášení stupňů ohrožení, a to s ohledem na bezpečnostní situaci v Evropě. ČR tak napodobila další evropské státy, které mají s tímto systémem pozitivní zkušenosti. Ministerstvo vnitra vypracovalo materiál, kde jsou definovány čtyři stupně a způsob jejich vyhlášení. Z každého stupně by měla vyplývat opatření, která jsou určena pro širokou veřejnost a bezpečnostní složky. Vyhlášené stupně mohou platit celostátně, či jen na určitém území. Jednotlivé stupně vyhláší vláda na návrh Společné zpravodajské skupiny, v případě urgentní hrozby ministr vnitra, jehož rozhodnutí vláda posléze schválí [41].

Základní („nulový“) stav je výchozím, zcela ideálním stavem, kdy není známa žádná konkrétní hrozba teroristického útoku. Nemá samostatné grafické znázornění a není vyhlášen. Takový stav je ovšem velice těžce dosažitelný vzhledem k situaci ve světě a příslušnosti ČR k euroatlantickým strukturám. V tomto stavu neexistuje hrozba terorismu.

První stupeň – žlutý trojúhelník – varuje před obecným ohrožením terorismem související se situací v zahraničí nebo z mezinárodních aktivit ČR, nicméně není známa žádná konkrétní hrozba teroristických aktivit na území ČR. Při tomto stavu by mělo docházet k vyšší pozornosti a zahajují se vytipovaná navýšení bezpečnostních opatření. První stupeň byl poprvé vyhlášen v březnu 2016 po útocích v Bruselu. Občané se měli vyhýbat místům s vysokou koncentrací osob, dále jim bylo doporučeno odložit cestu do Bruselu. Ačkoli ČR nehrozil bezprostřední útok, byla posílena opatření na mezinárodních letištích a pyrotechnický dohled v metru, dále zvýšený policejní dozor nad místy s vysokou koncentrací osob a vytipovanými budovami v ČR [42]. První stupeň stále platí díky útokům v Berlíně. Ministr Chovanec jej plánuje odvolat na jaře 2017 [43].

Druhý stupeň – oranžový trojúhelník – je spojen se zvýšenou pravděpodobností ohrožení terorismem, ale nejsou známy další detaily, jako například načasování či místo útoku. K jeho vyhlášení dochází až v návaznosti na některé předchozí události případně v návaznosti na informace o hrozbě projevů terorismu.

Třetí stupeň – červený trojúhelník – zavádí vysoký stupeň bdělosti a pohotovosti. Teroristický útok je očekáván s vysokou pravděpodobností, či k němu již došlo a je potřeba zamezit jeho pokračování a minimalizovat jeho následky [44].

Zavedení tohoto systému lze jistě hodnotit pozitivně, nicméně je ještě nutné vydefinovat, jaká opatření a kroky se na jednotlivé stupně vážou jak ze strany bezpečnostních složek, tak občanů. Jen málokdo o existenci systému ví a ještě méně je těch, kteří vědí, jak se při vyhlášení vyššího stupně chovat. Ministerstvo vnitra jakožto gestor vnitřní bezpečnosti by tedy mělo dbát na efektivnější a intenzivnější komunikaci s širokou veřejností. To by mělo pomoci zvýšit povědomí občanů o krocích státu směřující k jejich ochraně a tím pádem zvýšení důvěry ve stát jako nositele bezpečnosti, ale také jejich větší zapojení do bezpečnostního systému. Občané musí vědět, že mají důležitou roli při zajišťování bezpečnosti a také jak se chovat v případě, že se stanou obětí či svědky násilného činu či katastrofy, ať již s teroristickým podtextem či nikoli.

Novelizace trestního zákoníku

V létě 2016 vláda schválila novelu trestního zákoníku, který do českého právního řádu zavádí samostatné trestné činy financování a propagace terorismu. K novelizaci došlo na popud mezinárodních organizací, jež předchozí legislativu vnímaly jako nedostačující. Česká republika se tak přidala k zemím, které dávají jasně najevo svůj závazek s terorismem bojovat. Tato zpráva je určena nejen partnerům Česka, ale také samotným teroristům a jejich podporovatelům, kteří by slabou legislativu mohli zneužít ve svůj prospěch. Trestní zákoník nyní postihuje financování terorismu, které je pro takové činy klíčové. Boj s financováním terorismu je boj s terorismem samotným. Orgány činné v trestním řízení potřebují mít dostatečné nástroje k postihování všech forem trestné činnosti. Za financování terorismu lze uložit až 12 let odnětí svobody a zároveň propadnutí majetku. Novela také zahrnuje trestný čin vyhrožování teroristickým trestným činem, propagace terorismu a účast v teroristické skupině [45].

Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám

Potřeba vzniku této organizace, dalo by se spíše říci pododboru v rámci Ministerstva vnitra, vyplynula z Bezpečnostního auditu. Začátkem roku 2017 Centrum zahájilo svou činnost a z mého pohledu zatím obhájuje svou vlastní existenci. Ministerstvo vnitra

popisuje jeho činnost jako analytické a komunikační pracoviště, které se bude přímo zabývat vnitřní bezpečností ČR. Centrum má za úkol monitorovat hybridní hrozby, kam spadá terorismus, útoky na měkké cíle, bezpečnostní aspekty migrace, extremismus, hromadné akce, narušování veřejného pořádku, ale také dezinformační kampaně, pod jejichž tlakem se Česká republika nyní nachází. Na základě monitoringu by pak mělo navrhopvat legislativní i věcná opatření. Dalším jeho úkolem je komunikace s laickou i odbornou veřejností. Centrum rozhodně nemá konkurovat bezpečnostním sborům, orgánům činným v trestním řízení či zpravodajskou službou [46]. Nabízí se ovšem myšlenka, že jaksí zasahuje do činnosti všech těchto entit. Další otázka zní, v jakém právním rámci Centrum vlastně pracuje. Předchozí kapitola ukazuje, že i samotné zpravodajské služby nejsou v boji s terorismem tak efektivní, jak by mohly být, a to zejména díky legislativním brzdám. Jak přesně vypadá boj s terorismem, jaké kroky Centrum podniká a může podnikat?

Centrum pro komunikaci s veřejností zvolilo moderní komunikační nástroj v podobě Twitteru – CTHH MV, kde ke dni 10. 5. 2017 zveřejnilo 72 Tweetů a sleduje jej 6094 osob [47]. Je poměrně překvapivé, že Twitter účet představuje jediný kanál pro komunikaci. Například Facebook je v České republice mnohem populárnější a rozšířenější. Navíc velké množství dezinformačních zpráv se šíří prostřednictvím Facebooku.

Co se týče problematiky terorismu, můžeme najít zhruba osm infografik z různých zdrojů, ze kterých se široká veřejnost (v současné době 6094 osob) může dozvědět, že můžeme očekávat další útoky v Evropě, co jsou měkké cíle, a že je můžeme chránit pomocí fyzické ostrahy, kamer a mechanických bariér [47]. Centrum by mohlo fungovat jako koordinační orgán pro ochranu měkkých cílů.

Hotline pro měkké cíle

Tato linka byla spuštěna v srpnu 2016 pod hlavičkou Policejního prezidia a běží v nepřetržitém provozu. Její telefonní číslo je 800 255 255. Linka byla zřízena pro vlastníky a provozovatele měkkých cílů a organizátory velkých sportovních či kulturních akcí, aby poskytovala metodickou podporu pro zvýšení bezpečnosti těchto

subjektů [48]. K listopadu 2016 linka obdržela zhruba 50 telefonátů, po očištění zhruba 35 regulérních požadavků o podporu při zajištění bezpečnosti měkkého cíle. Linku obsluhují vyškolení pracovníci, kteří si od volajícího vyžádají informace o plánované akci, v rámci interního postupu sepíší protokol, který posléze předají kolegovi v kraji, pod který pořadatel akce či majitel měkkého cíle spadá. Ten pak danou kontaktní osobu osloví a společně řeší konkrétní zadání [49].

2.3.3 Meziresortní projekty, projekty územní samosprávy, projekty soukromé sféry

Memorandum o spolupráci při zajišťování bezpečnosti židovských organizací

Dne 5. dubna 2016 Ministerstvo vnitra ČR, Policejní prezidium ČR, Magistrát hlavního města Prahy, Federace židovských obcí, Židovské muzeum v Praze a centrum Chabad uzavřelo memorandum o spolupráci při zajišťování bezpečnosti židovských objektů. Tento počin iniciovalo Ministerstvo vnitra v reakci na zhoršující se bezpečnostní situaci ve světě. Z analýz teroristických útoků vyplývá, že židovské cíle jsou častým terčem útoků. Federace židovských obcí vytvořila pozici koordinátora bezpečnosti židovských objektů, který jednotně zastupuje signatářské židovské subjekty vůči státní správě, stejně tak v rámci Ministerstva vnitra bude vytvořeno Centrum pro měkké cíle fungující jako platforma pro strategickou a operativní spolupráci a koordinaci. Toto centrum bude spadat pod Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality MV ČR. Memorandum je považováno za unikátní projekt, který nám ukazuje, že spolupráce mezi státní a nestátní sférou v oblasti ochrany je možná, účinná a výhodná pro obě strany. Slouží jako pilotní projekt, jehož výsledky by mohly být aplikovány na ochranu dalších měkkých cílů v zemi [50].

Systém informování a varování majitelů židovských obchodů a restaurací na pražském Josefově

Majitelé židovských podniků nacházející se v pražské židovské čtvrti společně vypracovali systém varování a informování pro případ, že by v jejich okolí došlo k nějakému útoku nebo jiné katastrofě. Včasné varování by jim umožnilo podniky zamknout a jejich zákazníky ukrýt či je evakuovat. O zapojení se do tohoto projektu má zájem stále více

podnikatelů z josefovské čtvrti, samozřejmě nejen židovských. Podnikatelům jde o bezpečnou čtvrť jako takovou, nikoli jen o židovské objekty. V tento okamžik se do projektu může zapojit každý zdarma, je ale možné, že se rozšíří o další služby, které by pak bylo nutné finančně pokrýt. Podrobný popis systému není přesně znám, údajně je ale podobný mobilní aplikaci WhatsApp. Jeho základy byly vyvinuty v izraelské armádě, které byly později upraveny do civilnější podoby [51].

Pilotní projekt v Jihočeském kraji určený školám v regionu

Projekt vznikl v roce 2016 spoluprací Krajského úřadu Jihočeského kraje, Krajského ředitelství policie a Zdravotnické záchranné služby za finanční podpory Ministerstva vnitra, Jihočeského kraje a energetické společnosti E.ON. Jeho cílem je připravit regionální školy na krizovou situaci „Ozbrojený útočník“. Projekt představuje soubor preventivních opatření, které vedou *„ke snížení pravděpodobnosti výskytu hrozby ozbrojeného útočníka ve školním prostředí, zvýšení schopnosti zaměstnanců školy na tuto situaci adekvátně reagovat a zmírnit tak možné negativní dopady útoku.“* [52]. V rámci projektu byl realizován seminář na téma Ozbrojený útočník ve škole, kterého se dohromady zúčastnilo zhruba 400 účastníků. Seminář byl nabídnut všem ředitelům základních a středních vyšších odborných škol v celém kraji. Proškolená byla více jak polovina škol v regionu. Druhé fáze projektu se zúčastnil vybraný vzorek škol různých typů s různou dispozicí provozních prostor, kde nejdříve proběhl bezpečnostní audit se zaměřením na neoprávněný vstup cizích osob, zjištění skutečného stavu a zhodnocení hrozeb, z kterých vyplynula konkrétní doporučení pro ředitele těchto škol, co, jak a kde vylepšit. Rovněž byli proškoleni vybraní pracovníci zapojených škol za účelem rozšíření vědomostí v oblasti tvorby bezpečnostní a krizové směrnice. Záchranáři poskytli praktické školení v poskytování laické první pomoci při život ohrožujících stavech. V rámci celodenního semináře pro zhruba 300 pracovníků škol došlo i k simulovanému útoku a reakci na něj. Partneři projektu jsou připraveni pokračovat i v roce 2017 zapojením dalších škol, ale také „reauditem“ škol z předchozího roku [52].

Tento projekt jasně dokazuje, že teroristické útoky na měkké cíle nejsou podceňovány ani na krajské úrovni. Je-li někde vůle, lze zrealizovat jakékoliv aktivity, přestože se jedná o věc náročnou a ne příliš oblíbenou či atraktivní. Jihočeský kraj vypracoval velice

zajímavý a důležitý projekt, který by měl být rozšířen i do dalších krajů. Bylo by vhodné, aby byl v rámci projektu vypracován jakýsi průvodce, který by pomohl dalším krajům podobné aktivity provádět. Toho by se mělo ujmout Ministerstvo vnitra jakožto zastřešující bezpečnostní entita. IZS v ČR funguje na velice vysoké úrovni, přesto podobné projekty prohlubují spolupráci mezi jednotlivými složkami, orgány samosprávných celků a samotnými měkkými cíli. To je samo o sobě žádoucí a tato praxe by měla být hojně rozšiřována. Tématu se samozřejmě věnují i další školy v ČR, provádějí simulovaná cvičení, jsou zapojené do školících programů, ale to se děje spíše na úrovni individuálních škol. Zatím zde neexistuje celonárodní koordinovaný program. Další problém představuje financování takových aktivit. Soukromé školy v tomto směru pokročily mnohem dále, než školy státní, které mají velice limitované rozpočty a i několik tisíc korun představuje problém. Státní školy se také občas potýkají s odporem rodičů, kteří nechtějí své děti strašit nebo narušovat svobodu dětí ve školním zařízení [52].

Soft Targets Protection Institute

Institut ochrany měkkých cílů je první soukromou společností v ČR, která se systematicky věnuje této problematice. Klade si za cíl synergicky doplňovat systém vnitřní bezpečnosti, za jehož funkčnost je primárně zodpovědný stát. Institut plně spolupracuje s Ministerstvem vnitra a dokonce pro něj zpracoval Metodiku ochrany měkkých cílů, která je veřejně přístupná na webových stránkách MV. Institut dále spolupracuje s Policií ČR, Magistrátem hl. m. Prahy, mezinárodním hráčem na poli bezpečnosti OBSE, Světovým židovským kongresem, s židovskými objekty a spolky a dalšími soukromými entitami [53].

Institut se věnuje pěti základním oblastem, jejichž propojení Institutu umožňuje poskytovat komplexní a vysoce kvalitní služby.

Institut pro své klienty vyhodnocuje rizika a podílí se na bezpečnostním plánování v podobě bezpečnostních auditů a studií ohrožených objektů a dále předkládá návrhy rozvoje bezpečnostního systému. Důraz rovněž klade na krizový management a vzdělávání v této oblasti prostřednictvím maximálně efektivních simulovaných cvičení, při kterých si lze naživo ověřit reakci na krizovou situaci a její zvládnutí. Školí bezpečnostní týmy, ale i laické pracovníky různých subjektů. Měkké cíle ze své podstaty nemají zajištěnou profesionální bezpečnost, nebereme-li v potaz ochranku mnohdy v podobě postaršího pána

v kravatě, který si přivydělává k důchodu. Bezpečnostní odborníci poskytují bezpečnostní mentoring, bezpečnostní supervizi s poradenstvím. Institut přikládá značný význam výzkumu a analýze teroristických útoků, způsob jejich provedení a identifikaci společných znaků, které se při napadení měkkých cílů objevují. V této souvislosti lze upozornit na velice zajímavý projekt Mapa ohroženosti měkkých cílů, kde jsou definovány lokality ohrožené extrémním násilím a stanovena míra jejich ohrožení. Institut také poskytuje velice specializovanou službu, kterou je zabezpečení akcí s vysokou koncentrací osob, v jejichž rámci spolupracuje s vysoce proškolenými a testovanými strážci. Zabezpečení akcí Institutem má přidanou hodnotu v podobě implementace výsledků prováděných výzkumů [54].

Pilotní projekt spolupráce mezi HZS Praha a obchodními centry Chodov a Černý Most

V minulém roce proběhl pilotní projekt, který se týkal spolupráce HZS a obchodních center Chodov a Černý Most. Cílem projektu byl nácvik reakce na útok, řízení davu nakupujících (obrovský problém představovali zákazníci, kteří odmítali vzdát se svého zaplaceného nákupu, či dokonce mince v nákupním košíku), dále správná komunikace bezpečnostních pracovníků. Tato spolupráce probíhá na dobrovolné bázi, prozatím nedošlo k žádným finančním nákladům na straně HZS či provozovatele měkkých cílů. Zajímavostí je, že tento projekt byl nabídnut všem nákupním centrům a zájem projevil pouze společný vlastník OC Černý Most a Chodov.

HZS se věnoval přípravě personálu, proškolil bezpečnostního pracovníka, který pak bude zodpovědný za koordinaci a komunikaci. Dále připravil stručnější směrnici pro návštěvníky a více propracovanou pro personál.

HZS dále prohlédl stavbu, zhodnotil její stav, silné a slabé stránky. Hasiči také provedli analýzu různých možností vstupu do budovy, možnosti umístění těžké techniky, možnosti napojení na elektřinu, přičemž znalost takových detailů je pro případný zásah zcela klíčová. HZS dále identifikoval zdroje ohrožení v okolí nákupních center (OC Chodov – 30 zdrojů; OC Černý Most - 40 zdrojů) a v případě, že by došlo k nějaké mimořádné situaci v těchto místech, HZS Praha bude okamžitě informovat kontaktní osoby daného obchodního centra. Jedním z výsledků jsou také tzv. hot boxy s věcnými prostředky –

baterkou, lékárnou, ochrannou maskou, reflexní vestou atd., které budou k dispozici příslušníkům ostražky a bezpečnostním pracovníkům [55].

2.4 Modus operandi evropských teroristických útoků

Celá řada úspěšných teroristických útoků v Evropě, které se odehrály v posledních dvou letech, nám ukázala, jak moc je tato hrozba akutní, významná a stále narůstající. Evropa čelí ohrožení zejména ze strany islámských džihádistických skupin a jedinců, kteří jsou ve valné většině občany EU, a tyto činy páchají ve jménu Islámského státu. Významnou hrozbu také představují zahraniční bojovníci, kteří odešli do válečných zón a poté se vrátili zpět do Evropy. Tito jedinci jsou podstatně více zradikalizováni, jsou vytrénováni k boji, k výrobě bomb, v taktice apod. Bezpečnostní složky brání odchodu občanů EU do těchto zón, díky čemuž v Evropě nastává velmi paradoxní situace. Čím více jsou složky úspěšnější, tím více riskují ataky na domácí půdě.

V roce 2015 odešlo do válečných zón přes 5 000 bojovníků zejména z Velké Británie, Německa, Francie a Belgie. Někteří z nich drželi v rámci této organizace významné posty a je tedy vysoce pravděpodobné, že rozvinou struktury i ve svých domovských státech [56]. Jak tento nebezpečný trend ovlivní imigrační vlna, nám ukáží nadcházející léta, nicméně útoků v Paříži se zúčastnili dva útočníci, kteří přišli do Evropy přes Řecko se syrskými uprchlíky. Vánoční útok v Německu byl spáchán imigrantem z Tunisu, pro úplnost však uvádím, že do EU přišel již v roce 2011.

Ačkoli se jednotlivé útoky liší svým provedením, jedno mají společné. Všechny útoky cílily na nevinné občany, na místa s vysokou koncentrací osob, která jsou snadno přístupná, jejichž ochrana je zcela minimální a útoky na tyto cíle vzbudily obrovskou mediální pozornost, o niž násilníci tolik usilují.

Podle reportu Europolu došlo v EU v roce 2015 k 211 útokům v šesti členských státech – Velká Británie, Francii, Španělsku, Dánsku, Řecku, Itálii, přičemž polovina z nich se odehrála ve Velké Británii. Toto číslo však zahrnuje útoky, které byly úspěšné, ale také neúspěšné a zmařené. V polovině případů byly použity střelné zbraně, v 22% útočníci použili výbušniny, přičemž „popularita“ tohoto způsobu provedení útoků má klesající

tendenci. I tak je šance jejich užití poměrně vysoká a report uvádí, že se teroristé pokoušeli vytvořit jakýsi sklad výbušnin, který by sloužil k budoucím útokům v Evropě. Mezi nejčastěji použité výbušniny řadíme improvizované nástražné systémy za použití mixu pyrotechniky a střelného prachu. Návod k sestrojení lze najít na internetu. Další hrozbu pak představují navrátilci z bojů k těmto účelům trénování. Všechny teroristické skupiny mají přístup k široké škále zbraní a výbušnin, sami však preferují konvenční zbraně a výbušniny pro svou snadnou dostupnost, jednoduchou manipulovatelnost a efektivitu [56]. Bombové útoky představují závažnou hrozbu a jejich účinky bývají naprosto destruktivní. Pro efektivní prevenci a přípravu na tento druh útoku musíme znát, jak výbušná zařízení fungují a jakým způsobem maří lidské životy.

Útok za pomoci výbušnin lze provést formou sebevražedného ataku osobou, tedy výbušninu nese útočník na těle nebo ji má v nějakém zavazadle u sebe. V tomto případě útočník může počkat na optimální moment, zranit co největší počet osob a maximalizovat tím tak dopad. Další možností je výbušnina umístěná ve vozidle odpálená formou sebevražedného útoku nebo jiným způsobem. Dále je možné výbušninu doručit či ji někde schovat a odpálit pomocí časového spínače nebo ovladače. Vliv má samozřejmě množství výbušnin, kdy bomba umístěná v kufru či batohu má diametrálně odlišné dopady od výbušnin nesené vozidlem. Rovněž záleží na jejím umístění [57].

Exploze obvykle představuje náhlé a prudké uvolnění energie způsobené extrémně rychlou chemickou reakcí. Ta přemění látku v obrovské množství plynu, který rychle tlačí vzduch před sebou, čímž způsobuje tlakovou vlnu. Účinky exploze jsou následující:

- Tlaková vlna – rychle se roztahující plyn, který před sebou tlačí vzduch.
- Ohnivá koule – vzniká jako součást výbuchu, lokalizována v místě výbuchu.
- Brizance neboli trhavost – schopnost výbušnin rozdrtit materiály v okolí výbuchu.
- Primární úlomky – fragmenty výbušního zařízení jako jsou kusy obalu, ve kterém bylo zařízení umístěno. Pokud byla výbušnina umístěná ve vozidle, pak sem řadíme i kusy vozidla.
- Sekundární úlomky – úlomky vytvořené tlakovou vlnou. Typicky se jedná o sklo, uvolněné kusy kovů, zdiva a dřeva. Dostávají se do velké vzdálenosti od výbuchu.
- Zemní otřesy – způsobené brizancí, která vytváří kráter v místě výbuchu [57].

Rozsévání smrti, šoku a strachu ale také dokáže i obyčejný nákladní vůz, který vjede do davu, tak jak se stalo ve Francii a Německu, či útok nožem na náhodné oběti nebo archetypy západní společnosti. Paniku a strach vyvolávají i hromadná znásilnění, dalo by se říci novinka ve světě terorismu. V Izraeli se nyní potýkají se žhářskými útoky.

Další problém představuje neustále se proměňující taktika a modus operandi. Teroristé využívají, tak jako ti, kteří se snaží s tímto fenoménem bojovat, ty nejmodernější technologie, proto je o to těžší smrtonosné plány odhalit a jejich strůjce dopadnout. Ačkoli se snaží být teroristé inovativní, nelze si nepovšimnout, že se od sebe navzájem inspirují a používají podobnou taktiku. Evropanům se tedy útoky pomocí nákladních automobilů zdají jako něco naprosto nového, v Izraeli mají již tuto vlnu za sebou. K prvnímu takovému útoku došlo již v roce 1987 [58]. Na internetu lze nalézt podrobné návody, jak takový atak spáchat, jaký druh automobilu použít, kam s vozidlem zamířit, aby bylo zabito či zraněno co nejvíce lidí. Návod také útočníkovi doporučuje vybavit se další zbraní, aby mohl pokračovat v momentě, kdy vozidlo již nebude schopné provozu. Tato taktika byla též hojně diskutována v online teroristickém plátku pod názvem Inspire, ve kterém al Káida opakovaně vyzdvihuje výhody tohoto druhu útoku. Úspěch útoku je téměř garantován a státy se něčemu takovému nemohou ubránit [53]. Tak jako teroristé sdílejí zkušenosti a osvědčenou taktiku, protiteroristické aktivity by měly brát v potaz zkušenosti ostatních zemí. Nejen v tom, jak mají nastavena preventivní opatření a protiteroristické nástroje, ale také je nutné analyzovat samotné útoky. Pro zajímavost uvádím, že v Izraeli se odehraje přes 400 útoků měsíčně. Od roku 2014 v Evropě došlo k 34 útokům se 422 oběťmi, ve stejném období Izrael zaregistroval 9020 útoků s 39 oběťmi [59].

Pro úplný obrázek se pojdme podívat na časovou osu teroristických aktivit v Evropě od roku 2015 spolu s jejich způsobem provedení a cílem útoků. Jak ukazuje tabulka, jejíž obsah je znepokojující, rok 2016 byl z hlediska terorismu bezprecedentním. Také je třeba brát v potaz, že tabulka se soustředí výhradně na Evropu, vypadala by úplně jinak, pokud bychom zahrnuli zbytek světa. Tabulka shrnuje všechny události, které souvisejí s teroristickými útoky, pokusy o ně a také protiakce národních bezpečnostních složek.

2.4.1 Přehled teroristických útoků v Evropě v letech 2015 – doposud

Tabulka 2 Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2017.

2017	Popis události
Duben	Westminster, Londýn, Velká Británie: Byl zadržen muž s batohem plným nožů [60].
	Dortmund, Německo: Do autobusu fotbalových hráčů byly umístěny výbušniny. Došlo ke zranění jednoho hráče. Celý případ je zatím v šetření, avšak existuje zde podezření, že se jedná o terorismus [61].
	Stockholm, Švédsko: Muž najel do davu poblíž hojně navštěvovaného nákupního centra. Zabil 4 osoby a desítku zranil [62].
Březen	Westminster, Londýn, Velká Británie: Bylo zavražděno 5 osob, přes 50 jich bylo zraněno. Anglický muslim najel vozem do davu. Posléze vyskočil z auta se dvěma noži a ubodal policistu [63].
Únor	Louvre, Paříž, Francie: Útočník napadl vojáky mačetou.
	Francie: Došlo k zatčení několika osob podezřelých z plánování teroristického útoku [64].

Zdroj: vlastní

Tabulka 3 Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2016 – prosinec až srpen.

2016	Popis události
Prosinec	Vánoční trhy, Berlín, Německo: Útočník vjel do davu nákladním vozem. 12 lidí bylo zabito, desítky zraněných. K činu se přihlásil Islámský stát.
	Německo: Německá policie zatkla dva sourozence z Kosova, kteří plánovali útok v obchodním centru.
	Francie: Bylo zatčeno 11 osob podezřelých ze zapojení do útoku v Nice [65].
Říjen	Belgie: Belgický občan muslimského vyznání zaútočil nožem na příslušníka policie.
	Francie: Francouzské bezpečnostní složky zatkly 7 osob podezřelých ze členství v teroristické skupině Islámský stát a podezřelých z plánování útoků v Marseille a Štrasburku [66].
Září	Brusel, Belgie: Ilegální migrant z Maroka zaútočil nožem na dva policejní příslušníky [67].
Srpen	Charleroi, Belgie: Útok nožem na policisty [68].

Zdroj: vlastní

Tabulka 4 Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2016 – červenec až leden.

2016	Popis události
Červenec	Nice, Francie: Francouzský občan tuniského původu najel nákladním vozem do davu. 80 lidí zabito, přes 200 zraněno.
	Saint Etienne, Francie: Francouzský kněz byl dekapitován v kostele, několik osob vzato jako rukojmí.
	Wurzburg, Německo: Afgánský utečenec zaútočil sekýrou a zranil několik osob.
	Ansbach, Německo: Syrský utečenec z Allepa spáchal sebevražedný atentát za použití výbušniny. Přes 15 lidí bylo zraněno.
	Ke všem činům v červenci 2016 se přihlásil Islámský stát [69].
Červen	Ukrajina: Příslušníci bezpečnostních složek zadrželi francouzského občana, který se snažil pašovat zbraně a přes 100 Kg výbušnin za účelem spáchání teroristických útoků na židovské a muslimské cíle [70].
Květen	Itálie: Italské bezpečnostní složky zatkly tři operativce Islámského státu, kteří plánovali útoky na Vatikán a izraelskou ambasádu v Římě.
	Belgie: Belgické bezpečnostní složky zatkly 4 osoby, které plánovaly útoky v zemi [71].
Březen	Brusel, Belgie: Byly spáchány koordinované útoky na belgickém letišti a v městské dopravě. Na letišti sebevražední atentátníci odpálili výbušniny uložené v kufrech. Bylo zabito 11 lidí a zraněno 87. Ve stanici metra se odpálil nejméně jeden útočník a zabil 20 lidí a přes 106 jich zranil. K útokům se přihlásil Islámský stát.
	Francie: Francouzské bezpečnostní složky zatkly osobu, která plánovala útoky v centru Paříže [72].
Leden	Francie, Marseille: Židovský učitel byl napaden mačetou a nožem svým žákem.
	Německo: Mnichov zavřel 2 vlakové stanice s ohledem na varování bezpečnostních složek [73].

Zdroj: vlastní

Tabulka 5 Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2015.

2015	Popis události
Listopad	<p>Francie: Dne 13. 11. 2015 ozbrojení muži s vazbou na Islámský stát provedli několik koordinovaných útoků v několika místech Paříže. Zabili 129 lidí a přes 350 osob bylo zraněno. Minimálně sedm teroristů bylo zapleteno do těchto útoků, které obnášely masovou střelbu, braní rukojmích a sebevražedné útoky. Ve Francii bylo provedeno 168 razíí, které vyústily ve 23 zatčení, zadržení 31 kusů zbraní, 104 lidí bylo drženo v domácím vězení. 22 razíí proběhlo v Belgii, díky nimž bylo zatčeno 16 osob. Belgická vláda také uzavřela město včetně obchodů, škol a veřejné dopravy [74].</p>
Srpen	<p>Francie: 3 lidé byli lehce zraněni při úspěšném zmaření útoku ve vlaku. Útok měl v úmyslu spáchat marocký muž ozbrojený kalašnikovem a nožem na cestě přes Belgii. Tři muži, dva z nich američtí vojáci ve výslužbě, z toalet zaslechli zvuk nabíjení zbraně a s dalšími cestujícími útočnicka napadli a drželi jej, dokud jej nepředali policistům ve Francii [75].</p>
Květen	<p>Spojené státy americké: Anti-islámská skupina uspořádala výstavu, kde měl jako hlavní řečník vystoupit Geert Wilders, známý kritik islámu. Dva ozbrojení muži stříleli do davu před prostorami výstavy, zranili bezpečnostního pracovníka. Je vysoce pravděpodobné, že cílem byl Wilders [76].</p>
Leden	<p>Paříž, Francie: Útoky na redakci Charlie Hebdo. Bylo zabito 12 osob. Útočníci uprchli, přepadli benzinovou pumpu a poté drželi rukojmí v tiskárně v Dammartin-en Goele, kde byli později zastřeleni. O den později třetí útočník zastřelil neozbrojenou policistku a dalšího člověka vážně zranil, poté napadl židovský kosher obchod, kde zavraždil 4 osoby a držel rukojmí. Po 4 hodinovém obklíčení byl zastřelen [77].</p>

Zdroj: vlastní

2.5 Definice měkkých cílů

Chceme-li definovat měkké cíle, setkáváme se s podobným problémem jako při hledání definice terorismu. Neexistuje žádná ustálená a obecně používaná definice. Cambridžský i Oxfordský slovník hovoří o soft targets jako o něčem či někom zranitelném, snadno napadnutelném a nechráněném. Měkké cíle lze také vymezit negativně, pomocí vydefinování tzv. tvrdých cílů neboli hard targets, které jsou velice dobře zabezpečené. Provést teroristický útok na taková místa vyžaduje podstatně více času na plánování a přípravu, finanční prostředky a lidské zdroje, i přesto je však šance úspěchu poměrně nízká. Jedná se například o vládní a vojenské budovy, jaderné elektrárny, zastupitelské úřady apod. Měkké cíle spadají do širší kategorie, kterou představují místa s vysokou koncentrací osob. Další specifickou skupinu tvoří kritická infrastruktura, jejíž ochrana je řešena samostatně v krizovém zákoně. Nicméně některé objekty kritické infrastruktury se mohou překrývat s místy s vysokou koncentrací osob. Tato místa mohou být taktéž vytížená, ale mají zabezpečení proti násilným útokům. Rozdíly a vztahy mezi kritickou infrastrukturou, místy s vysokou koncentrací osob, měkkými cíli a tvrdými cíli dobře znázorňuje jednoduchý obrázek níže [78].

Obrázek 2 Grafické znázornění definice měkkého cíle.

Zdroj: Soft Targets Protection Institute

Ze studie Soft Targets Protection Institute, která analyzuje útoky od roku 2014, vyplývá, že měkké cíle mohou být pro teroristy ještě atraktivnější, pokud splňují jeden z následujících znaků:

- vazba na židovskou, případně umírněně muslimskou symboliku,
 - vazba na symboliku západní civilizace (vánoční trhy, národní oslavy, obchodní promenády),
 - mezinárodní návštěvnost cíle (letišť, turistické atrakce, koncerty, sportovní akce)
- [78].

Terminologický slovník Ministerstva vnitra definuje měkké cíle jako „*veřejně frekventovaná místa, snadno napadnutelné objekty nebo místa nevojenského charakteru, která nejsou permanentně střežena ozbrojenými složkami nebo jiným způsobem, případně nejsou střežena vůbec. Takováto místa a objekty se vyznačují zejména stálou nebo dočasně vysokou koncentrací osob, symbolickým, kulturním či náboženským významem nebo tvoří významnou součást infrastruktury státu, jejíž narušení má negativní dopad na fungování systému a tím i na společnost*“ [79].

Mezi měkké cíle řadíme:

- školská zařízení, koleje, menzy, knihovny;
- církevní památky a místa určená k uctívání;
- nákupní centra, tržiště a obchodní komplexy;
- kina, divadla, koncertní sály, zábavní centra;
- shromáždění, průvody, demonstrace;
- bary, kluby, diskotéky, restaurace, hotely;
- parky a náměstí, turistické památky a zajímavosti, muzea, galerie;
- sportovní haly a stadióny;
- významné dopravní uzly, vlaková a autobusová nádraží, letištní terminály;
- nemocnice, polikliniky a další zdravotnická zařízení;
- kulturní, sportovní, náboženské a další akce;
- komunitní centra [38].

2.6 Ochrana míst s vysokou koncentrací osob v podobě měkkých cílů (soft targets)

Zamyslíme-li se nad dnešním způsobem života lidí zejména ve velkoměstech, zjistíme, že se ve své podstatě přesouváme z jednoho měkkého cíle do jiného. Jsme jimi obklopeni. Pracujeme v prostorných kancelářských budovách spolu s dalšími stovkami až tisíci kolegů. Chodíme do obchodních domů, ať již nakupovat či za zábavou. Navštěvujeme restaurace, bary, kluby. Většina z nás používá k přepravě městskou hromadnou dopravu. Chodíme do škol, občas musíme do nemocnice, pohybujeme se na nádražích. Volné chvíle trávíme v divadlech, na koncertech, stadionech či festivalech. Obyčejná procházka po promenádě, trhu či oslava státního svátku nás může stát v krajním případě život. Účelem této kratičké úvahy však není vzbuzovat další strach a paniku. Musíme si uvědomit, že jsme zranitelní a tato sebereflexe by nám měla pomoci identifikovat ta nejzranitelnější místa a vyvinout opatření, která budou teroristickým útokům předcházet, účinně na ně reagovat a minimalizovat jejich dopady.

Z výše uvedeného vyplývá, proč se teroristé soustředí na tento typ cílů. Po celou otevírací dobu či v určitých hodinách, které jsou snadno odpozorovatelné, se zde pohybuje veliké množství lidí, čímž vzrůstá šance usmrtit či zranit vysoký počet osob. Tyto objekty jsou veřejně přístupné s minimální ochranou, je poměrně jednoduché se z místa stáhnout, úplná ochrana takových míst je ze své podstaty nemožná a případný dokonaný útok, ale i samotný pokus o něj vyvolává masivní mediální odezvu. Úspěšné útoky mají pak významný psychosociální dopad na celou společnost, důležitá je však i ekonomická a politická stránka dopadů.

Řešení tohoto komplexního problému nepochybně představuje výzvu pro jakýkoli stát západního stříhu, který je zodpovědný za bezpečnost svých občanů, ale také pro bezpečnostní odborníky, vlastníky a provozovatele měkkých cílů, developery, architekty a projektanty. Svou roli má také občanská společnost a samotní občané, u kterých se vše sbíhá. Není ovšem v moci státu respektive státní správy poskytnout ochranu všem měkkým cílům, proto je důležité, aby se samotné měkké cíle věnovaly své bezpečnosti, což je mnohdy i žádoucí, neboť samotné objekty znají své prostředí a mohou poskytnout personál a finanční prostředky [38]. Stát by měl tyto aktivity zastřešovat, podporovat, poskytovat

odborné poradenství a kurzy bezpečnostním manažerům, vytvářet prostředí, které propojí všechny důležité hráče a umožní otevřenou diskusi a výměnu příkladů dobré praxe. Neexistuje jedno řešení, neboť každý objekt, každé místo se liší svými charakteristikami a potřebami, přesto existují standardizovaná opatření aplikovatelná na jednotlivé typy měkkých cílů. Při vytváření ochranných opatření musíme mít na paměti proporcionalitu hrozby a ochranných řešení a dále proporcionalitu ochranných opatření a finančních nákladů na ně. V zájmu je nenarušit místo, nesnížit jeho atraktivitu, příjemnou atmosféru a neklást jakékoli překážky těm, kterým je místo primárně určeno. Zároveň je cílem posílit bezpečnost takového místa, a to i viditelným způsobem, abychom dokázali odradit případné útočníky.

Významnou roli hrají soukromé bezpečnostní služby, které jsou majiteli či provozovateli soft targets najímány, aby zajistily bezpečnost místa a předcházely kriminálním činům. Pracovníci těchto agentur by měli dobře znát své pracoviště, rozpoznat nestandardní situaci a účinně na ni reagovat, než se dostaví složky IZS. Nicméně v současné době nejsou na tyto pracovníky kladeny žádné nároky a ve své podstatě se řadí k bezbrannému civilnímu obyvatelstvu. Čekají, až dorazí policie.

Bezpečnostní agentury mají na své pracovníky nízké anebo žádné nároky, neboť se snaží minimalizovat své náklady a maximalizovat svůj zisk. Současný stav a úroveň soukromých bezpečnostních složek je znepokojivý a tento sektor služeb stále čeká na svou transformaci. Jistě by pomohlo, kdybychom se dočkali zákona, který by upravoval působnost soukromých bezpečnostních složek, požadavky na pracovníky, formu spolupráce se státní správou a složkami IZS. Funkční a na trendy reagující soukromý bezpečnostní sektor by nepochybně přispěl k posílení bezpečnosti v České republice. Právě tato sféra má prostředky a flexibilitu vývoj bezpečnostního prostředí sledovat a přicházet s inovativními návrhy. Mohla by plnit funkci jakéhosi trendy bezpečnostního lakmusového papírku. Zákon o soukromém bezpečnostním sektoru je na stole poslanců již 25 let a koncem roku 2016 prošel v Poslanecké sněmovně prvním čtením. Česká republika je jednou z mála ze zemí, která takový zákon nemá [80].

2.7 Příklady dobré praxe z Velké Británie

Hrozba teroristického útoku ve Velké Británii je podle MI5 vážná, což nepochybně vyplývá z posledního útoku, který se odehrál na evropské půdě v březnu 2017. Velká Británie má s tímto druhem ohrožení bohaté zkušenosti již od počátků 20. století, neboť na anglickém území operuje teroristická nacionalistická skupina IRA. Nicméně Anglii hrozí útoky i ze strany islámských teroristů. Připomeňme si výsledky zprávy Europolu za rok 2015, kdy polovina pokusů o útok se odehrála právě ve Velké Británii. Není třeba připomínat hroživé útoky na londýnské metro v roce 2006 a další dva v roce 2017. Tyto okolnosti Velkou Británii donutily se bránit a na tuto hrozbu účinně reagovat.

Byla vytvořena instituce, která spadá pod ekvivalent českého Ministerstva vnitra, Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva spravedlnosti – Národní bezpečnostní kancelář pro boj s terorismem. Jejím posláním je bojovat s terorismem, informovat občany o aktivitách a krocích anglické vlády, shromažďovat informace o terorismu, poskytovat rady, jak se chránit a jak reagovat v případě teroristického útoku, a v neposlední řadě také zapojit obyvatele do boje s terorismem. Tato kancelář vypracovala celou řadu dokumentů, projektů a kampaní, které cílí na zvýšení bezpečnosti osob, ale i objektů či míst s vysokou koncentrací osob a také na boj s terorismem. Projekty lze dělit na ochranu a svépomoc pro jednotlivce a na projekty, které se zabývají posílením ochrany celých objektů, firem či organizací. Oba typy projektů kladou důraz na informovanost a aktivní roli občanů, spolupráci s místními komunitami, uživateli měkkých cílů a institucemi, které nesou odpovědnost za boj s terorismem a ochranou míst s vysokou koncentrací osob.

Kancelář vydala tři základní dokumenty obecné povahy, kde poskytuje ucelené informace o zvýšení ochrany měkkých cílů. K dispozici jsou informace týkající se zakomponování opatření již od počátku projektu, jaké volit materiály, jak řešit okolí projektu z hlediska architektury a plánování. Najdeme ale také informace o ochraně míst v historické zástavbě. Další, více specifické dokumenty týkající se jednotlivých ekonomik poskytují praktické rady provozovatelům těchto podniků. Jak postupovat před otevřením podniku, na co se soustředit při bezpečnostním prohledávání místa za účelem odhalení podezřelých

předmětů apod., jak se chovat v jeho plném provozu a co dělat po zavírací době. Seznam těchto dokumentů, které lze zdarma stáhnout online, je následující:

- Ochrana měkkých cílů: projektové a technické otázky.
- Místa s vysokou koncentrací osob: systém plánování a boj s terorismem.
- Protiteroristická ochranná bezpečnostní opatření pro Váš business mimo Velkou Británii.

Dále vydala doporučení pro jednotlivé sektory ekonomiky:

- Protiteroristická ochranná opatření pro bary, restaurační zařízení a kluby;
- Bezpečnostní rady pro bary, restaurační zařízení a kluby;
- Protiteroristická ochranná opatření pro kina a divadla;
- Protiteroristická ochranná opatření pro komerční centra;
- Protiteroristická ochranná opatření pro vzdělávací instituce;
- Protiteroristická ochranná opatření pro zdravotnictví;
- Protiteroristická ochranná opatření pro hotely a restaurace;
- Protiteroristická ochranná opatření pro významné či velké události;
- Protiteroristická ochranná opatření pro místa víry;
- Protiteroristická ochranná opatření pro stadiony a arény;
- Protiteroristická ochranná opatření pro turistické atrakce.

A doporučení pro jednotlivé druhy dopravy:

- Bezpečnostní informace pro vlakovou dopravu;
- Bezpečnostní informace pro leteckou dopravu;
- Bezpečnostní opatření pro námořní dopravu;
- Protiteroristická opatření pro letiště a letecké základny [81].

Za povšimnutí také stojí průvodce zpracovaný Královským institutem britských architektů, který se věnuje protiteroristickým opatřením v městském prostředí. Průvodce je určen profesionálům, kteří navrhují nové velké projekty a místa, kde se setkává velké množství osob. Jeho posláním je, aby tito lidé byli informováni o protiteroristických opatřeních a dokázali je aplikovat již při samotném zrodu projektu. Průvodce pracuje s případovými

studiemi budov ve Velké Británii, kde ukazuje, jakými způsoby je možné vytvářet otevřené a příjemné prostory, které jsou zároveň bezpečné. Průvodce se zaměřuje na různé cesty snížení zranitelnosti vůči teroristické hrozbě, kterými jsou fyzická, technická a procedurální ochranná opatření, omezení škod pomocí používání vhodných materiálů např. odolných vůči výbuchu či neprůstřelné sklo. Bere v úvahu bezpečnost obecné povahy jako například vjezd automobilů, úpravu okolní krajiny a evakuace v případě požáru.

Jedinečné partnerství britské Home Office a Královského institutu umožňuje setkávání členů vlády a vládních agentur, uživatelů těchto míst a projektantů za účelem diskuse, jaký má tato strategie vliv na přístup k bezpečnosti a odolnost [82].

Ochrana míst s vysokou koncentrací osob: Projektové a technické otázky

Tento dokument představuje základního průvodce, který poskytuje protiteroristická bezpečnostní opatření každému, kdo je nějakým způsobem zapojený do procesu plánování, navrhování a rozvíjení v oblasti stavebnictví a projektování budov. Cílovou skupinou jsou tedy architekti, projektanti, lidé zapojení do rozvoje a plánování měst, poradci v oblasti protiteroristických opatřeních, dále ti, kteří jsou zodpovědní za řízení a údržbu veřejných míst v kontextu rozvoje těchto oblastí. Tento průvodce poskytuje praktické rady, jak nejlépe zahrnout bezpečnostní opatření do nově vznikajících projektů při zachování kvalitního vzhledu. Dále čtenáři objasní propojení protiteroristických opatření s prevencí kriminality a s městským prostředím, čímž by se měla snížit zranitelnost měkkého cíle. Je však třeba zdůraznit, že tento dokument se zejména týká míst, která teprve vznikají, a pointou je, aby ochranná opatření byla do projektu implementována hned od samého počátku. Tento přístup je velice výhodný i z ekonomického hlediska.

Dokument vydefinoval několik urbanistických principů, které je dobré skloubit s protiteroristickými opatřeními. Míra ochrany a opatření by neměla být nadsazená a místo by mělo pořád zůstat originální a atraktivní pro návštěvníky a uživatele při zachování bezpečnosti a zabezpečení proti některým druhům teroristických hrozeb. Vždy je potřeba pracovat se specifiky těchto míst a využívat je ve svůj vlastní prospěch. Výsledkem pak je kombinace standardizovaných prvků, neviditelných začleněných komponent týkajících se řízení dopravy či úpravy okolních ulic za pomoci autobusových zastávek, pouličních lamp, laviček, stojanů na kola či prvky, které jsou na místo záměrně umístěné, například

pouliční umění. Přítomnost takových prvků může zabránit vjezdu nepřátelského vozidla, zároveň neruší otevřenost a příjemnost místa [57].

Typická protiteroristická opatření se týkají šesti klíčových oblastí:

- vyšší odolnost budovy proti výbuchu;
- lepší správa budov;
- screening;
- řízení dopravy a snížení možnosti vjezdu nepřátelského vozidla;
- lepší dohled nad dopravou;
- kvalitní dozor nad místem.

Rozhodně se vyplatí tato opatření brát v potaz hned na začátku a do projektu je včlenit, a to nejen z ekonomického hlediska, ale také estetického, neboť ochranné prvky splývají s prostředím a nikterak jej neruší, a především funkčního, neboť opatření v tomto případě doplňují přirozené vlastnosti budovy. Aplikace těchto opatření navíc přináší i další benefity, například napomáhá předcházet kriminalitě. Zároveň je třeba posoudit riziko a opatření tomu přizpůsobit. Náklady na ně by pak měly nést ti, kteří z takových opatření mají užitek.

Odolnost vůči výbuchu

- Externí bariéry nebo posílený perimetr, které mohou zabránit útokům za pomoci vozidla, ať již výbušným zařízením ve vozidle či záměrným útokem na návštěvníky.
- Použití takových materiálů, které se v případě výbuchu nebudou tříštit, včetně výbuchu odolného skla a konstrukce budovy zabraňující kolapsu.
- Instalace dveří a zámků odolných proti vniku ozbrojených vetřelců, odolné podlahy a fasády, které poskytnou úkryt lidem, kteří se octnou na místě útoku aktivním střelcem.

Lepší správa budovy

- Organizace vstupů tak, aby odolaly nepřátelskému vniknutí.
- Oddělení systémů topení, klimatizace a ventilace od míst vstupu, umístění místností určených pro přebírání zásilek a pošty od míst, kde se pohybují lidé.

- Systém pro cirkulaci vzduchu by měl být umístěn bezpečně nad úroveň prvního patra.
- Sklad s nebezpečným materiálem by měl být umístěn v bezpečné vzdálenosti od hlavní budovy.
- Měl by být instalován komunikační systém, který by v případě útoku umožňoval komunikovat s lidmi uvězněnými v budově s útočníky.

Řízení dopravy

- Opatření omezující vjezd neznámého vozidla do budovy či do její blízkosti.
- Opatření omezující rychlost vozidel blížících se k místu.

Lepší dohled

- Přehlednost v okolí budovy.
- Absence nerovností na fasádě v podobě prohlubní či výčnělků.
- Přehledné uspořádání ulic.
- Eliminace míst, kam by bylo možné cokoli schovat v blízkosti budovy.
- Kamerový systém umožňující formální dohled.
- Orientace budovy k dalším, veřejně navštěvovaným místům za účelem neformálního dohledu těmi, kteří místo navštěvují či se pohybují v jeho okolí.
- Dobře zorganizovaná místa vstupu a recepce, díky čemuž je zabráněno nepovšimnutého vniku vetřelce do budovy. To by rovněž mělo vetřelce odradit od realizace dalších aktivit.

Lepší kontrola a screening

- Poskytnutí dostatečného prostoru k prohledání a kontrole vozidel, pokud to situace vyžaduje.
- Poskytnutí dostatečného prostoru k prohledání a kontrole osob, pokud to situace vyžaduje.
- Na rizikových místech by měla být kontrolována pošta a dodávky zboží [57].

Kampaň ACT – Action Counters Terrorisms

Tato kampaň se v co největší míře snaží zapojit běžné obyvatele a vyzývá je, aby hlásili cokoli podezřelého, nevhodného či nebezpečný obsah internetu a nebáli se, že marní čas policie nebo že někoho dostanou do potíží. Veřejnost již nyní přispívá třetině vyšetřovaných případů souvisejících s tímto druhem extrémního násilí. Jedná se o novou kampaň, jejíž název lze přeložit jako akcí proti terorismu. Poselství občanům je poměrně jednoduché a jasné. „*Neboj se, neotálej, prostě jednej*“ [83].

Projekt Argus

Tento projekt je určen pro provozovatele a majitele maloobchodů, hotelů, nočních ekonomik, zdravotnických center, stadionů a dalších míst s vysokou koncentrací osob. Účast na seminářích by měla vést k pochopení hrozby terorismu a jednoduchých bezpečnostních opatření, která povedou k ochraně organizace. Účastníci těchto kurzů jsou žádáni, aby vyhodnotili připravenost svých podniků pomocí simulovaných multimediálních scénářů. To pak vede k identifikaci opatření pro předcházení, zvládnutí teroristického útoku a obnovení organizace po něm. Projekt Argus míří na snížení zranitelnosti pomocí cvičení a připravenosti. Všechna cvičení zahrnují scénář aktivního střelce, jsou zdarma, trvají zhruba tři hodiny a vyžadují aktivní účast. K dispozici jsou pracovníci záchranné služby a místní samosprávy, aby zodpověděli případné dotazy [84].

Projekt Griffin

Motto tohoto projektu zní: „*Chraň sebe, svůj personál, svůj business a svou komunitu*“. Projekt cílí na hlubší pochopení hrozby terorismu ve Velké Británii, vzdělávání jednotlivců, jak se mají chovat v případě, kdy se stanou součástí útoku nebo události vedoucí k plánování útoku, jak rozpoznat podezřelé aktivity a kam je hlásit. Tyto kurzy jsou vedeny zkušeným policistou, který poskytuje celou řadu rad o protiteroristických metodách. Griffin se dělí do několika tréninkových modulů: Současná hrozba, útoky střelnou zbraní, nepřátelský průzkum, metody útoků, drony, bomby, reakce na podezřelé předměty, vytváření sociálních sítí, kyberterorismus, hrozba útoku pomocí pošty, vnitřní hrozba a národní extremismus. Každý zaměstnanec, který projde nějakým modulem, obdrží certifikát, což umožňuje zaměstnavatelům monitorovat a evidovat progres každého zaměstnance v této oblasti [85].

Stay safe film

Policie natočila krátké video, které se jmenuje „Zůstaň v bezpečí: Útoky se střelnou zbraní“. Film ukazuje tři možnosti reakce, dojde-li na nejhorší, a je prokázáno, že pokud se ti, kteří se octnou v takové situaci, řídí těmito radami, mají vysokou šanci přežít. Film poskytuje jednoduché rady a instrukce, co dělat. První radou je utéct a doplňuje, jak a kam. Pokud není možné utéct, je nutné se schovat, opět s doplňujícími informacemi kam se schovat a co dál dělat. Dále je nutné o útoku informovat, ve videu je návod koho, jak a co přesně sdělit. Poslední část připravuje jedince na zákrok policie a dává rady, jak by se jedinec měl při zásahu chovat [86]. Film by mohl být přirovnán k instruktážnímu bezpečnostnímu videu v letadlech. Policie samozřejmě nemá v úmyslu kohokoli děsit a upozorňuje, že takový druh události je naprosto výjimečný, nicméně pokud k útoku aktivním střelcem dojde, je dobré vědět, jak sobě a ostatním zachránit život.

Aplikace citizen AID

Tato aplikace představuje naprostou novinku, neboť byla spuštěna v lednu 2017 a jejím cílem je pomoci občanovi bezpečně reagovat na nějakou krizovou situaci, efektivně předat zprávu záchranným službám a umět rozpoznat zraněné, na nichž je třeba provést úkony zachraňující život. Na této aplikaci spolupracovali civilní a vojenští lékaři, mající zkušenost se zraněními způsobenými výbuchy či střelnou zbraní, za účelem pomoci druhému, než na místo přijedou profesionálové. Tyto druhy zranění vyžadují velice rychlou reakci ze strany záchránce, díky níž lze předejít smrti například vykrvácením. Rovněž je nutné brát v potaz vysoký počet zraněných osob. Dalším faktorem je fakt, že v případě takových krizových situací je nejdůležitější bezpečnost široké veřejnosti, ošetření zraněných je sekundární. Tako aplikace, umožňuje svému uživateli pomoci sobě, svým blízkým, přátelům či širší komunitě, než dorazí pomoc. Aplikace je primárně určena pro chytré mobilní telefony, bude však k dostání také papírová kapesní verze [87].

Průvodce rozpoznávání teroristické hrozby

Průvodce funguje jako komunikační nástroj s veřejností. Popisuje jak rozpoznat teroristickou hrozbu a jak se v konkrétních případech chovat. Jak chránit sebe, zároveň detekovat podezřelé chování, osoby či předměty a ihned o takové skutečnosti informovat policii. V průvodci lze najít návod pro veřejnost, ale i doporučenou reakci pro zaměstnance

v případě nálezu podezřelého předmětu, návod na manipulaci s poštou, co dělat v případě oznámení umístění bomby či nástražného výbušného zařízení v autě, zamezení vjezdu nepřátelského vozidla, vhodná reakce na sebevražedný útok, odpověď na hrozbu použití chemických, biologických a radiologických zbraní, vnitřní hrozbu v podobě zaměstnance, hrozbu kybernetického útoku, průvodce pro firmy, které operují či pronajímají nákladní vozidla [88].

3 Cíle práce

Primárním cílem práce je zmapování systému ochrany míst s vysokou koncentrací osob v České republice v porovnání s Velkou Británií. Za tímto účelem jsem provedla analýzu vládních dokumentů, které se týkají ochrany měkkých cílů, dále příkladů dobré praxe v České republice ve státní a soukromé sféře a také přístup k této problematice ve Velké Británii. Podmínkou je, aby jednotlivé příklady mohly být aplikovány v českých realitách.

Mezi další dílčí cíle patří ucelený přehled politických a právních protiteroristických nástrojů používaných Evropskou unií a Českou republikou na základě zkoumání celé řady unijních bezpečnostních dokumentů. Výše uvedené informace by měly poskytovat pevný základ pro další, nejdůležitější cíl práce, kterým je SWOT analýza celého systému ochrany měkkých cílů v České republice. Tato strategická analýza mi pak dále umožní vyvinout praktická doporučení pro posílení a zlepšení systému ochrany měkkých cílů.

V obecnější rovině bych si přála, aby práce posloužila jako odrazový můstek pro další aktivity spojené s tímto aktuálním palčivým tématem, například v podobě konferencí, studií, workshopů či projektů financovaných Evropskou unií.

4 Metodika práce

Na absolventské práci jsem začala pracovat v srpnu 2016. Tato počáteční fáze byla věnována tvorbě struktury práce, fakticky jejímu budoucímu obsahu a zúžení témat, kterým se má věnovat, aby se držela v mezích definovaných cílů. Dále jsem se věnovala hledání zdrojů vhodných pro použití v práci. Zde je nutné podotknout, že minimálně třetina zdrojů byla čerpána ze zahraničí. Tyto texty jsem svépomocí překládala z anglického jazyka. Rovněž jsem si nechala zpracovat rešerši v knihovně ČVUT.

V další fázi jsem intenzivně pracovala s textem a provedla obsahovou analýzu textu, interpretaci analýzy, deskripci a generalizaci či syntézu poznatků. V této fázi se začaly rodit první kapitoly diplomové práce, které představují definici pojmu terorismu a protiteroristické nástroje EU. Podobně jsem postupovala i v případě deskripce současného stavu boje s terorismem a ochrany měkkých cílů v České republice. Zde bych ovšem ráda doplnila, že jsem oslovila celou řadu státních i soukromých institucí za účelem doplnění informací z obsahové analýzy textu. Nejdříve jsem žádala o schůzku za účelem provedení řízeného rozhovoru. Bohužel mi bylo řečeno, že pracovníci těchto institucí nemají čas na schůzky podobného typu. Bylo mi ovšem přislíbeno, že otázky zodpoví ve formě dotazníku. Proto jsem připravila sadu dotazů uzpůsobených pro každou instituci, které jsem před odesláním konzultovala s vedoucím práce a také s konzultantem práce. Dotazníky byly odeslány na Bezpečnostní odbor Ministerstva vnitra, Institut plánování a rozvoje hl. města Prahy a odbor Krizového řízení Prahy 7. Nicméně jsem obdržela velice stručnou odpověď pouze z Institutu plánování a rozvoje hl. města Prahy, ze které lze i tak ovšem vyvodit, jak tato instituce k problematice přistupuje.

V průběhu tvorby práce jsem se pravidelně setkávala s vedoucím práce, ale také konzultantem, který má s ochranou měkkých cílů bohaté zkušenosti z praxe. Dále jsem se setkala s pracovníkem odboru Ochrany obyvatelstva GŘ HZS České republiky, abych zjistila více o projektech realizovaných v gesci HZS na ochranu měkkých cílů. Všechna tato setkání mi vždy otevřela nové obzory. Poslední metodou je SWOT analýza, tedy strategická manažerská analýza, která zhodnotila přístup České republiky k ochraně měkkých cílů v porovnání s Velkou Británií, která má na tomto poli bohaté zkušenosti.

Vyhodnotila jsem silné a slabé stránky, hrozby a příležitosti systému ochrany měkkých cílů a každou z těchto položek ohodnotila na pětistupňové škále a přisoudila jim váhu v každé kategorii. Dále jsem matici vyhodnotila v excelové tabulce, díky čemuž jsem získala kvantitativní vyjádření SWOT analýzy. Na základě interpretace této analýzy jsem vypracovala doporučení pro zefektivnění ochrany měkkých cílů na národní úrovni.

5 Výsledky

5.1 SWOT analýza

SWOT analýza patří mezi základní strategické analýzy umožňující zhodnotit vnitřní a vnější faktory, které mají vliv na úspěšnost organizace či nějakého záměru. Používá se zejména pro dlouhodobé plánování. SWOT je zkratka z anglického originálu: Strengths – silné stránky, Weaknesses – slabé stránky, Opportunities – příležitosti, Threats – hrozby. Silné a slabé stránky hodnotí stav na vnitřní úrovni organizace či systému (vnitřní faktory), příležitosti a hrozby se zaměřují na vnější úroveň (vnější faktory). Identifikované faktory jsou následně ohodnoceny na číselné škále dle závažnosti a důležitosti jednotlivých prvků matice. Díky tomuto postupu lze SWOT analýzu kvantitativně vyjádřit a dle výsledků posoudit celkový stav posuzované problematiky. Na tomto základě je pak možné identifikovat nejpálčivější problémy a pro ně pak hledat řešení. Zde bych ovšem ráda zmínila, že hodnocení je čistě subjektivní věc. Abych subjektivitu zmírnila, na hodnocení jsem spolupracovala s vedoucím práce.

Při SWOT analýze je vždy důležité mít jasné a konkrétní zadání. Struktura, její provedení a obsah formulujeme s ohledem na její účel [89, str. 45]. Cílem SWOT analýzy v této diplomové práci je určit silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby systému ochrany měkkých cílů v ČR na základě informací obsažených v kapitole Současný stav. Analýza se bude dotýkat zejména následujících oblastí: spolupráce jednotlivých státních aktérů a provozovatelů měkkých cílů, legislativního rámce a jiných strategických, koncepčních či poradních dokumentů ochrany měkkých cílů, zapojení občanů do reakce na případný teroristický útok, propojení ochrany měkkých cílů s architekturou a územním plánováním, komunikační a mediální strategie státu v souvislosti s ochranou měkkých cílů.

Výše uvedené okruhy přirozeně vyplynuly z analýzy textu, a to zejména v porovnání s příklady dobré praxe Velké Británie. Spolupráce mezi jednotlivými subjekty je klíčová, neboť stát není schopen ochránit všechny měkké cíle a na druhou stranu měkké cíle nedisponují potřebnou metodologií a zkušenostmi. Stát plní úkoly ochrany obyvatelstva a krizového řízení v rámci veřejné správy, která má absolutní vazbu na právní řád. Orgány

krizového řízení mohou konat jen to, co jim povoluje zákon. V opačném případě provozovatelé měkkých cílů realizují různá opatření a pilotní projekty na dobrovolné bázi. Reakce občanů na útoky a sebeochrana je opět velice důležitá, neboť zvyšuje možnost přežití co největšího počtu osob. Propojení architektury a územního rozvoje s ochranou měkkých cílů se vyznačuje holistickým a předem promyšleným přístupem k ochraně těchto zranitelných míst. Obratná komunikace a informovanost hraje klíčovou roli. Občané by měli znát povahu dnešních hrozeb, aktivity státu, které hrozby eliminují, měli by mít možnost zapojit se do různých projektů, zkrátka sledovat dění a nespoléhat se na to, že „mně se nic takového stát nemůže či, že stát mě ochrání.“

5.2 Matice SWOT analýzy

Vnitřní úroveň	Silné stránky	Slabé stránky	
	Existence celé řady vládních dokumentů, které vytváří rámec a doporučení pro boj s terorismem. Lze je považovat za základní strategické a koncepční dokumenty.	Nedostatečná spolupráce mezi státním a soukromým sektorem v oblasti ochrany měkkých cílů.	
	Vznik a vývoj nových dokumentů, které vytváří rámec a doporučení pro ochranu měkkých cílů, na jejichž základě pak bude možné vytvářet další, více detailnější doporučení a koncepce.	Absence legislativy, která by provozovatelům nařizovala povinnosti směrem k ochraně měkkých cílů.	
	Memorandum o spolupráci mezi MV ČR, Židovskou obcí a PČR, jehož výsledky bude možné implementovat na další cíle.	Současný legislativní rámec nereflektuje moderní nástroje, které lze využít pro ochranu měkkých cílů – např. systém na rozpoznávání tváří.	
	Pilotní projekt HZS ČR, OC Černý Most a OC Chodov, jehož výsledky bude možné implementovat na další cíle.	Nefunkční a nekvalitní soukromý sektor bezpečnostních služeb, absence zákona, který by jej upravoval.	
	Pilotní projekt Jihočeského kraje, jehož výsledky bude možné implementovat na další cíle.	Neochota majitelů a provozovatelů měkkých cílů zvyšovat svou bezpečnost, školit zaměstnance.	
	Zřízení Hotline pro měkké cíle pod hlavičkou PČR poskytující rady, jak zvýšit bezpečnost MC.	Nízká schopnost občanů pomoci v případě útoku sobě či rodině.	
	Spolupráce Soft Target Protection Institute a MV ČR jakožto příklad dobré praxe propojení státní a soukromé sféry.	Nekoordinované a nedostatečné vzdělávání v oblasti bezpečnosti, jak na akademické úrovni, tak na občanské.	
	Existence fungujícího systému krizového řízení a ochrany obyvatelstva.	Podceňování komunikace s veřejností, špatná a nedostatečná komunikace s veřejností ze strany MV, neatraktivní webové stránky, neefektivní využití.	
	Perfektně fungující IZS a schopnost zvládat krizové události.	Absence propojení architektury a územního plánování s ochranou měkkých cílů.	
	Funkční ochrana kritické infrastruktury.	Absence dokumentů vypracovaných orgány EU řešící bezpečnost měkkých cílů.	
	Vnější úroveň	Příležitosti	Hrozby
		Téma měkkých cílů je nyní v ČR populární, státní sféra se o ochranu aktivně zajímá.	Praha je populární turistické místo.
Analýzy předchozích útoků jakožto unikátního zdroje informací.		Zřízení Kurdského centra v Praze.	
Lze používat příklady dobré praxe ze zahraničí.		Migrační krize a z ní plynoucí rizika.	
ČR ještě nezažila svůj první útok, má prostor se na něj připravit.		Schengenský prostor, možnost volného pohybu uprchlíků, ačkoli ČR jejich příjem minimalizovala.	
Ochota politiků zlepšovat legislativní rámec.		Snižování nákladů na bezpečnost.	
Možnost využití moderních technologií.		Neochota příští politické garnitury se tématem zabývat.	
Možnost propojovat různé vzdělávací obory.		Nedokončení či neschválení potřebné legislativy k ochraně měkkých cílů.	
Možnost využití spolupráce mezi studenty a státní správou na absolventských pracích a projektech.		Stále selhávající komunikační strategie.	
Možnost využití spolupráce fakult ČVUT – architektonické fakulty a fakulty ochrany obyvatelstva.		Neochota obyvatel si připustit teroristickou hrozbu a vzdělávat se.	
Zájem soukromého sektoru se podílet na posilování bezpečnosti.		Proměňující se modus operandi útoků.	
Možnost získání finančních prostředků na ochranu měkkých cílů z EU		Sílicí odpor k EU a neochota ČR pracovat s jejími klíčovými institucemi pro boj s terorismem a sdílení informací.	
		Zavedené nástroje se osvědčí jako nefunkční.	

Obrázek 3 Matice SWOT analýzy.

Zdroj: Vlastní

Díky výše uvedené matici si lze udělat obrázek, jak si Česká republika stojí v přístupu k ochraně měkkých cílů, nicméně z výčtu nevyplývá důležitost jednotlivých položek a celkový stav celého systému, což je esenciální pro jakékoli strategické plánování a vypracování doporučení.

Matice je převedena do excelové podoby, kde v prvním sloupci je samotný prvek matice, druhý sloupec obsahuje hodnocení důležitosti jednotlivých prvků, vyjádřený následovně:

U silných stránek a příležitostí použijeme kladnou stupnici od 1 do 5.

1 = nejnižší spokojenost

5 = nejvyšší spokojenost

U slabých stránek a hrozeb použijeme zápornou stupnici od -1 do -5.

-1 = nejnižší nespokojenost

-5 = nejvyšší nespokojenost

Poslední sloupec představuje váhu, tedy důležitost každé položky v jedné ze čtyř kategorií. Součet kategorie musí být vždy roven 1, přičemž vyšší číslo vždy představuje vyšší důležitost.

Následný krok spočívá ve vynásobení hodnocení a váhy u každé položky. Pak jednotlivá čísla v každé kategorii sečteme do posledního sloupce. Sečteme interní část SWOT analýzy, poté tu externí, a nakonec vypočítáme bilanci tak, že odečteme interní část od té externí [90,91].

Konečné číslo pak vypovídá o celkovém stavu. Pokud dostaneme pozitivní hodnotu, stav je uspokojivý, nicméně zde pořád existuje prostor ke zlepšení. Jsme-li na nule, je třeba zapracovat na zlepšení. Záporný výsledek představuje velice neuspokojivé výsledky a indikuje velké mezery, na kterých je nutné začít ihned pracovat.

5.3 Kvantitativní vyjádření SWOT analýzy

Tabulka 6 Kvantitativní vyjádření SWOT analýzy – silné stránky.

Silné stránky	Hodnocení	Váha	Výsledek
Existence dokumentů a legislativy zabývající se terorismem a měkkými cíli	2	0,05	0,10
Vývoj dokumentů a legislativy týkající se terorismu a měkkých cílů	3	0,15	0,45
Memorandum o spolupráci	3	0,1	0,30
Pilotní projekt HZS ČR	3	0,15	0,45
Pilotní projekt Jihočeského kraje	3	0,1	0,30
Zřízení Hotline	4	0,15	0,6
Spolupráce Soft Target Protection Institute a MV ČR	2	0,05	0,10
Existence fungujícího systému krizového řízení	4	0,05	0,20
Vysoce funkční IZS	5	0,15	0,75
Funkční ochrana KI	3	0,05	0,15
Výsledek celkem – silné stránky			3,4

Zdroj: vlastní

Tabulka 7 Kvantitativní vyjádření SWOT analýzy – slabé stránky.

Slabé stránky	Hodnocení	Váha	Výsledek
Nedostatečná spolupráce mezi státním a soukromým sektorem	-4	0,15	-0,6
Absence legislativy ve vztahu k provozovatelům či majitelům měkkých cílů	-5	0,15	-0,75
Legislativa nerefluktující moderní komunikační nástroje	-3	0,05	-0,15
Nefunkční a nekvalitní soukromý bezpečnostní sektor, absence zákona	-4	0,1	-0,6
Neochota majitelů a provozovatelů měkkých cílů zvyšovat svou bezpečnost, školit zaměstnance	-4	0,15	-0,6
Nízká schopnost občanů si pomoci při teroristickém útoku	-3	0,05	-0,15
Nekoordinované a nedostačující vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a terorismu	-3	0,05	-0,15
Nedostatečná komunikace s veřejností	-2	0,05	-0,1
Absence propojení architektury a územního plánování s ochranou měkkých cílů	-4	0,1	-0,6
Absence dokumentů EU řešící problematiku měkkých cílů	-3	0,05	-0,15
Bezpečnostní komunita nemá s teroristickými útoky zkušenost	-3	0,1	0,45
Výsledek celkem – slabé stránky			-3,85

Zdroj: vlastní

Tabulka 8 Kvantitativní vyjádření SWOT analýzy – příležitosti.

Příležitosti	Hodnocení	Váha	Výsledek
Téma měkkých cílů je nyní populární	3	0,1	0,3
Analýzy předchozích útoků	4	0,17	0,68
Existující příklady dobré praxe ze zahraničí	4	0,17	0,68
ČR má čas se připravit	2	0,05	0,1
Ochota politiků zabývat se legislativou týkající se terorismu a měkkých cílů	3	0,15	0,45
Možnost využití moderních technologií	3	0,05	0,15
Možnost propojení různých vzdělávacích oborů	2	0,04	0,08
Možnost využití spolupráce mezi studenty a státní správou	2	0,02	0,04
Spolupráce mezi katedrami ČVUT	2	0,05	0,1
Zájem soukromého sektoru	4	0,15	0,6
Možnost získání finančních prostředků z EU	2	0,05	0,1
Výsledek celkem – příležitosti			3,28

Zdroj: vlastní

Tabulka 9 Kvantitativní vyjádření SWOT analýzy – hrozby.

Hrozby	Hodnocení	Váha	Výsledek
Praha jako populární turistické místo	-3	0,02	-0,06
Kurdské centrum v Praze	-1	0,01	-0,01
Migrační krize	-3	0,01	-0,03
Schengenský prostor	-3	0,01	-0,03
Snižování nákladů na bezpečnost	-4	0,15	-0,60
Změna politické garnitury a její neochoty se tématem zabývat	-4	0,15	-0,60
Nedokončení nebo neschválení patřičné legislativy úkolující provozovatele měkkých cílů	-5	0,2	-1,00
Stále selhávající komunikace ze strany MV	-3	0,15	-0,45
Neochota obyvatel si připustit hrozbu a vzdělávat se	-2	0,05	-0,10
Proměňující se modus operandi	-3	0,15	-0,45
Sílicí odpor k EU a neochota spolupracovat	-3	0,1	-0,30
Výsledek celkem – hrozby			-3,63

Zdroj: vlastní

Tabulka 10 Kvantitativní vyjádření SWOT analýzy – výsledná bilance.

Úroveň	Bilance	Výsledek
Interní	Silné a slabé stránky	-0,45
Externí	Příležitosti a hrozby	-0,35
Výsledná bilance		-0,1

Zdroj: vlastní

Záporná čísla SWOT analýzy indikují, že systém ochrany měkkých cílů v České republice není v dobrém stavu a je nutné se jím okamžitě zabývat, pokud chceme ochranu měkkých cílů posílit. Jednotlivé prvky nám ukazují, že ČR podnikla či podniká kroky, lépe řečeno krůčky směrem k posílení ochrany. Výše uvedené projekty ze státní i soukromé sféry a zkušenosti ze zahraničí nám mohou poskytnout inspiraci a návod, jak k měkkým cílům systémově přistupovat a ochránit je na národní úrovni.

Na základě SWOT analýzy a jejích výsledků předkládám doporučení k posílení měkkých cílů v ČR, tak aby se dalo hovořit o určité metodologii, kterou lze uplatnit na vytipované měkké cíle kdekoli v ČR při zachování specifik každého místa. Je zřejmé, že změn lze dosáhnout jen na vnitřní úrovni, tedy eliminovat slabé stránky a stále posilovat ty silné. Vnější faktory, tedy hrozby a příležitosti, nejsme schopni ovlivnit.

5.4 Doporučení pro zefektivnění ochrany měkkých cílů v České republice

1. Je třeba co nejdříve vypracovat a schválit účinnou legislativu upravující povinnosti majitelů či provozovatelů měkkých cílů. V současné době tito uživatelé nemají jakékoli povinnosti v oblasti ochrany míst s vysokou koncentrací osob. V Koncepci ochrany obyvatelstva lze najít návrhy, které lze uplatnit a v potřebné legislativě využít. Majitelé či provozovatelé k věci nepřístupují zodpovědně, o dobrovolnosti se nedá hovořit, proto je nutné věc řešit zákonem.

2. Bylo by více než vhodné schválit legislativu upravující soukromý bezpečnostní sektor. Soukromý sektor je pro ochranu měkkých cílů významný, nicméně současný právní rámec soukromé služby nijak neřeší a požadavky na ně jsou poměrně tristní. Zároveň je nutné tyto pracovníky soukromých služeb vyškolit v oblasti terorismu, ideálně metodami používanými v zahraničí. Kupříkladu kurz na odhalování podezřelého chování, odhadování výrazu tváře apod. Spolupráce s Izraelem či Velkou Británií by mohla přinést zajímavé výsledky.

3. Za velký problém považují nedostatečné vzdělávání v oblasti sebeochrany, první pomoci, chování při teroristickém útoku jak na školách, tak u dospělých jedinců. Při útoku hrozí četná zranění způsobená panikou. Proto by bylo dobré zpracovat strategii, jak v oblasti vzdělávání postupovat a tu také implementovat. V první vlně to mohou být kupříkladu různé dobrovolné kurzy pořádané městskou částí, městem a obcí. Již dlouhou dobu se hovoří o znovuzavedení jakési formy branné výchovy do škol. S tím, nelze než souhlasit. Důležitou roli může sehrát neziskový sektor, který by měl být součástí vzdělávacích programů – Červený kříž, ADRA, vybrané ostatní složky IZS.

4. S výše uvedeným úzce souvisí komunikace s občany. Je třeba široké veřejnosti vysvětlit, jaká je bezpečnostní situace, co jí hrozí, co se od občanů očekává, jak jim stát může pomoci a podpořit je. Samostatnou kapitolu představuje komunikace v době krize. Na druhou stranu účinná komunikační strategie také může pomoci prohlubovat důvěru ve stát jako nositele bezpečnosti. Ministerstvo vnitra a další aktéři (policie, HZS, ZZS) ve spolupráci s experty by měli vyvinout PR a komunikační strategii, zlepšit respektive atraktivitu své webové stránky. Zapojeny by mohly být neziskové organizace, které mají

více prostoru se takové činnosti věnovat, nikoli však finanční prostředky. Opět jako inspirace mohou posloužit příklady dobré praxe z Velké Británie – film, aplikace, webové stránky s návody, newslettery apod., či Izraele, kde existuje celá síť pouličních informátorů, lidé pracující v obchodech, restauracích atd., kteří okamžitě informují policii, spatří-li cokoli podezřelého. Doporučuji vytvoření partnerství mezi státem a občany minimálně v oblasti ochrany proti teroristickým útokům dle britského modelu.

5. Propojení státního a soukromého sektoru v oblasti ochrany měkkých cílů, opět je třeba budovat partnerství a důvěru. Britské projekty Argus a Griffin by mohly být dobrým startem. Doporučuji vypracovat sérii seminářů s různými tematickými okruhy pro majitele/provozovatele měkkých cílů. Možnost se zúčastnit by však měli mít i běžní občané. Jednotlivé semináře mohou vést jednotlivé složky IZS. Je třeba semináře udělat atraktivními, udělat jim reklamu, připravit dobrou komunikační strategii, motivovat potenciální účastníky, tak jak zmiňuji v předchozích bodech (např. vydáváním certifikátů).

6. Ochranu měkkých cílů je nutné brát v potaz již při projektování staveb a budov, územním plánováním města a urbanistickém rozvoji, proto by mělo dojít k propojení těchto, na první pohled nesouvisejících oborů. Věc se dá řešit poměrně elegantně, je-li brána v potaz hned od počátku stavebního projektu. Například, pokud jsou někde v okolí měkkého cíle prováděny nějaké stavební či terénní úpravy, je dobré zvážit, zda není možné takový zásah využít k ochraně budovy, náměstí apod. Dále doporučuji vypracování společného projektu v rámci ČVUT, které oba obory vyučuje. Mohl by vzniknout pilotní projekt, v jehož rámci by bylo možné vyvinout další aktivity, například ve spolupráci s Českou komorou architektů. V rámci historické zástavby a ochrany měkkých cílů je třeba kontaktovat památkáře.

7. Evropská komise do tohoto okamžiku nevyčlenila finanční prostředky na ochranu měkkých cílů a tématu se nevěnuje. Doporučuji tedy Evropskou komisi a Evropský parlament na tuto skutečnost upozornit navržením pilotního projektu. To vyžaduje jistou znalost pravidel Evropského parlamentu a práce europoslanců. Pokud by byl pilotní projekt schválen, Evropská komise by vyčlenila finanční prostředky a distribuovala by je prostřednictvím grantů či tendrů.

8. Navrhuji posilovat roli obcí a měst, na jejichž území se měkké cíle nacházejí. Samosprávné celky by měly být s problematikou hrozby terorismu a ochrany měkkých cílů detailně seznámeny. Dále by měly obdržet informace, jak tyto objekty chránit, zda jsou k dispozici nějaké projekty, kterých se mohou účastnit, popřípadě příklady různých projektů či kurzů realizovaných v jiném kraji. Jedná se o vzdělávací kurzy pro měkké cíle, odbornou a laickou veřejnost. Také by bylo vhodné orgány samosprávy seznámit s teroristickou hrozbou a územním plánováním viz bod 6.

9. Pokud k teroristickému útoku dojde, je nutné na něj účinně a rychle reagovat a minimalizovat jeho dopady. Nicméně doporučuji si předem připravit sérii opatření, která jsou v současné době těžko prosaditelná, ačkoli by jejich implementace byla prospěšná. Ať to zní jakkoli cynicky, teroristický útok lze využít k prosazení opatření, která pomohou systém ochrany měkkých cílů a boj s terorismem posílit. Nepromyšlená a uspěchaná reakce politiků by ničemu neprospěla.

10. Chceme-li hovořit o funkčním systému, je nutné jej řídit centrálně a zapojit do něj všechny důležité aktéry. Navrhuji tedy koordinaci celého systému ve spolupráci s Centrem proti terorismu a hybridním hrozbám.

6 Diskuze

Problematika ochrany měkkých cílů je relativně nové téma a evropská společnost hledá možnosti, jak tato místa před teroristickými útoky ochránit. Této skutečnosti také odpovídá množství literatury, která se touto problematikou zabývá. V českém a anglickém jazyce lze najít řadu vládních dokumentů a koncepcí; knihy, věnující se tomuto tématu, zatím k dispozici nejsou, až na jednu výjimku. Tou je kniha v anglickém jazyce s titulem *Soft Target Hardening: Protecting People from Attack* od autorky Jennifer Hesterman, která na problematiku, dle mého názoru, nahlíží prizmatem amerického vojáka. Mezi dostupnými zdroji také chyběl ucelený přehled teroristických útoků od roku 2015 až doposud, aby bylo možné udělat si přehled o teroristickém modu operandi. Proto jsem seznam sestavila sama.

Evropská unie problematiku měkkých cílů řeší zatím jen okrajově, svou pozornost upírá především směrem k ochraně prvků infrastruktury a také samozřejmě k boji s terorismem. Bylo by tedy vhodné ochranu měkkých cílů do agendy EU začlenit. Proto také v doporučeních doporučuji navrhnout vybranému europoslanci pilotní projekt, který by předložil Evropské komisi. Pokud by jej schválila, vymezila v příštím rozpočtovém období finanční prostředky na podporu projektů týkající se ochrany měkkých cílů.

Na poli v boji s terorismem je EU velice aktivní. Vydala celou řadu materiálů týkajících se boje s terorismem, ale také prosadila právní a politické protiteroristické nástroje a vytvořila mechanismy přispívající k prevenci útoků či jejich potírání. Tyto nástroje byly vyvinuty v reakci na útoky v Madridu a Londýně a k ověření jejich funkčnosti dochází až od roku 2015, kdy se vzedmula nová vlna teroristických útoků. Dalo by se říci, že v boji s terorismem jsme na počátku cesty, jejíž konec je prozatím v nedohlednu.

Oldřich Bureš jednu ze svých publikací pojmenoval: *Protiteroristická politika EU – papírový tygr?* Tato trefně formulovaná otázka je zcela na místě, ale nebylo vhodné vinu svalovat jen na bruselskou byrokracii. Celý projekt Evropské unie stojí a padá na ochotě členských států spolupracovat a proaktivně se podílet na vytváření prostoru svobody, bezpečnosti a práva. V boji s terorismem hraje spolupráce naprosto esenciální roli, a to zejména v oblasti výměny informací. Nicméně ve své práci ukazují, že systém

výměny informací je třeba posílit a zefektivnit. Dle posledního reportu koordinátora EU pro boj s terorismem se situace pomalu zlepšuje, ale i tak členské státy nevyužívají plného potenciálu těchto nástrojů. Jedním z důvodů může být nutnost instalace a užívání různých informačních systémů, které kladou nároky na finanční prostředky a technické vybavení, jež některé členské státy nemají či nehodlají pořizovat. Zde by měla Evropská komise poskytnout pomoc a podporu. Další problém představuje neochota států informace sdílet; informace jsou moc. Za veliký problém považuji nárůst euroskeptických nálad napříč celou Evropou. Pro boj s terorismem je nutné spojit síly, nikoli je tříštit.

Evropská komise po evropských útocích v Madridu (2004) a Londýně (2005) zřídila pozici protiteroristického koordinátora, který boj s terorismem koordinuje a také za něj zodpovídá. Jeho kancelář se podílí na vypracování strategií, koncepcí a pravidelných reportů hodnotící stav a funkčnost jednotlivých opatření. Každodenní činnost koordinátora ovšem zůstává zahalena tajemstvím. Webové stránky příliš informací neobsahují, chybí aktivity, prohlášení, tiskové zprávy, seznam jeho pracovních cest apod. Nechci a ani nemohu hodnotit práci protiteroristického koordinátora, neboť nedisponuji dostatečným množstvím informací, ale ocenila bych, kdybych se jako občan, či potenciální člen odborné veřejnosti mohla o jeho aktivitách dozvědět více vzhledem k naléhavosti teroristické hrozby a povaze jeho pozice.

Jen krátce se zmíním o bezpečnostních materiálech, tedy právních nástrojích vypracovaných EU, ať se již jedná o *Evropskou bezpečnostní strategii*, *Strategii vnitřní bezpečnosti EU* či *Strategii EU pro boj proti terorismu*. Všechny tyto materiály jsou politicky korektní a popírají některé prvky dnešní reality. To se týká zejména kořenů terorismu. Ve *Strategii EU pro boje proti terorismu* lze například najít, že určité prostředí a podmínky podporují vzkvět terorismu. Mezi tyto podmínky patří mimo jiné neřízená modernizace, nedostatek politických a ekonomických vyhlídek a vzdělávacích příležitostí. K těm ovšem dle protiteroristické strategie v EU takřka nedochází. Ano, nedochází k nim řízeně, žijeme ve světě, kde si mají být všichni rovni se stejnými podmínkami. Otázkou ovšem je, jak by se k rovným podmínkám vyjádřil jedinec muslimského původu, který žije v ghettu na předměstí Paříže či Londýna. Další bezpečnostní hrozbu představují masivní imigrační vlna a volný pohyb uprchlíků v schengenském prostoru. To je prostě fakt,

kterému musíme čelit. Zde se vracím k myšlence z Úvodu. Součástí boje s terorismem a obecně s nějakým problémem je připuštění si nepříjemných faktů o nás samých.

Ústředním tématem mé práce je však ochrana měkkých cílů v České republice, kterému bych se ráda věnovala po zbytek diskuze.

Česká republika na svůj první útok stále čeká, přesto podniká kroky a opatření ke zvýšení bezpečnosti měkkých cílů pro roky 2017-2020. Ministerstvo vnitra vydalo několik dokumentů, které se problematikou zcela či jen okrajově zabývají. Pozitivně lze hodnotit *Metodiku – základy ochrany měkkých cílů*, která jako jediný dokument nabízí konkrétní opatření. Metodika může být použita pro každý měkký cíl a pro základní pochopení problematiky jeho ochrany a konkrétní doporučení pro posílení ochrany subjektu před násilnými útoky. Je však třeba připomenout, že Metodiku vypracoval Soft Targets Protection Institute, tedy soukromá entita.

Odborná veřejnost rok čekala na materiál zpracovaný Ministerstvem vnitra pod názvem *Koncepce ochrany měkkých cílů*. Vláda ČR Koncepci schválila v dubnu 2017, takže jsem ji zanalyzovala jako poslední dokument z celé diplomové práce. V této době jsem již provedla SWOT analýzu systému ochrany měkkých cílů v ČR v porovnání s příklady dobré praxe Veliké Británie a na jejím základě jsem vypracovala doporučení pro zefektivnění systému.

Koncepci považuji za obecný, místy až vágní dokument. S jejími závěry a navrhovanými aktivitami v zásadě souhlasím, ba dokonce v mnoha bodech dochází ke shodě, avšak od Koncepce bych očekávala ucelenější a propracovanější plány konkrétních činností, ať již přímo zahrnutých do samotné Koncepce, či v podobě akčního plánu. Koncepce také zmiňuje, že na posilování měkkých cílů bude třeba vynaložit finanční prostředky. Dle ministra Chovance se jedná o desítky až stovky milionů korun. To je dost obecný, o ničem nevypovídající údaj. Koncepce by měla poskytnout i kalkulaci nákladů potřebných na ochranu měkkých cílů, případně detekci minima či maxima nákladů na jednotlivé ministerské resorty.

Zdá se, že dokument příliš neuznává neopomenutelnou a vůdčí roli Hasičského záchranného sboru, což jistě překvapí každého, kdo se v oblasti ochrany obyvatelstva

a měkkých cílů pohybuje. Ostatně sama Koncepce zdůrazňuje propojení mezi ochranou měkkých cílů a občanů, kteří představují konečný cíl teroristického útoku. Za povšimnutí také stojí fakt, že GŘ HZS ČR bylo k tvorbě dokumentu přizváno měsíc před jeho vydáním. To budí poněkud zvláštní dojem, bereme-li v potaz četná prohlášení ministra Chovance o důležitosti komunikace a spolupráce mezi všemi zainteresovanými aktéry. Funkční komunikace je také jedním z bodů v *Koncepci ochrany měkkých cílů*.

Zřetelný je rozdílný názor na vytvoření legislativy upravující povinnosti provozovatelů či majitelů měkkých cílů. Dle *Koncepce ochrany obyvatelstva*, zpracovanou HZS ČR, je třeba současnou legislativu upravit a také navrhuje, jak by ochrana měkkých cílů mohla být v rámci HZS řešena. Orgánům státní správy by měly být rozšířeny kompetence a oprávnění o kontrolní mechanismy, jež by umožnily kontrolovat objekty s potenciální hrozbou pro své okolí a určit povinnosti jejich provozovatelů k přípravě a realizaci vybraných úkolů ochrany obyvatelstva. Jako řešení nabízí *Koncepce ochrany obyvatelstva* vytvořit podobný systém jako v případě státního požárního dozoru či jeho rozšíření o plnění úkolů ochrany obyvatelstva.

Naproti tomu Koncepce ochrany měkkých cílů tvrdí, že legislativa upravující povinnosti provozovatelů či majitelů měkkých cílů není potřeba, a Ministerstvo vnitra ani nehodlá změnu právního rámce iniciovat. Koncepce by se měly vzájemně doplňovat, nikoli si odporovat.

Ze SWOT analýzy a doporučení, které jsem zpracovala v praktické části této práce, vyplývá, že legislativa týkající se měkkých cílů je zapotřebí. Nelze se spoléhat na dobrovolnost a proaktivitu, na kterých staví *Koncepce ochrany měkkých cílů*. Provozovatelé měkkých cílů měli možnost se zapojit do pilotního projektu HZS, jehož cílem bylo provést bezpečnostní audit daného subjektu a na jeho základě pak subjekt posilnit. Avšak až na jednoho společného majitele OC Chodov a OC Černý Most zůstala tato nabídka nevyužita, a to i přesto, že neobnášela žádné finanční náklady.

Nedomnívám se, že je vhodné propojovat ochranu měkkých cílů s novelizací ústavního zákona týkající se střelných zbraní. Ochrana měkkých cílů, držení střelných zbraní a možnost jejich využití při teroristickém útoku spolu nesouvisí. Ochrana měkkých cílů

se musí soustředit na prevenci, ochranné prvky v objektu a jeho okolí, přípravu personálu objektů na možný násilný útok, komunikaci a spolupráci mezi všemi aktéry a reakci řadového občana na případný útok. Není možné se spoléhat na přítomnost myslivce či milovníka střelných zbraní v době a místě útoku. Teroristický útok představuje velice náročnou krizovou situaci, na níž dokáží reagovat pouze vycvičení profesionálové. Neodborný zásah by mohl celou situaci ještě zhoršit.

Otázkou také je, kolik držitelů střelných zbraní nosí zbraň do kina či na nákup, a pokud ano, o jaký typ člověka se jedná. Přítomnost střelných zbraní ve společnosti a jejich neodborné užití představuje hrozbu. K jisté kontroverzi dochází i v porovnání s jinými, vládou schválenými dokumenty. *Strategie České republiky pro boj proti terorismu* i *Audit bezpečnosti ČR*, reflektující evropský přístup v boji s terorismem, zmiňují, že nedílnou součástí boje s terorismem je také eliminace zbraní. Pokud bude stát proklamovat, že by měl občan vzít bezpečnost do vlastních rukou, pak ve společnosti budí strach a nejistotu a přispívá k šíření zbraní. Jsem přesvědčena, že jsme svědky využívání boje s terorismem pro své vlastní politické zájmy, tak jak autorka popisuje v kapitole 2.1. Sledujeme-li jakoukoli současnou českou debatu, týkající se boje s terorismem a ochrany měkkých cílů, vždy je diskutováno i toto kontroverzní téma, jako kdyby se jednalo o spojenou nádobu. Návrh novelizace zákona je nejenom sporný ve vztahu k ochraně měkkých cílů, ale také ve vztahu ke státu jakožto primárnímu garantu bezpečnosti.

Další mé doporučení se týká změny legislativy v oblasti soukromých bezpečnostních služeb. Ty jsou pro ochranu měkkých cílů důležité, neboť stát nemůže poskytnout fyzickou ochranu všem měkkým cílům. Na pracovníky nejsou kladeny jednotné nároky, neprocházejí jednotným školením a vzděláváním. Dobře fungující bezpečnostní služba by spolu s dalšími prvky pomohla z odolnit měkký cíl a odradit případného útočníka. Momentálně neexistuje žádná právní úprava týkající se tohoto sektoru, ačkoli se o celé věci diskutuje již 25 let. Česká republika je jednou z mála zemí, která činnost soukromých bezpečnostních služeb nemá zakotvenou v zákoně. V tomto bodě se s *Koncepcí ochrany měkkých cílů* shodujeme.

K obecné shodě dochází i v oblasti vzdělávání. Koncepce o nutnosti vzdělávání hovoří, stejně jako já tuto potřebu zmiňuji v doporučeních. Ministerstvo vnitra hodlá realizovat

sérii vzdělávacích kurzů pro zástupce bezpečnostních složek, kteří budou v přímém kontaktu s provozovateli/majiteli měkkých cílů a budou jim poskytovat odbornou pomoc. Na požádání provozovatelů/majitelů měkkých cílů bude také možné uspořádat vzdělávací kurzy, které by cílily na zlepšení celkového systému ochrany měkkých cílů. Autoři Koncepce zvolili jako indikátor úspěšnosti dva vzdělávací kurzy ročně pro pracovníky bezpečnostních institucí a dva kurzy pro odbornou veřejnost. K navrhovanému postupu jsem kritická. Zprv se domnívám, že vzdělávací kurzy by měly být měkkým cílům aktivně nabízeny v pravidelných intervalech na různá témata a situace, tak jako se děje ve Velké Británii v rámci projektu Griffin. Čtyři kurzy ročně s nespécifikovaným počtem účastníků nelze považovat za indikátor úspěšnosti. Navíc se zde opomíjí vzdělávání občanů jako poslední článek celého řetězce. Odolnost řetězu závisí na pevnosti jeho každého článku. Problematiku vzdělávání dobře a citlivě popisuje Jennifer Hestermen, která zmiňuje, že vlády nechtějí s občany sdílet specifické informace týkající se terorismu, pravděpodobně proto, aby v lidech nebudili strach a paniku, nicméně dostatečné vzdělávání je nejlepší způsob, jak se strachem bojovat. Lidé budou vědět, jak ochránit sebe a své blízké a nebudou přítěží v již tak složité situaci [85, str. 28].

Doporučuji vytvořit sérii veřejných vzdělávacích kurzů i pro širokou veřejnost. Bylo by vhodné zpracovat metodiku takových kurzů, jejich realizace by pak mohla být realizována na krajské úrovni. Také by bylo vhodné do procesu vzdělávání zapojit neziskový sektor, jako například Červený kříž či ADRA. Tyto organizace disponují know how a mají praktické dovednosti, nikoli však finanční prostředky. Bylo by zajímavé zahájit společný projekt s takovými subjekty.

K další shodě s *Koncepcí ochrany měkkých cílů* dochází v oblasti informování / informační kampaně za účelem zvýšení informovanosti laické veřejnosti. Zde bych ráda podtrhla význam expertů na PR a komunikaci. Pokud bude PR a komunikační strategie zpracovávána samotným MV bez spolupráce s experty, příliš velký dopad mít nebude. Současný způsob komunikace je nedostačující, webové stránky jsou nudné, nedochází k využívání moderních komunikačních nástrojů – aplikace, jako například britská aplikace pro chytré telefony CitizenAid, sociální média, webové stránky s návody apod., filmy, interaktivní komunikační nástroje. Tomuto stavu také odpovídá twitterový účet Centra

proti terorismu a hybridním hrozbám, který nyní sleduje 6094 osob. Komunikace by se měla zaměřit na informovanost o bezpečnostní situaci, kroky učiněné státem vedoucí ke zvýšení bezpečnosti, v ideálním případě by měla občany motivovat se o výše uvedené zajímat a podnikat kroky pro posílení vlastních schopností a dovedností při zvládnání krizové situace.

Koncepce ochrany měkkých cílů vůbec nebere v potaz britskou zkušenost ochrany měkkých cílů v podobě propojení s architekturou a urbanistikou. Dokumenty vypracované britskou Home Office; *Protecting Crowded Places: Design and Technical Issues*, *Protecting Crowded Places from Terrorism a Guidance on designing for counter-terrorism* ukazují, že vhodné propojení je žádoucí a efektivní. Ochranná opatření by se měla brát v potaz již od počátku celého projektu s ohledem na jeho využití. Zpracované dokumenty doporučují používat vhodné materiály, které jsou například odolné vůči výbuchu, použití vhodných dveří a zámků odolných proti vniku vetřelce, konstrukce budovy zabraňující kolapsu, využívání přirozených prvků staveb, přítomnost míst, kam se návštěvníci mohou případně schovat, řešení ventilačních systémů, možné cesty evakuace, možnost screeningu osob a vozidel atd. Svou roli má i posílení perimetru budovy, které je zaměřeno na přehlednost okolí budovy, vytvoření bariér zamezujících vjezdu vozidla, například pomocí laviček, vzhledně upravených betonových bloků, upravené silnice, které donutí vozidlo zpomalit – zatáčky či retardéry, a také řízení dopravy v širším okruhu budovy. A samozřejmě kvalitní dozor nad místem, v podobě kamerových systémů, ale i neformálním způsobem - obyvateli, kolemjdoucími apod.

Propojení architektury a urbanistiky se úzce dotýká i samosprávných celků. V momentě, kdy je plánován stavební zásah či stavba, by bylo přínosné předem určit, zda lze tohoto zásahu využít k ochraně měkkého cíle. Například dochází-li k úpravě v ulici, kde se nachází měkký cíl, mohu do stavby zahrnout instalaci bariér, které zamezují se k objektu dostat vozidlem. Samostatnou kapitolou jsou různá venkovní shromaždiště v podobě náměstí a promenád, jejichž ochrana by měla být prioritní. Ministerstvo vnitra ve spolupráci s dalšími odborníky by mělo vypracovat manuál, podle kterého by města a obce mohly řídit.

Jedno z doporučení vyplývající ze SWOT analýzy představuje propojení ochrany měkkých cílů s architekturou a urbanistikou. Navrhuji realizaci pilotního projektu, jehož by se zúčastnily katedry ČVUT ve spolupráci s Velkou Británií. Takový projekt může poskytnout primární vhled do problematiky, díky kterému by bylo možné podnikat další aktivity například ve spolupráci s Českou komorou architektů, Institutu rozvoje a plánování hl. m. Prahy a Ministerstvem pro místní rozvoj. Na toto téma lze následně pořádat mezinárodní konference či workshopy a vyvíjet další příklady dobré praxe.

Poslední mé doporučení se týká centrální koordinace systému ochrany měkkých cílů. I zde se s *Koncepcí ochrany měkkých cílů* shodují až na malý rozdíl. Já jsem navrhovala k této koordinaci využít již existujícího Centra proti terorismu a hybridním hrozbám, nicméně Ministerstvo vnitra má v úmyslu založit stálý poradní sbor Ministerstva vnitra pro ochranu měkkých cílů. Do pracovní skupiny bych také doporučovala zařadit zástupce z řad majitelů a provozovatelů měkkých cílů.

Dle SWOT analýzy je systém ochrany měkkých cílů v ČR podprůměrný a nedostačující, nicméně již nyní jsou podnikány kroky ke zlepšení, posílení a jednotnou koordinaci celého systému. To, zda jsou jednotlivá opatření funkční, nám v konečném důsledku ukáže teroristický útok. Jistě bude zajímavé pozorně sledovat, jak Ministerstvo vnitra a jeho nově etablovaná skupina plní úkoly a závazky vyplývající z *Koncepce ochrany měkkých cílů*. Ačkoli tento dokument není dokonalý a přinesl určité zklamání, je to momentálně jediné dostupné zpracování této komplexní problematiky v Česku, které pro začátek udává směr řízení ochrany měkkých cílů. SWOT analýza, kterou jsem provedla v praktické části této práce, by měla být prováděna pravidelně, a to Ministerstvem vnitra a odbornou veřejností. Více pohledů a názorů na věc přináší užitek a umožňuje se na věc podívat odlišnou optikou.

7 Závěr

Diplomová práce se zabývala terorismem jako vážnou bezpečnostní hrozbou pro evropskou společnost z pohledu ochrany měkkých cílů. Tato místa se vyznačují vysokou koncentrací osob, volným přístupem a prakticky nulovým zabezpečením. V práci lze najít unikátní seznam evropských teroristických útoků či pokusů o ně od roku 2015 až doposud, který jasně ukazuje, že všechny velké teroristické útoky byly zaměřeny právě na tyto měkké cíle.

Cílem práce bylo zmapování systému ochrany měkkých cílů v České republice v porovnání s Velkou Británií, která má v této oblasti bohaté zkušenosti. Dalším dílčím cílem bylo podrobné zmapování protiteroristických politických a právních nástrojů Evropské unie a České republiky týkajících se boje s terorismem a ochranou měkkých cílů. Nadto byly zanalyzovány příklady dobré praxe České republiky a Velké Británie, jež by bylo vhodné postupně implementovat na národní úrovni.

Velice důležitou částí práce je SWOT analýza systému ochrany měkkých cílů, na jejímž základě byla vypracována doporučení pro zlepšení celého systému ochrany měkkých cílů. Výsledky analýzy totiž indikují, že posílení systému ochrany měkkých cílů je třeba. Některá doporučení se shodují s nově vypracovanou Konceptí ochrany měkkých cílů, byť doporučení v této práci jsou o něco podrobnější. To se týká zejména centrální koordinace ochrany měkkých cílů, potřebě vzdělávání či potřeby legislativy upravující soukromé bezpečnostní služby. Některá opatření jsou ovšem zcela nová a do problematiky přinášejí nový vhled. Tato doporučení se zejména týkají propojení ochrany měkkých cílů s architekturou a urbanistikou a kladou důraz na ochranu již od počátku zrodu projektu nebo při rekonstrukci a terénních úpravách. V tomto směru doporučení navrhuje společný projekt kateder ČVUT. Takový projekt by pak byl pokračováním této práce. Mezi další doporučení patří spolupráce s orgány Evropské unie, která se v současné chvíli problematice měkkých cílů nevěnuje. V práci lze najít návod, jak by taková spolupráce mohla vypadat. Obě tyto myšlenky považuji za přínosné, originální a domnívám se, že by bylo vhodné je zrealizovat.

8 Seznam použitých zkratk

apod.	a podobně
BIS	Bezpečnostní informační služba
CBRN	Chemical, biological, radiological and nuclear
CIWIN	Critical Infrastructure Warning Information Network (Výstražná informační síť kritické infrastruktury)
COREPER	(Comité des Représentants Permanents) je do češtiny překládán jako Výbor stálých zástupců
COSI	Standing Committee on Operational Cooperation on Internal Security (Stálý výbor pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti)
CTHH MV	Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám ministerstva vnitra
ČR	Česká republika
ČVUT	České vysoké učení technické v Praze
DNA	kyselina deoxyribonukleová
ECRIS	European Criminal Records Information System
ECTC	European Counter Terrorism Centre
EIS	European Information System
EKI	Evropská kritická infrastruktura
EPCIP	Evropský program na ochranu kritické infrastruktury (European Programme for Critical Infrastructure Protection)
EU	Evropská unie
Eurojust	European Union's Judicial Cooperation Unit (Jednotka Evropské unie pro justiční spolupráci).
Europol	European Police Office (Evropský policejní úřad)
EZR	Evropský zatýkáací rozkaz
FBI	Federal Bureau of Investigation (Federální úřad pro vyšetřování)
FIU	Financial Intelligence Unit
Frontex	Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států EU, známá spíše pod akronymem Frontex (z francouzštiny Frontières extérieures = vnější hranice)
GŘ HZS	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru

hl. m. Praha	hlavní město Praha
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IRA	Irská republikánská armáda
IS	Islámský stát
IZS	Integrovaný záchranný systém
KI	Kritická infrastruktura
LEX	levicový extremismus
MC	měkké cíle
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
např.	například
NATO	North Atlantic Treaty Organization (Severoatlantická aliance)
NKBT	Národní kontaktní bod pro terorismus
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OC	obchodní centrum
OSN	Organizace spojených národů
PČR	Policie České republiky
PEX	pravicový extremismus
PNR	Passenger Name Record
PR	Public Relations
SFEU	Smlouvy o fungování Evropské unie
SIENA	Secure Information Exchange Network Application
SIS II	Schengen Information System II
SVT	Společné vyšetřovací týmy
SWOT	Strenghtens, Weaknesses, Opportunities, Threats
tj.	to je
tzv.	tak zvaně
USA	United States of America
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

9 Seznam použité literatury

- 1 OTAKAR J. MIKA. Současný terorismus: řešení krizových situací. Praha: Triton, 2003. ISBN 9788072544097.
- 2 BRUCE, Gregor. Definition of Terrorism: Social and Political Effects. *Journal of Military and Veterans' Health: A peer reviewed journal published by the Australasian Military Medicine Association* [online]. 2016, 2(21), 1-5 [vid. 2016-08-30]. ISSN 1835-1271. Dostupné z: <http://jmvh.org/article/definitionof-terrorism-social-and-political-effects/>
- 3 MAREŠ, Miroslav. Vymezení pojmů terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii. *Obrana a Strategie*. 2004, 2004(1), 19-32. DOI: 10.3849/1802-7199. ISSN 12146463.
- 4 *Encyklopedie světový terorismus*. Vyd. 1. Praha: Svojtka & Co., 2001. ISBN 80-7237-340-4.
- 5 HESTERMAN, Jennifer L. *Soft Target Hardening: Protecting People from Attack*. CRC Press, 2014. ISBN 9781482244212.
- 6 STRMISKA, Maxmilián. Terorismus a demokracie: pojetí a typologie subverzívního teroristického násilí v soudobých demokraciích. V Brně: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-2755-x.
- 7 DANICS, Štefan a TUČEK, Leoš. Opravdu rozumíme současné pandemii sebevražedných teroristických útoků? *Vojenské rozhledy* [online]. Brno: Universita obrany, 2008, 2008(2) [vid. 2016-08-31]. DOI: 10.3849/1210-3292. ISSN 2336-2995. Dostupné z: <http://www.vojenskerozhledy.cz/selektivni-vyhledavani/kategorie-clanku/bezpecnostni-prostredi/opravdu-rozumime-soucasne-epidemii-sebevrazednych-teroristicky-ch-utoku-pokus-o-systematizaci-pojmu-terorismus?highlight=WyJkYW5pY3MiXQ>
- 8 Why There Are No Generally Accepted Definitions. *Coursera* [online]. Universiteit Leiden, 2017 [vid. 2016-08-29]. Dostupné z: <https://www.coursera.org/learn/terrorism/lecture/yoVLM/1-4-why-there-are-no-generally-accepted-definitions>
- 9 LAQUEUR, Walter. *A History of Terrorism*. New Brunswick, N.J: Transaction, 2001. ISBN 1412816114.
- 10 ŘEHÁK, David, Pavel FOLTIN a Richard STOJAR. *Vybrané aspekty soudobého terorismu*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2008. ISBN 978-80-7278-443-1.
- 11 BUREŠ, Oldřich. *EU Counterterrorism Policy: A Paper Tiger?*. Burlington, VT: Ashgate, 2011. ISBN 1409411249.
- 12 PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 3. rozš. vyd. Praha: Linde, 2012. ISBN 978-80-7201-889-5.

- 13 National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism: Annex of Statistical Information. In: *U.S. Department of State: Diplomacy in Action* [online]. Washington: Bureau of Public Affairs, 2016 [vid. 2016-10-11]. Dostupné z: <http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2015/257526.htm>
- 14 Coreper II. *Evropská rada: Rada Evropské unie* [online]. Brusel: Evropská unie, 2016 [vid. 2016-10-11]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/council-eu/preparatory-bodies/coreper-ii/>
- 15 PŘEDSEDNICTVÍ A PROTITERORISTICKÝ KOORDINÁTOR. *Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu* [online]. Brusel: Rada Evropské unie, 2005, 14469/4/05 [vid. 2016-10-11]. Dostupné z: <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?f=ST%2014469%202005%20REV%204&l=cs>
- 16 Protiteroristický koordinátor. *Evropská Rada: Rada Evropské unie* [online]. Brusel: Evropská unie, 2016 [vid. 2016-11-01]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/fight-against-terrorism/counter-terrorism-coordinator/>
- 17 Joint Investigation Teams. *EUROPOL* [online]. Haag: Europol, 2016 [vid. 2016-11-01]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/content/page/joint-investigation-teams-989>
- 18 SALVET, Leo. Úvod do evropského práva pro policisty. *Policista* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2010, 16(10) [vid. 2016-08-31]. ISSN 1211-7943. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/10-pol-pril-mens-pdf.aspx>
- 19 PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu: (oblast policejní a justiční spolupráce), vysokoškolská právnická učebnice. 4., doprac., konsolidované vyd.* Praha: Linde, 2007. Vysokoškolské učebnice (Linde). ISBN 978-80-7201-686-0.
- 20 EU COUNTER-TERRORISM COORDINATOR. *Implementation of the counterterrorism agenda set by the European Council* [online]. Brusel: Council of the European Union, 2016, 14260/16 [vid. 2017-01-05]. Dostupné z: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14260-2016-ADD-1-EXT-1/en/pdf>
- 21 Europol's European Counter Terrorism Centre strengthens the EU response to terror. *EUROPOL* [online]. Haag: Europol, 2016 [vid. 2016-11-01]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol%E2%80%99s-european-counter-terrorism-centre-strengthens-eu%E2%80%99s-response-to-terror>
- 22 FIU.NET - Financial Intelligence Units. *EUROPOL* [online]. Haag: Europol, 2016 [vid. 2016-11-01]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/content/fiunet-financial-intelligence-units>
- 23 Secure Information Exchange Network Application (SIENA). *EUROPOL* [online]. Haag: Europol, 2016 [vid. 2016-11-01]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/content/page/siena-1849>

- 24 Europol Information System. *EUROPOL* [online]. Haag: Europol, 2016 [vid. 2016-11-01]. Dostupné z:
<https://www.europol.europa.eu/content/page/europol-information-system-eis-1850>
- 25 PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE SHRNU TÍ POSOUZENÍ DOPADŮ spojení Evropské policejní akademie (CEPOL) a Evropského policejního úřadu (Europol) a zavedení evropského systému vzdělávání a výcviku v oblasti prosazování práva. In: *EUR-Lex: Access to European Union law EUR-Lex Access to European Union law* [online]. Brusel: Evropská komise, 2013, [vid. 2016-10-20]. Dostupné také z:
http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar%3A5384c8d2-10ed-4cbf-98f9-bb15f7697266.0009.02%2FDOC_1&format=PDF
- 26 Evropský zatýkáci rozkaz. *Policie ČR* [online]. Praha: © 2015 Policie ČR, 2015 [vid. 2016-09-14]. Dostupné z:
<http://www.policie.cz/clanek/evropsky-zatykaci-rozkaz.aspx>
- 27 Regulace používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR). *Evropská rada: Rada Evropské unie*. [online]. Brusel: Evropská unie, 2016, 2016 [vid. 2016-11-01]. Dostupné z:
<http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/fight-against-terrorism/passenger-name-record/>
- 28 Jmenná evidence cestujících má zelenou. Je důležitým krokem proti terorismu. *EuroZprávy.cz* [online]. Praha: 2009–2016 Active Solutions s.r.o., 2016 [vid. 2016-11-01]. ISSN 2336-257X. Dostupné z:
<http://zahranicni.eurozpravy.cz/eu/151825-jmenna-evidence-cestujicich-ma-zelenou-je-dulezitym-krokem-proti-terorismu/>
- 29 *Zelená kniha o Evropském programu na ochranu kritické infrastruktury* [online]. Brusel: Komise evropských společenství, 2005. [vid. 2016-11-15]. Dostupné z:
<http://krizport.firebrno.cz/file/134>
- 30 Protection of critical infrastructure. *European Commission* [online]. Brusel: Evropská komise, 2016 [vid. 2016-11-15]. Dostupné z:
<https://ec.europa.eu/energy/en/topics/infrastructure/protection-critical-infrastructure>
- 31 Zbraň na obranu vlasti? Podle Rychetského se návrh Chovance vymyká evropské právní kultuře. PASEKOVÁ, Eva. *Česká justice* [online]. Media Network, 2016 [vid. 2017-01-15]. Dostupné z:
<http://www.ceska-justice.cz/2017/01/zbran-na-obranu-vlasti-podle-rychetskeho-se-navrh-chovance-vymyka-evropske-pravni-kulture/>
- 32 KOLEKTIV AUTORŮ POD VEDENÍM MINISTERSTVA ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Bezpečnostní strategie České republiky 2015* [online]. Praha: © Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015 [vid. 2016-12-07]. ISBN 978-80-7441-005-5. Dostupné z:
<https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>
- 33 MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2013 [vid. 2016-12-07]. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/soubor/3-nap-2013-material-pdf.aspx>

- 34 Ministerstvo vnitra začalo připravovat Audit národní bezpečnosti. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016 [vid. 2016-12-08]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitra-zacalo-pripravovat-audit-narodni-bezpecnosti.aspx>
- 35 MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality. *AUDIT NÁRODNÍ BEZPEČNOSTI* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016 [vid. 2016-12-08]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>
- 36 Ochrana obyvatelstva v České republice. *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. Praha: © 2017 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2016 [vid. 2016-12-10]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>
- 37 MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030* [online]. Praha: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2013 [vid. 2016-12-10]. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/koncepce-oo-2020-2030-pdf.aspx
- 38 KALVACH, Zdeněk et SOFT TARGETS PROTECTION INSTITUTE, Z.Ú. *Základy ochrany měkkých cílů – metodika (1. verze)* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016 [vid. 2016-12-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ochrana-mekkych-cilu.aspx>
- 39 MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality. *Koncepce ochrany obyvatelstva pro roky 2017-2020* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016 [vid. 2016-12-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/koncepce-ochrany-mekkych-cilu-pro-2017-2020-pdf.aspx>
- 40 MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality. *Legislativní návrhy v oblasti vnitřní bezpečnosti* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016 [vid. 2016-12-10]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/koncepce-ochrany-mekkych-cilu-pro-2017-2020-pdf.aspx
- 41 Vláda schválila systém vyhlášení stupňů ohrožení terorismem. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2017 [vid. 2017-01-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vlada-schvalila-system-vyhlasovani-stupnu-ohrozeni-terorismem.aspx>
- 42 Ministr vnitra vyhlásil první stupeň ohrožení terorismem. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016 [vid. 2017-01-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ministr-vnitra-vyhlasil-prvni-stupen-ohrozeni-terorismem.aspx>

- 43 Chovanec: První stupeň ohrožení terorismem bude v Česku platit minimálně do jara. *Česká televize* [online]. Praha: © Česká televize 1996 – 2017, 2017 [vid. 2017-01-12]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1995539-chovanec-prvni-stupen-ohrozeni-terorismem-bude-v-cesku-platit-minimalne-do-jara>
- 44 MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Systém vyhlášení stupňů ohrožení terorismem* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016 [vid. 2017-01-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ministr-vnitra-vyhlasil-prvni-stupen-ohrozeni-terorismem.aspx>
- 45 Tvrdsí tresty za podporu terorismu. *Česká televize* [online]. Praha: © Česká televize 1996 – 2017, 2017 [vid. 2017-01-13]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11412378947-90-ct24/216411058131021/obsah/499728-tvrdsi-tresty-za-podporu-terorismu-novela-trestniho-zakoniku>
- 46 Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2017 [vid. 2017-01-15]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/centrum-proti-terorismu-a-hybridnim-hrozbam.aspx>
- 47 Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám. *Twitter* [online]. Praha: © 2017 Twitter, 2017 [vid. 2017-01-15]. Dostupné z: https://twitter.com/CTHH_MV?ref_src=twsrc%5Etfw
- 48 Ochrana měkkých cílů. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2017 [vid. 2017-01-20]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ochrana-mekkych-cilu.aspx>
- 49 JOKL, Petr. Vývoj bezpečnostních opatření měkkých cílů. Konference bezpečnostního managementu KBM 2016 [video] *YouTube* [online]. Praha: ASIS CZ, 2016 [vid. 2017-02-01]. Záznam dostupný z: <https://youtu.be/mL1gdf5hnyo?t=2451>
- 50 Bylo podepsáno memorandum o spolupráci při zajišťování bezpečnosti židovských institucí. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2017 [vid. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bylo-podepsano-memorandum-o-spolupraci-pri-zajistovani-bezpecnosti-zidovskych-instituci.aspx>
- 51 FROUZOVÁ, Kateřina. Do systému varování před útokem v židovském městě chtějí i další firmy. *IDNES.cz* [online]. Praha: © 1999–2017 MAFRA, 2016 [vid. 2017-02-01]. Dostupné z: http://praha.idnes.cz/varovani-pred-teroristy-pojistka-proti-teroru-koser-restaurace-pho-/praha-zpravy.aspx?c=A160901_2270338_praha-zpravy_nub
- 52 "Ozbrojený útočník" pilotní projekt prevence útoku ve školním prostředí. *Oficiální internetový portál Jihočeského kraje* [online]. České Budějovice: 2017 Jihočeský kraj, 2016 [vid. 2017-02-03]. Dostupné z: http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par%5Bid_v%5D=1&par%5Blang%5D=CS&par%5Bakt%5D=5423

- 53 Spolupracujeme. *Soft Targets Protection Institute*, z. ú. [online]. Praha: Soft Targets Protection Institute, z. ú., 2017 [vid. 2017-02-05]. Dostupné z: <http://www.stpi.cz/cz/reference-1114/>
- 54 Open source intelligence a bezpečnostní výzkum. *Soft Targets Protection Institute*, z. ú. [online]. Praha: Soft Targets Protection Institute, z. ú., 2017 [vid. 2017-02-03]. Dostupné z: <http://www.stpi.cz/cz/reference-1114/>
- 55 VOTÍPKA, Luboš. Vývoj bezpečnostních opatření měkkých cílů. Konference bezpečnostního managementu KBM 2016 [video] *YouTube* [online]. Praha: ASIS CZ, 2016 [vid. 2017-02-01]. Záznam dostupný z: <https://youtu.be/mL1gdf5hnyo?t=2451>
- 56 EUROPOL. *European Union Terrorism Situation and Trend Report* [online]. Hague: © European Police Office, 2016 [vid. 2017-02-10]. ISBN 978-92-95200-68-5. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2016>
- 57 HOME OFFICE, CENTRE FOR THE PROTECTION OF NATIONAL INFRASTRUCTURE et NATIONAL COUNTER-TERRORISM SECURITY OFFICE. *Protecting Crowded Places: Design and Technical Issues* [online]. London: © Crown Copyright 2014, 2014 [vid. 2017-02-03]. ISBN 978-1-78246-387-0. Dostupné z: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/302016/DesignTechnicalIssues2014.pdf
- 58 YAAKOV, Uri Ben, Arava LEV a Michel D. WYSS. The December 2016 Berlin Vehicular Ramming Attack: An Analysis. *International Institute for Counter-Terrorism* [online]. Herzliya: International Institute for Counter-Terrorism, 2017 [vid. 2017-03-01]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/Article/1924/december-2016-berlin-vehicular-ramming-attack>
- 59 Wave of terror October 2015. *Israel Ministry of Foreign Affairs* [online]. Jerusalem: Israel Ministry of Foreign Affairs, 2015 [vid. 2017-03-24]. Dostupné z: <http://mfa.gov.il/MFA/ForeignPolicy/Terrorism/Palestinian/Pages/Wave-of-terror-October-2015.aspx>
- 60 TELEGRAPH REPORTERS. Whitehall incident: Westminster attack foiled after terror suspect's family reportedly tipped off police. *The Telegraph* [online]. © Telegraph Media Group Limited 2017, 2017 [vid. 2017-04-29]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/04/27/armed-police-westminster-arrest-man-backpack-knives/>
- 61 MACFARLANE, Christina, Laura SMITH-SPARK a Laura GOEHLER. Dortmund bus attack: 1 detained, 'terrorist involvement' suspected. *CNN* [online]. © 2017 Cable News Network, 2017 [vid. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2017/04/12/europe/dortmund-explosion-germany/>

- 62 CHAN, Sewell. Suspect in Stockholm Attack Was an ISIS Recruit, Uzbek Official Says. *The New York Times* [online]. © 2017 The New York Times Company, 2017 [vid. 2017-04-20]. Dostupné z: https://www.nytimes.com/2017/04/14/world/europe/stockholm-attack-isis-rakhmat-akilov.html?_r=1
- 63 ALLEN, Emily a Barney HENDERSON. Westminster attack: Everything we know so far about the events in London. *The Telegraph* [online]. © Telegraph Media Group Limited 2017, 2017 [vid. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/03/22/westminster-terror-attack-everything-know-far/>
- 64 LANDAU, Edan. Monthly Summary of Events February 2017. *International Institute for Counter-Terrorism* [online]. Herzliya: International Institute for Counter-Terrorism, 2017 [vid. 2017-03-05]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/Article/1959/monthly-summary-of-events-february-2017>
- 65 LANDAU, Edan. Monthly Summary of Events December 2016. *International Institute for Counter-Terrorism* [online]. Herzliya: International Institute for Counter-Terrorism, 2017 [vid. 2017-03-08]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/Article/1908/monthly-summary-of-events-december-2016>
- 66 LANDAU, Edan. Monthly Summary of Events October 2016. *International Institute for Counter-Terrorism* [online]. Herzliya: International Institute for Counter-Terrorism, 2016 [vid. 2017-03-08]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/Article/1912/monthly-summary-of-events-October%20-2016>
- 67 Monthly Summary of Events September 2016. *International Institute for Counter-Terrorism* [online]. Herzliya: International Institute for Counter-Terrorism, 2017 [vid. 2017-03-08]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/Article/1938/monthly-summary-of-events-september-2016>
- 68 Monthly Summary of Events August 2016. *International Institute for Counter-Terrorism* [online]. Herzliya: International Institute for Counter-Terrorism, 2016 [vid. 2017-03-08]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/Article/1936/monthly-summary-of-events-august-2016>
- 69 LANDAU, Edan. Monthly Summary of Events July 2016. *International Institute for Counter-Terrorism* [online]. Herzliya: International Institute for Counter-Terrorism, 2016 [vid. 2017-03-11]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/Article/1892/monthly-summary-of-events-july-2016>
- 70 LANDAU, Edan. Monthly Summary of Events June 2016. *International Institute for Counter-Terrorism* [online]. Herzliya: International Institute for Counter-Terrorism, 2016 [vid. 2017-03-11]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/Article/1889/monthly-summary-of-events-june-2016>
- 71 LANDAU, Edan. Monthly Summary of Events May 2016. *International Institute for Counter-Terrorism* [online]. Herzliya: International Institute for Counter-Terrorism, 2016 [vid. 2017-03-11]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/Article/1801/monthly-summary-of-events-may-2016>

- 72 LANDAU, Edan. Monthly Summary of Events March 2016. *International Institute for Counter-Terrorism* [online]. Herzliya: International Institute for Counter-Terrorism, 2016 [vid. 2017-03-11]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/Article/1788/monthly-summary-of-events-march-2016>
- 73 LANDAU, Edan. Monthly Summary of Events January 2016. *International Institute for Counter-Terrorism* [online]. Herzliya: International Institute for Counter-Terrorism, 2016 [vid. 2017-03-15]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/Article/1614/Monthly-Summary-of-Events-January-2016>
- 74 Summary of Terrorist Incidents and Counter-Terrorist Operations Worldwide November 2015. *International Institute for Counter-Terrorism* [online]. Herzliya: International Institute for Counter-Terrorism, 2016 [vid. 2017-03-15]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/Article/1658/Terrorist-Incidents-and-CT-Operations-November-2015>
- 75 Summary of Terrorist Incidents and CT Operations: August 2015. *International Institute for Counter-Terrorism* [online]. Herzliya: International Institute for Counter-Terrorism, 2016 [vid. 2017-03-15]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/Article/1597/Terrorist-Incidents-and-CT-Operations-August-2015>
- 76 Summary of Terrorist Incidents and CT Operations: May 2015. *International Institute for Counter-Terrorism* [online]. Herzliya: International Institute for Counter-Terrorism, 2015 [vid. 2017-03-20]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/Article/1472/Terrorist-Incidents-and-CT-Operations-May-2015>
- 77 Summary of Terrorist Incidents and CT Operations: January 2015. *International Institute for Counter-Terrorism* [online]. Herzliya: International Institute for Counter-Terrorism, 2015 [vid. 2017-03-20]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/Article/1412/Terrorist-Incidents-and-CT-Operations-January-2015>
- 78 KALVACH, Zdeněk. *Definice měkkých cílů, (1. verze)* [online]. Praha: Soft Targets Protection Institute z.ú., 2017 [vid. 2017-02-10]. Dostupné z: http://www.stpi.cz/Aton/FileRepository/aton_file_group_a5a5bf99efd73a011643630322454306604/STPI_definice%20m%C4%9Bkk%C3%BDch%20c%C3%AD1%C5%AF.pdf
- 79 ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY A PREVENCE KRIMINALITY. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016 [vid. 2017-02-15]. Dostupné z: http://www.stpi.cz/Aton/FileRepository/aton_file_group_a5a5bf99efd73a011643630322454306604/STPI_definice%20m%C4%9Bkk%C3%BDch%20c%C3%AD1%C5%AF.pdf
- 80 KAMENÍK, Jiří. Zákon o bezpečnostní činnosti – přínos či nevyužitá příležitost? Konference bezpečnostního managementu KBM 2016 [video] *YouTube* [online]. Praha: ASIS CZ, 2016 [vid. 2017-02-01]. Záznam dostupný z: <https://youtu.be/m3HpUsoYf0Q?t=4280>
- 81 NATIONAL COUNTER TERRORISM SECURITY OFFICE: Protecting crowded places from terrorism. *GOV.UK* [online]. London: Government Digital Service, 2014, ISBN 978-1-84987-147-1. [vid. 2017-03-25]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/collections/crowded-places#sector-specific-guidance>

- 82 ROYAL INSTITUTE OF BRITISH ARCHITECTS. *Guidance on designing for counter-terrorism* [online]. London: Royal Institute of British Architects, 2010 [vid. 2017-03-23]. Dostupné z: <https://www.architecture.com/Files/RIBAHoldings/PolicyAndInternationalRelations/Policy/CounterTerrorism/RIBADesigningforCounterTerrorism.pdf>
- 83 National Counter Terrorism Security Office and The Rt Hon Ben Wallace: Action Counters Terrorism. *GOV.UK* [online]. London: Government Digital Service, 2017 [vid. 2017-03-25]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/news/action-counters-terrorism>
- 84 National Counter Terrorism Security Office: Guidance Project Argus. *GOV.UK* [online]. London: Government Digital Service, 2016 [vid. 2017-02-25]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/project-argus/project-argus>
- 85 National Counter Terrorism Security Office: Guidance Project Griffin. *GOV.UK* [online]. London: Government Digital Service, 2016 [vid. 2017-02-25]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/project-griffin/project-griffin>
- 86 National Counter Terrorism Security Office: Guidance Stay Safe Film. *GOV.UK* [online]. London: Government Digital Service, 2015 [vid. 2017-02-25]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/stay-safe-film>
- 87 National Counter Terrorism Security Office: CitizenAid advice supports Run Hide Tell. *GOV.UK* [online]. London: Government Digital Service, 2015 [vid. 2017-02-25]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/news/citizenaid-advice-supports-run-hide-tell>
- 88 National Counter Terrorism Security Office: Recognising the terrorist threat. *GOV.UK* [online]. London: Government Digital Service, 2015 [vid. 2017-02-25]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/recognising-the-terrorist-threat/recognising-the-terrorist-threat>
- 89 GRASSEOVÁ, Monika, Radek DUBEC a David ŘEHÁK. *Analýza podniku v rukou manažera: 33 nejpoužívanějších metod strategického řízení*. 2. vyd. Brno: BizBooks, 2012. ISBN 978-80-265-0032-2.
- 90 GRASSEOVÁ-MOTYČKOVÁ, Monika a Jiří RICHTER, SWOT analýza v rezortu obrany České republiky – současný stav a doporučení pro aplikaci, *Vojenské rozhledy*, 2016, roč. 25 (57), č.2, s. 36-52, ISSN 1210-3292 (tištěná verze), ISSN 2336-2995 (on-line). Dostupné z: <http://www.vojenskerozhledy.cz>
- 91 SWOT analýza v excelu. *Fotis fotopulos* [online]. Fotis fotopulos, 2017 [vid. 2017-4-15]. Dostupné z: <http://excel-navod.fotopulos.net/swot-analyza.html>

10 Seznam použitých obrázků

<u>Obrázek 1 Pilíře Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu.....</u>	<u>25</u>
<u>Obrázek 2 Grafické znázornění definice měkkého cíle.....</u>	<u>77</u>
<u>Obrázek 3 Matice SWOT analýzy.....</u>	<u>94</u>

11 Seznam použitých tabulek

<u>Tabulka 1</u> Atributy definice terorismu.....	15
<u>Tabulka 2</u> Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2017.....	74
<u>Tabulka 3</u> Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2016 – prosinec až srpen.....	74
<u>Tabulka 4</u> Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2016 – červenec až leden.....	75
<u>Tabulka 5</u> Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2015.....	76
<u>Tabulka 6</u> Kvantitativní vyjádření SWOT analýzy – silné stránky.....	96
<u>Tabulka 7</u> Kvantitativní vyjádření SWOT analýzy – slabé stránky.....	96
<u>Tabulka 8</u> Kvantitativní vyjádření SWOT analýzy – příležitosti.....	97
<u>Tabulka 9</u> Kvantitativní vyjádření SWOT analýzy – hrozby.....	97
<u>Tabulka 10</u> Kvantitativní vyjádření SWOT analýzy – výsledná bilance.....	97

12 Seznam příloh

[Příloha 1](#) [Doplňující průzkum – Magistrát hl. m. Prahy](#)

[Příloha 2](#) [Doplňující průzkum – MV ČR](#)

[Příloha 3](#) [Doplňující průzkum – Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy](#)

[Příloha 4](#) [Doplňující průzkum – Odbor krizového řízení](#)

Doplnující empirický průzkum k diplomové práci

Magistrát hl. m. Prahy, Odbor krizového řízení

Dotazník:

1. Jak hodnotíte teroristickou hrozbu v Praze?
2. Zohledňujete v krizovém plánování hrozbu teroristického útoku?
3. Jak byste hodnotili připravenost Magistrátu na teroristickou hrozbu?
4. Připravujete svůj personál na hrozbu teroristického útoku?
Pokud ano, jak?
 - Informativní písemné sdělení
 - Tematická školení či briefing
 - Praktická cvičení, nácviky pomocí zážitkových simulací
5. Máte vytipované potenciální cíle útoku v Praze?
6. Pracujete s nějakou definicí měkkého cíle?
Pokud ano, jak definice zní?
7. Pracujete se seznamem měkkých cílů?
8. Existuje nějaká forma spolupráce s těmito subjekty?
Pokud ano, jak spolupráce probíhá?
9. Berete v potaz v rámci územního plánování a rozvoje ochranu měkkých cílů v podobě umístování laviček, bariér, použitím vhodných materiálů?
10. Spolupracujete s dalšími orgány krizového řízení a bezpečnostními složkami ve věci připravenosti na teroristické útoky a ochrany měkkých cílů v Praze?
11. Probíhá v rámci vaší instituce vzdělávání a výměna dobré praxe se zeměmi, které mají s terorismem zkušenost?
12. Máte vypracovány nějaké informační materiály či doporučení týkající se ochrany měkkých cílů?
13. V čem spatřujete silné stránky v organizaci řízení teroristické hrozby?
14. V čem spatřujete slabé stránky v organizaci řízení teroristické hrozby?

Doplnující empirický průzkum k diplomové práci

Ministerstvo vnitra ČR, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality

Dotazník:

1. Jak hodnotíte teroristickou hrozbu v ČR?
2. Zohledňujete v krizovém plánování hrozbu teroristického útoku?
3. Jak byste hodnotili svou připravenost na teroristickou hrozbu?
4. Připravujete svůj personál na hrozbu teroristického útoku?
Pokud ano, jak?
 - Informativní písemné sdělení
 - Tematická školení či briefing
 - Praktická cvičení, nácviky pomocí zážitkových simulací
5. Jaká by byla vaše reakce, pokud k teroristickému útoku dojde ve vašem okolí a při kterém nebyla vaše organizace zasažena?
6. Spolupracujete s dalšími orgány krizového řízení a bezpečnostními složkami ve věci připravenosti na teroristické útoky a ochrany měkkých cílů?
7. Pracujete s nějakou definicí měkkého cíle?
Pokud ano, jak definice zní?
8. Máte vytipované potenciální cíle útoku ve vaší jurisdikci?
9. Pracujete se seznamem měkkých cílů?
10. Existuje nějaká forma spolupráce s těmito subjekty?
Pokud ano, jak spolupráce probíhá?
11. Berete v potaz v rámci územního plánování ochranu měkkých cílů?
12. V čem spatřujete silné stránky v organizaci řízení teroristické hrozby?
13. V čem spatřujete slabé stránky v organizaci řízení teroristické hrozby?

Doplnující empirický průzkum k diplomové práci

Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy

Dotazník:

1. Jak hodnotíte teroristickou hrozbu v Praze?
2. Máte vytipované potenciální cíle útoku v Praze?
3. Pracujete s nějakou definicí měkkého cíle?
Pokud ano, jak definice zní?
4. Pracujete se seznamem měkkých cílů?
5. Existuje nějaká forma spolupráce s těmito subjekty?
Pokud ano, jak spolupráce probíhá?
6. Berete v potaz v rámci územního plánování a rozvoje ochranu měkkých cílů v podobě umístování laviček, bariér, použitím vhodných materiálů?
7. Spolupracujete s dalšími orgány krizového řízení a bezpečnostními složkami ve věci připravenosti na teroristické útoky a ochrany měkkých cílů v Praze?
8. Probíhá v rámci vašeho institutu vzdělávání a výměna dobré praxe se zeměmi, které mají s terorismem zkušenost?
9. Máte vypracovány nějaké informační materiály či doporučení týkající se ochrany měkkých cílů?

Odpověď (přesný přepis):

Tady to je přímo agenda odboru bezpečnosti - k tomu V8m nemůžu nic poskytnout - neb se touto urovni podrobnosti nezabýváme

děkuji

LS

IPR Praha

MgA. Lucie Stejskalová

Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy

Sekce strategií a politik

Vyšehradská 57, 128 00 Praha 2 (cz) [budova C-309]

stejskalova@ipr.praha.eu, +420 739 77 36 55, www.iprpraha.cz

Doplnující empirický průzkum k diplomové práci

Odbor krizového řízení, Praha 7

Dotazník:

1. Jak hodnotíte teroristickou hrozbu?
2. Zohledňujete v krizovém plánování hrozbu teroristického útoku?
3. Dokážete na teroristický útok reagovat?
4. Připravujete se na útok prostřednictvím cvičení?
5. Jaká by byla vaše reakce, pokud k teroristickému útoku dojde ve vašem okolí?
6. Spolupracujete s dalšími orgány krizového řízení a bezpečnostními složkami ve věci připravenosti na teroristické útoky a ochrany měkkých cílů?
7. Pracujete s nějakou definicí měkkého cíle?
Pokud ano, jak definice zní?
8. Máte vytipované potenciální cíle útoku?
9. Pracujete se seznamem měkkých cílů?
10. Existuje nějaká forma spolupráce s těmito subjekty?
Pokud ano, jak spolupráce probíhá?
11. Berete v potaz v rámci územního plánování ochranu měkkých cílů?
12. V čem spatřujete silné stránky v organizaci řízení teroristické hrozby?
13. V čem spatřujete slabé stránky v organizaci řízení teroristické hrozby?